

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
“ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ”
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ : LOGISTICS

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

*Η εργασία υποβάλλεται για την μερική κάλυψη των απαιτήσεων με
στόχο
την απόκτηση διπλώματος του Μεταπτυχιακού Προγράμματος
Σπουδών
στην Οργάνωση και Διοίκηση Βιομηχανικών Συστημάτων
από*

**ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ
ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ**

ΣΥΝΤΑΞΗ - ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:

ΑΝΔΡΙΑΝΑ ΠΑΠΑΚΩΝΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΡΔΑΣ

ΜΠΛ 1134

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2015

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Αφιερώνεται,

*Εσους Γονείς μου Άρη και Μαρία, στον αδερφό μου Γιάννη,
στη Γκολομπάννη Αθηνά,
στον Ψαριανό Ελευθέριο
και στη Μυλωνιά Μηνιά,
γιατί σε όλη την ιστορία μου, στα εύκολα και στα δύσκολα ιπάντα τους
είχα στο πλευρό μου. Η στήριξη τους και η αυθελόρηστη αγάπη τους
αυτοτέλεσαν για μένα την έμπνευση μου για ότα έχω κάνει μέχρι σήμερα
και τους ευχαριστώ μέσα από την καρδιά μου.*

Ανδριάνα

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η παρούσα Διπλωματική Εργασία με θέμα «**Πράσινες Δημόσιες Προμήθειες**» εκπονήθηκε κατά το χρονικό διάστημα από τον Ιανουάριο έως τον Δεκέμβριο του 2014 και υποβάλλεται για την μερική κάλυψη των απαιτήσεων με στόχο την απόκτηση Διπλώματος του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών στην “Οργάνωση και Διοίκηση Βιομηχανικών Συστημάτων – Ειδίκευση στα Logistics”, από το Πανεπιστήμιο Πειραιώς και το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο.

Σε αυτό το σημείο θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες προς τον επιβλέποντα καθηγητή μου, κ. **Μάρδα Δημήτριο**, Καθηγητή του Πανεπιστημίου Πειραιώς, ο οποίος με την καθοδήγησή του συνέβαλλε στην εκπόνηση της παρούσας Διπλωματικής Εργασίας.

Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω το σύνολο των καθηγητών στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Οργάνωση και Διοίκηση Βιομηχανικών Συστημάτων (Logistics) του Πανεπιστημίου Πειραιώς σε συνεργασία με το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, για τις γνώσεις που μας μετέδωσαν κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών.

Τέλος, δεν θα ήθελα να παραλείψω να ευχαριστήσω την αγαπημένη μου φίλη και συμφοιτήτρια μου, **Μαρκάκου Μαριέλενα**, για την πολύτιμη και εποικοδομητική συνεργασία και αλληλοβοήθεια που είχαμε καθ’ όλη τη διάρκεια των σπουδών μας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Επίκεντρο της παρούσας εργασίας αποτελεί το ζωτικής σημασίας για την παγκόσμια αγορά θέμα των πράσινων προμηθειών και συγκεκριμένα των δημοσίων πράσινων προμηθειών και συμβάσεων. Ο δημόσιος τομέας είναι ο κατεξοχήν συλλογικός αγοραστής για τις περισσότερες εθνικές οικονομίες, ενώ ο όγκος των συναλλαγών που αφορούν προμήθειες μεταξύ των δημοσίων διοικήσεων και των προμηθευτών είναι τεράστιος. Οι περισσότερες κυβερνήσεις ήδη ενστερνίζονται τις δημόσιες πράσινες προμήθειες και ήδη έχουν θέσει στόχους και αναλυτικά σχέδια για την υποστήριξη ολόκληρης της διαδικασίας πράσινων προμηθειών.

Στο πλαίσιο των ελληνικών πρωτοβουλιών για τις δημόσιες πράσινες προμήθειες, εξετάζονται, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε τοπικό επίπεδο, το νομικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία αυτών των προμηθειών, καθώς και τα κριτήρια για το πρασίνισμα των συμβάσεων. Σημαντικά ζητήματα επίσης αποτελούν τα οφέλη από την εφαρμογή τέτοιων πρακτικών στο ελληνικό σύστημα δημοσίων προμηθειών, τα εμπόδια για την υιοθέτησή τους και τα χαρακτηριστικά παραδείγματα φορέων που ενσωμάτωσαν στην λειτουργία τους τις πράσινες δημόσιες συμβάσεις.

Η πολιτική προμηθειών του δημοσίου πρέπει να στοχεύει στη δημιουργία ενός ισότιμου, διαφανούς και ανταγωνιστικού, χωρίς διακρίσεις περιβάλλοντος, που να επιτρέπει την προμήθεια υλικών αγαθών και υπηρεσιών για λογαριασμό των δημοσίων φορέων διασφαλίζοντας ταυτόχρονα την πιο συμφέρουσα αξία των υπό προμήθεια ειδών έτσι, ώστε οι δημόσιοι πόροι να αναλώνονται με σύνεση και μέσα στα πλαίσια προστασίας του δημοσίου «πράσινου» συμφέροντος.

Η παρούσα μελέτη αφορά στην υφιστάμενη κατάσταση και τις προοπτικές που διαμορφώνονται σχετικά με τις δημόσιες πράσινες προμήθειες και συμβάσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην Ελλάδα.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Η μελέτη αποσκοπεί:

- Στην παρουσίαση του θεσμικού πλαισίου, της στρατηγικής, των πρωτοβουλιών, των δράσεων και γενικότερα της προόδου που έχει συντελεστεί στην ανάπτυξη και λειτουργία πράσινων προμηθειών σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Επιτροπής και χωρών μελών της ΕΕ.
- Στην παρουσίαση του εθνικού θεσμικού πλαισίου, του εθνικού σχεδιασμού και της προόδου που έχει συντελεστεί σχετικά με τις πράσινες προμήθειες στην Ελλάδα.
- Στην παρουσίαση των κριτηρίων στο πλαίσιο της διαδικασίας των προμηθειών, τις βασικές αρχές που διέπουν τις προμήθειες, τις διαδικασίες επιλογής των προμηθευτών στις προμήθειες του δημοσίου.
- Στην παρουσίαση ειδικών κριτηρίων για σύναψη πράσινων συμβάσεων σε συγκεκριμένες ομάδες προϊόντων με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Στην παρουσίαση των πλεονεκτημάτων των πράσινων προμηθειών και στα εμπόδια υιοθέτησής τους.
- Στην παρουσίαση παραδειγμάτων εφαρμογής των πράσινων δημοσίων συμβάσεων.

Επίσης παρατίθενται ορισμένες διαπιστώσεις και συμπεράσματα σε σχέση με τα παραπάνω θέματα, καθώς επίσης οι τάσεις που διαμορφώνονται σχετικά με τις πράσινες προμήθειες του δημόσιου τομέα σε Ελλάδα και Ευρώπη.

Η μελέτη έχει βασιστεί σε βιβλιογραφική έρευνα και σε αρθρογραφία από το διαδίκτυο για τις ανάγκες της εκπόνησής της.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

<u>ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ</u>	<u>2</u>
<u>ΠΕΡΙΛΗΨΗ</u>	<u>3</u>
<u>ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ</u>	<u>5</u>
<u>ΕΙΣΑΓΩΓΗ</u>	<u>7</u>
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1</u>	<u>9</u>
<u>1.1 Πολιτικό και νομικό πλαίσιο</u>	<u>9</u>
<u>1.2 Ελληνική Νομοθεσία</u>	<u>17</u>
<u>1.3 Το νομοθετικό πλαίσιο για τις συμβάσεις</u>	<u>19</u>
<u>1.4 Τρόποι Διεξαγωγής Προμηθειών</u>	<u>21</u>
<u>1.5 Μελλοντικές τροποποιήσεις στις δημόσιες συμβάσεις</u>	<u>23</u>
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2</u>	<u>27</u>
<u>2.1 Δημόσιες πράσινες συμβάσεις</u>	<u>27</u>
<u>2.2 Εφαρμογή των ΠΔΣ</u>	<u>28</u>
<u>2.2.1 Καθορισμός προτεραιοτήτων και στόχων για τις ΠΔΣ</u>	<u>29</u>
<u>2.2.2 Διεξαγωγή ανάλυσης της αγοράς</u>	<u>31</u>
<u>2.2.3 Επιλογή οικολογικού τίτλου</u>	<u>32</u>
<u>2.3 Περιβαλλοντικά κριτήρια Σύμβασης</u>	<u>33</u>
<u>2.3.1 Καθορισμός του αντικειμένου της σύμβασης</u>	<u>33</u>
<u>2.3.2 Καθορισμός των τεχνικών προδιαγραφών</u>	<u>34</u>
<u>2.3.3 Κριτήρια επιλογής</u>	<u>38</u>
<u>2.3.4 Ανάθεση Σύμβασης</u>	<u>41</u>
<u>2.3.5 Όροι εκτέλεσης συμβάσεων</u>	<u>43</u>
<u>2.4 Ανάπτυξη περιβαλλοντικών προδιαγραφών</u>	<u>46</u>
<u>2.4.1 Κριτήρια για τις ΠΔΣ της ΕΕ</u>	<u>46</u>
<u>2.4.2 Οικολογική σήμανση</u>	<u>47</u>
<u>2.4.3 Κατευθυντήριες Οδηγίες</u>	<u>50</u>
<u>2.5 Εξακρίβωση της συμμόρφωσης</u>	<u>52</u>
<u>2.6 Το κόστος των πράσινων συμβάσεων</u>	<u>53</u>
<u>2.6.1 Κόστος κύκλου ζωής των προϊόντων (ΚΚΖ)</u>	<u>54</u>
<u>2.6.2 Εκτίμηση του εξωτερικού περιβαλλοντικού κόστους</u>	<u>55</u>
<u>2.6.3 Εφαρμογή της ΚΚΖ</u>	<u>56</u>
<u>2.6.4 Εργαλεία υπολογισμού της ΚΚΖ</u>	<u>57</u>

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

<u>2.6.5 Στατιστική Χρήση Κόστους Κύκλου Ζωής (ΚΚΖ)</u>	<u>58</u>
<u>2.6.7 Μηχανισμός καταγραφής του κόστους ΠΔΣ</u>	<u>58</u>
<u>2.6.8 Τρόποι μείωσης του κόστους των ΠΔΣ</u>	<u>59</u>
<u>2.7 Δυνητικά οφέλη των πράσινων δημοσίων συμβάσεων (ΠΔΣ)</u>	<u>65</u>
<u>2.7.1 Ερευνητικό έργο -Relief</u>	<u>69</u>
<u>2.8 Εμπόδια στην υιοθέτηση των ΠΔΣ.</u>	<u>70</u>
<u>2.9 Παραδείγματα πράσινων προμηθειών στην Ελλάδα</u>	<u>72</u>
<u>2.9.1 Δημόσιος Τομέας</u>	<u>72</u>
<u>2.9.1.1 Δήμος Αμαρουσίου</u>	<u>72</u>
<u>2.9.1.2 Δίκτυο ΔΑΦΝΗ</u>	<u>73</u>
<u>2.9.1.3 Δήμος Μελιβοίας & Δήμος Ελευσίνας</u>	<u>74</u>
<u>2.9.2 Ιδιωτικός Τομέας</u>	<u>75</u>
<u>2.9.2.1 Τράπεζα Πειραιώς</u>	<u>75</u>
<u>2.9.2.2 Βασ&Αικατ. Κοτταρίδη Ο.Ε. Ασβεστοποιία «ο ΚΛΗΜΗΣ»</u>	<u>76</u>
<u>2.9.2.3 Ο Αγροτικός Συνεταιρισμός ΝΗΛΕΑΣ</u>	<u>77</u>
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3</u>	<u>78</u>
<u>3.1 Κυριότεροι τομείς εφαρμογής των ΠΔΣ</u>	<u>78</u>
<u>3.1.1 Κτίρια</u>	<u>78</u>
<u>3.1.2 Τρόφιμα και υπηρεσίες εστίασης</u>	<u>81</u>
<u>3.1.3 Ηλεκτρική ενέργεια</u>	<u>83</u>
<u>3.1.4 Ξυλεία</u>	<u>86</u>
<u>3.1.4.1 Προϊόντα ξύλου</u>	<u>89</u>
<u>3.1.4.2 Περιβαλλοντικά κριτήρια για την προμήθεια χαρτιού</u>	<u>90</u>
<u>3.1.5 Εξοπλισμός πληροφορικής γραφείου</u>	<u>93</u>
<u>3.1.5.1 Προσωπικοί υπολογιστές, φορητοί υπολογιστές και οθόνες</u>	<u>93</u>
<u>3.1.5.2 Εξοπλισμός απεικόνισης</u>	<u>94</u>
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4</u>	<u>100</u>
<u>4.1 Συμπεράσματα</u>	<u>100</u>
<u>ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ</u>	<u>102</u>
<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ</u>	<u>105</u>

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τι είναι οι πράσινες προμήθειες.

Οι οικολογικές προμήθειες ή αλλιώς πράσινες προμήθειες είναι αυτές που λαμβάνουν υπόψη τους τόσο περιβαλλοντικές όσο και κοινωνικές παραμέτρους κατά τη διάρκεια λήψεως αποφάσεων.

Για παράδειγμα, εξετάζεται από τι υλικά προέρχονται τα προϊόντα που αγοράζουμε, από πού προέρχονται και ποιος τα κατασκεύασε. Ακόμη, αξιολογείται το γεγονός εάν ορισμένες αγορές είναι άσκοπες και άρα είναι σωστό να μην πραγματοποιηθούν καθόλου. Με την μελέτη αυτών των παραγόντων οδηγούμαστε σε καλύτερες αποφάσεις σχετικά με το τι αγοράζουμε, από ποιόν και σε τι συχνότητα. (HEPS, 2003: σελ. 9). Έτσι, οι πράσινες προμήθειες δεν αφορούν μόνο την αγορά φιλικότερων προς το περιβάλλον αγαθών, αλλά και την αγορά λιγότερων αγαθών που επιτυγχάνεται μέσω της καλύτερης αξιολόγησης των πραγματικών αναγκών και της μελέτης των διαφόρων εναλλακτικών λύσεων (GreenMed, 2005α: σελ. 11). Επομένως, πρόκειται για την επίσημη εισαγωγή και ένταξη περιβαλλοντικών εννοιών και πρωτοβουλιών στην διαδικασία των προμηθειών (Handfieldetal. 2002: σελ. 72).

Τον όρο πράσινες προμήθειες μπορούμε να τον συναντήσουμε και ως :

- «Περιβαλλοντικά προτιμότερες»,
- «Περιβαλλοντικά υπεύθυνες»,
- «Περιβαλλοντικά ορθές»,
- «Φιλικές προς το περιβάλλον»,
- «Βιώσιμες προμήθειες»,
- «Οίκο-προμήθειες», ή
- «Οίκο-αποδοτικές αγορές»

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Η GreenMed (2005α: σελ. 10-11) με τη σειρά της ορίζει την πράσινη προμήθεια ως «την έννοια που συνδυάζει τη δημόσια και ιδιωτική προμήθεια με τη βιώσιμη ανάπτυξη και αναφέρεται στην ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών παραγόντων στην αγορά, λαμβάνοντας υπόψη παράγοντες όπως η τιμή, η αποδοτικότητα και η ποιότητα».

Αντιστοίχως, το Νορβηγικό Κέντρο επίσης που ασχολείται με τη Βιώσιμη Παραγωγή και Κατανάλωση αποδίδει τον όρο της οικο-αποδοτικής αγοράς ως (GreenMed, 2005α: σελ. 10-11) «τα μέσα για τη μεγιστοποίηση της προστιθέμενης αξίας της αγοράς (δηλαδή: χρησιμότητα, ευχαρίστηση, ικανοποίηση χρηστών, ικανοποίηση των αναγκών, καλύτερη λειτουργία), και την ταυτόχρονη ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων (δηλαδή: κατανάλωση πρώτων υλών και ενέργειας, ρύπανση, παραγωγή αποβλήτων) του προϊόντος ή της υπηρεσίας».

Τι είναι δημόσιες προμήθειες.

«Προμήθειες του δημόσιου τομέα» ή «δημόσιες προμήθειες» ή «κρατικές προμήθειες» είναι οι όροι που χρησιμοποιούνται για τις συμβάσεις που συνάπτονται εγγράφως μεταξύ ενός προμηθευτή και των διαφόρων φορέων του δημοσίου τομέα και έχουν ως αντικείμενο την αγορά, τη μίσθωση και τη χρηματοδοτική μίσθωση αγαθών. Επίσης, προμήθειες του δημόσιου τομέα θεωρούνται και οι συμβάσεις ανάθεσης εκτελέσεως εργασιών εγκατάστασης, συντήρησης, μεταφοράς ή και άλλων εργασιών που σχετίζονται με την προμήθεια των ανωτέρω αγαθών, εφόσον όμως η αξία αυτών υπερβαίνει την αντίστοιχη των εργασιών.

Η παρούσα εργασία θα εξετάσει το πλαίσιο πάνω στο οποίο οι δημόσιες προμήθειες μπορούν να πραγματοποιούνται ως πράσινες δημόσιες προμήθειες υπό το πρίσμα των γενικών ευρωπαϊκών κατευθυντήριων γραμμών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1.1 Πολιτικό και νομικό πλαίσιο

Για πολλά χρόνια, οι αρχές που πραγματοποιούν αγορές δεν λάμβαναν υπόψη την περιβαλλοντική αξία των αγαθών, των υπηρεσιών ή των έργων. Ωστόσο, το παγκόσμιο οικονομικό και πολιτικό υπόβαθρο έχει αλλάξει, με την εμφάνιση της έννοιας της αειφόρου ανάπτυξης —«ανάπτυξη που ανταποκρίνεται στις ανάγκες του παρόντος χωρίς να διακυβεύεται η δυνατότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες»— και της ανάγκης να λαμβάνονται υπόψη περιβαλλοντικοί παράγοντες σε όλες τις άλλες πολιτικές παράλληλα με οικονομικά και κοινωνικά θέματα.

Από τότε που συμπεριλήφθηκε στη Συνθήκη, το 1997, η αειφόρος ανάπτυξη έχει αναγνωριστεί ως πρωταρχικός στόχος της ΕΕ. Στη Λισσαβόνα το 2000, οι ηγέτες της ΕΕ δήλωσαν ως στόχο τους να κάνουν την ΕΕ «την πιο ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία στον κόσμο που να βασίζεται στη γνώση και είναι ικανή για αειφόρο οικονομική ανάπτυξη, με περισσότερες και καλύτερες θέσεις απασχόλησης και μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή» έως το 2010. Η στρατηγική της Λισσαβόνας συμπληρώθηκε από έναν τρίτο, περιβαλλοντικό πυλώνα, με την υιοθέτηση της στρατηγικής της ΕΕ για την αειφόρο ανάπτυξη στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Γκέτεμποργκ το 2001. Η στρατηγική αυτή όρισε ένα σημείο καμπής. Ο στόχος ήταν η προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης και κοινωνικής συνοχής, φροντίζοντας για την προστασία περιβάλλοντος. Αντίστροφα, υποδηλώνει ότι οι περιβαλλοντικοί στόχοι πρέπει να σταθμιστούν σε σχέση με τις οικονομικές και κοινωνικές τους επιδράσεις, έτσι ώστε να επινοηθούν λύσεις «που είναι επωφελείς για όλους τους εμπλεκόμενους», στο μέτρο του δυνατού, για την οικονομία, την απασχόληση και το περιβάλλον.

Το 2002, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υιοθέτησαν το **έκτο πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον**, αρχίζοντας τον περιβαλλοντικό χάρτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα επόμενα δέκα χρόνια και προσδιορίζοντας τέσσερις τομείς προτεραιότητας όπου είναι απαραίτητη επείγουσα δράση: κλιματικές αλλαγές, φύση και βιολογική ποικιλότητα, διαχείριση πόρων, και

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

περιβάλλον και υγεία. Ανάμεσα στα πρόσθετα μέτρα που ελήφθησαν με την εφαρμογή του έκτου περιβαλλοντικού προγράμματος δράσης από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το 2002, αναπτύχθηκαν και διάφορες καινοτόμες πρωτοβουλίες που έχουν ιδιαίτερη σχέση με το πρασίνισμα των δημόσιων συμβάσεων. Αυτές οι πρωτοβουλίες περιγράφονται παρακάτω :

- Ανακοίνωση για την Ολοκληρωμένη Πολιτική Προϊόντων

Στην Ανακοίνωση για την Ολοκληρωμένη Πολιτική Προϊόντων (Ο.Π.Π.)⁷ το 2003, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σκιαγραφεί τη στρατηγική της για να παρακινήσει το πρασίνισμα των προϊόντων. Η πολιτική αυτή αποσκοπεί στην ανάπτυξη μιας οικολογικής αγοράς προϊόντων και στην προώθηση προϊόντων με λιγότερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις σε ολόκληρη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους. Με την προσέγγιση του Κύκλου Ζωής, στόχος τίθεται η λήψη δράσεων σε κάθε πρόβλημα και σε κάθε στάδιο, αποφεύγοντας τη μετατόπιση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από το ένα στάδιο του Κύκλου Ζωής σε άλλο. Η προσέγγιση της Ο.Π.Π. για να είναι αποτελεσματική απαιτεί τη συμμετοχή όλων των μερών: βιομηχανία, τοπική αυτοδιοίκηση και καταναλωτές. Σημαντικό εργαλείο της Ο.Π.Π. αποτελούν οι πράσινες δημόσιες προμήθειες. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανέλαβε μια σειρά πρωτοβουλιών, όπως είναι μεταξύ άλλων η δημοσίευση οδηγού για το πρασίνισμα των δημόσιων προμηθειών, η δημιουργία ιστοσελίδας και μιας βάσης δεδομένων για προϊόντα.

- Ανακοίνωση σχετικά με τη «θεματική στρατηγική για την αειφόρο χρήση των φυσικών πόρων»

Στην Ανακοίνωση σχετικά με τη «θεματική στρατηγική για την αειφόρο χρήση των φυσικών πόρων» το 2003, η Ε.Ε. σημείωσε την αναγκαιότητα για μεγαλύτερη αποδοτικότητα των πόρων, εφόσον η διαφορετική χρήση των φυσικών πόρων (όπως μέταλλα, ξυλεία, φυτά, ζώα, ψάρια) συχνά έχει αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον (όπως ατμοσφαιρική ρύπανση, φαινόμενο του θερμοκηπίου). Συνεπώς, η αειφόρος διαχείριση των πόρων τέθηκε αναγκαία καθώς και η προώθηση των καθαρών τεχνολογιών ή η χρήση λιγότερο προβληματικών εναλλακτικών πόρων.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

- Ανακοίνωση σχετικά με τη «θεματική στρατηγική της πρόληψης και ανακύκλωσης των αποβλήτων»

Στην Ανακοίνωση σχετικά με τη «θεματική στρατηγική της πρόληψης και ανακύκλωσης των αποβλήτων» το 2003, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προχώρησε σε διαβουλεύσεις για να συμβάλει στην ανάπτυξη μιας κοινά αποδεκτής πολιτικής για την πρόληψη και ανακύκλωση των αποβλήτων. Η Ανακοίνωση στοχεύει στην ανάπτυξη περιεκτικής στρατηγικής για την πρόληψη των αποβλήτων μέσω του καθορισμού στόχων και κριτηρίων. Επιπλέον, μελετάει τρόπους προώθησης της ανακύκλωσης όπου υπάρχουν αναγνωρισμένα περιβαλλοντικά οφέλη. Οι τρόποι που μελετούνται για την επίτευξη των στόχων είναι οι πλέον οικονομικά αποδοτικοί.

- Ανακοίνωση για την «Παρακίνηση τεχνολογιών για βιώσιμη ανάπτυξη: σχέδιο δράσεων για περιβαλλοντικές τεχνολογίες» (ETAP)

Στην Ανακοίνωση για την «Παρακίνηση τεχνολογιών για βιώσιμη ανάπτυξη: σχέδιο δράσεων για περιβαλλοντικές τεχνολογίες» (ETAP) το 2004, η Ε.Ε. επανέλαβε τη φιλοδοξία της σχετικά με την ανάληψη της παγκόσμιας ηγεσίας στις περιβαλλοντικές τεχνολογίες. Στην ίδια Ανακοίνωση αναφέρονται οι τεχνολογικές προμήθειες ως σημαντικό εργαλείο για την προώθηση καινοτόμων και περιβαλλοντικά βιώσιμων στόχων και ειδικότερα τα μέτρα για τις πράσινες δημόσιες συμβάσεις αναφέρονται ως μια από τις δράσεις «κλειδιά» για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός.

Σε διεθνές επίπεδο, η ΕΕ έχει ηγετικό ρόλο στην ανάπτυξη και προώθηση βασικών διεθνών συμφωνιών και συνθηκών για το περιβάλλον. Για παράδειγμα, κατά την επικύρωση του πρωτοκόλλου του Κιότο για τις κλιματικές αλλαγές το 2002, η ΕΕ δεσμεύτηκε να μειώσει τις εκπομπές αερίων του φαινομένου του θερμοκηπίου κατά 8 % στην περίοδο 2008-2012 (σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990).

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Η επίτευξη της αειφόρου ανάπτυξης σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης δεν είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί αν δεν υπάρχει ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης σε όλους τους άλλους τομείς πολιτικής, μέσω της κατάλληλης εφαρμογής των περιβαλλοντικών πολιτικών, αυξάνοντας τη χρήση των μέσων που βασίζονται στις δυνάμεις της αγοράς, και μέσω πληροφόρησης του κοινού με σκοπό την καλλιέργεια των απαραίτητων αλλαγών στους τρόπους συμπεριφοράς . Σε παγκόσμιο επίπεδο, η οικολογική δημόσια σύμβαση αναφέρεται ιδιαίτερα στο σχέδιο εφαρμογής της παγκόσμιας διάσκεψης κορυφής για την αειφόρο ανάπτυξη, που πραγματοποιήθηκε στο Γιοχάννεσμπουργκ από τις 26 Αυγούστου μέχρι τις 4 Σεπτεμβρίου 2002, το οποίο ενθαρρύνει «τις αρμόδιες αρχές σε όλα τα επίπεδα να λάβουν υπόψη τις μελέτες για την αειφόρο ανάπτυξη κατά τη λήψη αποφάσεων» και για να «προωθήσουν τις πολιτικές για δημόσιες συμβάσεις που ενθαρρύνουν την ανάπτυξη και διάδοση αγαθών και υπηρεσιών ασφαλών για το περιβάλλον».

Στα πλαίσια του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), τα κράτη μέλη του ΟΟΣΑ συμφώνησαν με τη σύσταση της Επιτροπής «να βελτιώσουν την περιβαλλοντική απόδοση των δημοσίων συμβάσεων» .Στην ερμηνευτική ανακοίνωσή της στις 4 Ιουλίου 2001, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καθόρισε τις δυνατότητες που προσφέρονται από το κοινοτικό δίκαιο όσον αφορά την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στις διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων. Το Δικαστήριο διευκρίνισε περαιτέρω τις δυνατότητες αυτές.

Οι οδηγίες για δημόσιες συμβάσεις που υιοθετήθηκαν στις 31 Μαρτίου 2004 εδραιώνουν και συμπληρώνουν το νομικό πλαίσιο. Στις αιτιολογικές σκέψεις και τις προβλέψεις τους αναφέρουν ρητά τις δυνατότητες υιοθέτησης περιβαλλοντικών διαστάσεων στην επιλογή των τεχνικών προδιαγραφών και τα κριτήρια ανάθεσης, καθώς και τους όρους εκτέλεσης των συμβάσεων. Παρόλο που οι οδηγίες ισχύουν μόνο για δημόσιες συμβάσεις των οποίων η υπολογιζόμενη αξία είναι πάνω από ορισμένα όρια (όπως αναφέρονται στις οδηγίες), το Δικαστήριο όρισε ότι ισχύουν και οι αρχές της συνθήκης ΕΚ για ίση μεταχείριση και διαφάνεια, καθώς και για ελεύθερη διακίνηση αγαθών,

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

ελευθερία εγκατάστασης και ελευθερία παροχής υπηρεσιών σε συμβάσεις κάτω από τα όρια αυτά.

Παρακάτω διαφαίνεται συνολικά το παρόν νομικό πλαίσιο που διέπει τις δημόσιες συμβάσεις της Ε.Ε. :

- **Οδηγία 2004/18/ΕΚ** : Του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31ης Μαρτίου 2004 για το συντονισμό των διαδικασιών σύναψης δημόσιων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών.
- **Οδηγία 2004/17/ΕΚ** : Του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31ης Μαρτίου 2004 περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών.
- **Οδηγία 98/4/ΕΚ** : Του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Φεβρουαρίου 1998 για την τροποποίηση της οδηγίας 93/38/ΕΟΚ περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των τηλεπικοινωνιών
- **Οδηγία 97/52/ΕΚ** : Του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Οκτωβρίου 1997 για την τροποποίηση των οδηγιών 92/50/ΕΟΚ, 93/36/ΕΟΚ και 93/37/ΕΟΚ περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων υπηρεσιών, συμβάσεων προμηθειών και συμβάσεων δημοσίων έργων.
- **Οδηγία 93/36/ΕΟΚ** : Του Συμβουλίου της 14ης Ιουνίου 1993 για το συντονισμό των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών.
- **Οδηγία 93/37/ΕΟΚ** : Του Συμβουλίου της 14ης Ιουνίου 1993 για το συντονισμό των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων.
- **Οδηγία 93/38/ΕΟΚ** : Του Συμβουλίου της 14ης Ιουνίου 1993 περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των τηλεπικοινωνιών.
- **Οδηγία 92/50/ΕΟΚ** : Του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 1992 για το συντονισμό των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων υπηρεσιών.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

- **Οδηγία 92/13/ΕΟΚ** : Του Συμβουλίου της 25ης Φεβρουαρίου 1992 για τον συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων περί της εφαρμογής των διαδικασιών προσφυγής για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των τηλεπικοινωνιών.
- **Οδηγία 89/665/ΕΟΚ** : Του Συμβουλίου της 21ης Δεκεμβρίου 1989 για τον συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων περί της εφαρμογής των διαδικασιών προσφυγής στον τομέα της σύναψης συμβάσεων κρατικών προμηθειών και δημοσίων έργων.
- **Κανονισμός (ΕΚ) 2151/2003**: Της 16ης Δεκεμβρίου 2003 για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΚ) 2195/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το κοινό λεξικό προμηθειών (CPV).
- **Οδηγία 2001/78/ΕΚ** : Της 13ης Σεπτεμβρίου 2001 έντυπα για υποβολή στην Ε.Ε. για την τροποποίηση του παραρτήματος IV της οδηγίας 93/36/ΕΟΚ του Συμβουλίου, των παραρτημάτων IV, V και VI της οδηγίας 93/37/ΕΟΚ του Συμβουλίου, των παραρτημάτων III και IV της οδηγίας 92/50/ΕΟΚ του Συμβουλίου, όπως τροποποιήθηκαν από την οδηγία 97/52/ΕΚ, καθώς και των παραρτημάτων XII έως XV, XVII και XVIII της οδηγίας 93/38/ΕΟΚ του Συμβουλίου, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 98/4/ΕΚ.

SIMAP

Για την επιβολή του σεβασμού του ευρωπαϊκού δικαίου, η Επιτροπή θέσπισε ένα σύστημα πληροφοριών για τις δημόσιες συμβάσεις (ΣΠΔΔ-SIMAP) και ένα σύστημα, το οποίο επιδιώκει να εξακριβώνει κατά πόσο οι ευρωπαϊκοί κανόνες σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις γίνονται σεβαστοί κατά την πραγματοποίηση σχεδίων ή προγραμμάτων, τα οποία χρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία και τα άλλα ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά μέσα [COM/98/143].

Το SIMAP παρέχει πρόσβαση στις σημαντικότερες πληροφορίες σχετικά με τις προμήθειες δημοσίου στην Ευρώπη. Οι ανακοινώσεις των δημοσίων

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

διαγωνισμών δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα, που είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα του TED, την επίσημη πηγή πληροφόρησης συμβάσεων δημοσίου στην Ευρώπη. Οι αναθέτουσες αρχές, για να δημοσιεύσουν ανακοινώσεις δημοσίων προμηθειών στο TED, μπορούν να χρησιμοποιήσουν το eNotices, ένα εργαλείο βασισμένο στον παγκόσμιο ιστό (web), που απλοποιεί και επιταχύνει την προετοιμασία και δημοσίευση των ανακοινώσεων των δημόσιων διαγωνισμών. Μία άλλη δυνατότητα δημοσίευσης είναι μέσω των eSenders, δηλαδή φορέων εγκεκριμένων να αποστέλλουν κατευθείαν στο Γραφείο Εκδόσεων ανακοινώσεις σε μορφή αρχείων XML.

CPV

Επίσης ένα ακόμα εργαλείο της επιτροπής είναι το κοινό λεξιλόγιο για τις δημόσιες συμβάσεις (CPV), το οποίο στοχεύει στην απλούστευση και στον εκσυγχρονισμό των διαδικασιών που προβλέπουν οι οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις [Κανονισμός 2195/2002]. Ο κανονισμός αυτός καθιερώνει ενιαίο σύστημα ταξινόμησης που αποσκοπεί στην κάλυψη όλων των αναγκών σε προμήθειες, έργα και υπηρεσίες. Τυποποιώντας τις αναφορές που χρησιμοποιούνται από τις αναθέτουσες αρχές για την περιγραφή του αντικειμένου των συμβάσεών τους, το CPV βελτιώνει τη διαφάνεια των δημόσιων συμβάσεων που υπόκεινται στις κοινοτικές οδηγίες.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Το CPV αποδίδει σε κάθε αριθμητικό κωδικό μια περιγραφή αντικειμένου σύμβασης, για την οποία υπάρχει έκδοση σε κάθε επίσημη γλώσσα της ΕΕ. Το CPV περιλαμβάνει:

- **ένα κύριο λεξιλόγιο** που περιέχει σειρά αριθμητικών κωδικών, καθένας από τους οποίους περιέχει 8 ψηφία και υποδιαιρείται σε τμήματα, ομάδες, τάξεις και κατηγορίες. Ένα ένατο ψηφίο χρησιμεύει για την επαλήθευση των προηγούμενων ψηφίων.
- **ένα συμπληρωματικό λεξιλόγιο** που ολοκληρώνει την περιγραφή του αντικειμένου των συμβάσεων προσδιορίζοντας το χαρακτήρα ή τον προορισμό του προς αγορά προϊόντος.

Ο κατάλογος των κωδικών CPV και οι πίνακες αντιστοιχίας μεταξύ του CPV και των λοιπών ονοματολογιών διατίθενται στον δικτυακό τόπο «Σύστημα πληροφόρησης για τις δημόσιες συμβάσεις» (ΣΠΔΣ / SIMAP) που αναφέρθηκε παραπάνω. Το CPV εξελίσσεται ανάλογα με τις εξελίξεις της αγοράς, έτσι ώστε να διατηρήσει την αποτελεσματικότητά του. Οι ριζικές αλλαγές στη διάρθρωση του συμπληρωματικού λεξιλογίου πηγάζουν από αυτό, ενσωματώνοντας τα χαρακτηριστικά των προϊόντων και των υπηρεσιών και περιορίζοντας έτσι τον αριθμό των κωδικών του κύριου λεξιλογίου. Τέλος, η τελευταία αναθεώρηση του CPV αποσκοπεί στο να καταστήσει το μέσο αυτό πιο εύχρηστο, επικεντρωμένη λιγότερο στα υλικά και περισσότερο στα προϊόντα. Άλλωστε από τις 20 Δεκεμβρίου 2003 και μετά, η βάση TED χρησιμοποιεί τους κωδικούς CPV, οι οποίοι θα καταστούν υποχρεωτικοί με τη θέσπιση της αναθεώρησης των ευρωπαϊκών οδηγιών.

Απόφαση 2011/C 291/02

Στην συνέχεια αξίζει να αναφέρουμε την Απόφαση 2011/C 291/02 της Επιτροπής που αναφέρει ότι μια ομάδα από εμπειρογνώμονες των ενδιαφερόμενων κύκλων σε θέματα δημοσίων συμβάσεων θέτει στη διάθεση της Επιτροπής πρώτης τάξεως ειδικευμένες γνώσεις και εμπειρία νομικού, οικονομικού, τεχνικού ή/και πρακτικού περιεχομένου με στόχο να την επικουρεί στη διαμόρφωση της πολιτικής της Ένωσης στον τομέα των δημοσίων

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

συμβάσεων και κατ'επέκταση και στο κομμάτι του πρασινίσματος των συμβάσεων. Η Απόφαση αυτή είναι απόρροια της στρατηγικής "Ευρώπη 2020" όπου μεταξύ άλλων τονίζει ότι η πολιτική για τις δημόσιες συμβάσεις θα πρέπει να διασφαλίζει την πλέον αποδοτική χρήση των δημοσίων πόρων και θα πρέπει να συμβάλλει στην επίτευξη κοινών στόχων της κοινωνίας, όπως παραδείγματος χάρη της καταπολέμησης της κλιματικής αλλαγής και των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και της προώθησης της καινοτομίας, οι οποίες αποτελούν τις νέες μεγάλες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ευρώπη.

1.2 Ελληνική Νομοθεσία

Με την ένταξη της χώρας μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, οι περί προμηθειών διατάξεις προσαρμόσθηκαν με τις κοινοτικές ρυθμίσεις (οδηγίες) και καταργήθηκαν οι προϋπάρχουσες διατάξεις που εμπόδιζαν την ελεύθερη διακίνηση των εμπορευμάτων, όπως π.χ. οι ρυθμίσεις για την προστασία (προτίμηση) της επαρχιακής και εγχωρίου βιομηχανίας και βιοτεχνίας στους διαγωνισμούς Κρατικών Προμηθειών. Επί πλέον η χώρα μας, ως μέλος του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (Π.Ο.Ε.), υπέγραψε μαζί με τα υπόλοιπα Κράτη- Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και εφαρμόζει τις σχετικές συμφωνίες (συμφωνία Μαράκες ή GPA). Σκοπό της GPA αποτελεί η υποχρέωση των κρατών να εφαρμόζουν εμπορικά κριτήρια όταν προμηθεύονται εμπορεύματα και υπηρεσίες για δική τους χρήση, χωρίς διακριτικότητα μεταξύ των εγχώριων και ξένων προμηθευτών, χρησιμοποιώντας έτσι τα φορολογικά έσοδα και τα δημόσια κονδύλια με τρόπο πιο αποτελεσματικό.

Στην Ελλάδα, όπως και σε πολλές Ευρωπαϊκές χώρες έχει επικρατήσει η αντίληψη ότι είναι προτιμότερο οι κρατικές προμήθειες να διενεργούνται από ένα κεντρικό όργανο, όπως τη Γενική Γραμματεία Εμπορίου. Η συγκεκριμένη άποψη κερδίζει έδαφος στους κόλπους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αυτό συμβάλλει στην εκλογίκευση των κρατικών προμηθειών, καθώς επιτρέπει τη συνολική εποπτεία, εξοικονομώντας παράλληλα χρηματικούς πόρους, καθώς οι προμήθειες διενεργούνται σε μεγάλες ποσότητες από μία Αρχή και με ενιαίους κανόνες διεξαγωγής.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Η ελληνική νομοθεσία για τις προμήθειες στο μεγαλύτερο μέρος της αποτελεί συνέπεια των υποχρεώσεων της στην ευρωπαϊκή νομοθεσία. Η εναρμόνιση του ευρωπαϊκού δικαίου στην ελληνική νομοθεσία αποτελείται από Προεδρικά Διατάγματα, Νόμους και Υπουργικές Αποφάσεις όπως ενδεικτικά είναι:

- Το Π.Δ. 30/1995 (ΦΕΚ Α 199/14.09.1995) για την προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας περί προμηθειών του δημοσίου προς το κοινοτικό δίκαιο, ειδικότερα προς τις διατάξεις της Οδηγίας 93/36/ΕΕ της 14ης Ιουνίου 1993
- Ο Ν.2522/1997 περί δικαστικής προστασίας κατά το στάδιο που προηγείται της σύναψης συμβάσεως δημοσίων έργων, κρατικών προμηθειών και υπηρεσιών, σύμφωνα με την οδηγία 89/665ΕΟΚ.
- Ο Ν. 2286/1995 (ΦΕΚ 19/1-2-95) «Προμήθειες του δημόσιου τομέα και ρυθμίσεις συναφών θεμάτων», θα μπορούσε να χαρακτηριστεί νόμος πλαίσιο. Είναι ο νόμος που έχει εκδοθεί σε συνέχεια των Ν. 3095/1954, Ν. 1797/1988 και Ν. 2000/1991 και εναρμονίζει τις διαδικασίες προμηθειών με τις αντίστοιχες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και επαναφέρει το σύστημα της Κεντρικής Εκτέλεσης των προμηθειών του Δημοσίου που είχε καταργηθεί με τον Ν. 2000/1991.
- Ο Ν. 2286/1995 ρυθμίζει θέματα Κρατικών Προμηθειών καθώς και τις διαδικασίες του διαγωνισμού.

Στην Ελλάδα το θεσμικό πλαίσιο και η πρακτική των προμηθειών αναφέρεται κυρίως στις διαδικασίες του δημόσιου τομέα (ως προμηθευόμενου μέρους), με συνηθέστερη περίπτωση το έτερο συμβαλλόμενο μέρος (αυτό του προμηθευτή) να εκπροσωπεί τον ιδιωτικό τομέα. Τελευταία όλο και συχνότερα είναι εμφανές η επιδίωξη των αναθετουσών αρχών να προβούν σε οικολογικές αγορές, δηλαδή να ενσωματώσουν στην διαδικασία δημοπράτησης συμβάσεων έργων, υπηρεσιών και προμηθειών την παράμετρο της περιβαλλοντικής προστασίας. Στους διαγωνισμούς δημοσίων συμβάσεων που προκηρύσσονται στην Ελλάδα είναι σημαντικό για την καλύτερη περιβαλλοντική πολιτική της χώρας και για διασφάλιση αποτελέσματος φιλικού προς το περιβάλλον, να περιλαμβάνονται στις τεχνικές προδιαγραφές περιβαλλοντικά κριτήρια επιλογής και ανάθεσης, αλλά και ειδικές ρήτρες για την επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

1.3 Το νομοθετικό πλαίσιο για τις συμβάσεις

Το νομοθετικό πλαίσιο με βάση το οποίο υλοποιούνται σήμερα οι διαδικασίες των δημόσιων συμβάσεων περιγράφεται από τις διατάξεις του Νόμου 2286/95, όπως ισχύει μετά από σχετικές τροποποιήσεις του, από τις διατάξεις της κοινοτικής οδηγίας 9336, η οποία ενσωματώθηκε στο Εθνικό Δίκαιο με το Π.Δ 370/95 και τον κανονισμό προμηθειών Δημοσίου, Π.Δ 394/96 που λειτουργεί συμπληρωματικά προς το 370/95 σε όσες προμήθειες δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας. Επίσης από τις διατάξεις του Ν 2522/95 παρέχεται πλήρης δικαστική προστασία στους συμμετέχοντες, ενώ με τον έλεγχο νομιμότητας που διενεργείται από το Ελεγκτικό Συνέδριο πριν από την υπογραφή των συμβάσεων και σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν 2741/99, διασφαλίζεται η τήρηση όλων των κειμένων διατάξεων.

Το πλέγμα των ως άνω νομοθετικών ρυθμίσεων, παρά το γεγονός ότι ορισμένες φορές καθιστά χρονοβόρα τη διαδικασία ανάθεσης μιας δημόσιας σύμβασης, είναι βέβαιο ότι διασφαλίζει την τήρηση των κατευθυντήριων γραμμών που επιτάσσει η κοινοτική νομοθεσία, δηλαδή της ίσης μεταχείρισης της διαφάνειας, την ευρύτητα στη συμμετοχή αλλά και της ανάπτυξης του ανταγωνισμού. Για την εκτέλεση μιας προμήθειας οι αναθέτουσες αρχές έχουν την δυνατότητα να επιλέξουν την διαδικασία κλειστού ή ανοιχτού διαγωνισμού, ή ακόμα και τη διαδικασία διαπραγμάτευσης εάν και εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις που προβλέπονται από το νομοθετικό πλαίσιο.[Παναγόπουλος 2005 α, β].

Τα κριτήρια αξιολόγησης των υποβαλλόμενων προσφορών στους διαγωνισμούς και για τις τρεις ως άνω περιπτώσεις που θα πρέπει απαραίτητα να κατονομάζονται και να περιγράφονται στις διακηρύξεις, είναι είτε εκείνο της χαμηλότερης τιμής είτε της συμφέρουσας προσφοράς. Στην δεύτερη περίπτωση θα πρέπει επίσης στην προκήρυξη να αναφέρονται ρητά και οι συντελεστές βαρύτητας οι οποίοι και βαθμολογούνται από τις αντίστοιχες επιτροπές αξιολόγησης για να προκριθεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομικής πλευράς προσφορά.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι το δίκαιο των δημόσιων συμβάσεων και προμηθειών διέπεται από μια σειρά γενικών αρχών που η τήρησή τους έχει ως

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

στόχο την επίτευξη του ελεύθερου ανταγωνισμού αλλά και σε κάποιο βαθμό τον περιορισμό του.[Μαρκόπουλος Νικ. Δίκαιο Δημόσιων Συμβάσεων & Προμηθειών, 2004]

Οι βασικές αρχές που διέπουν τις κρατικές συμβάσεις προμηθειών είναι:

- **Η Αρχή της διαφάνειας των διαδικασιών.** Η αρχή της διαφάνειας καθίσταται εξαιρετικά σημαντική λόγω της επέκτασης της διαφθοράς στις δημόσιες υπηρεσίες, διασφαλίζει τον ελεύθερο ανταγωνισμό και την τήρηση της ίσης μεταχείρισης σε όλες τις φάσεις του διαγωνισμού (διακήρυξη – επιλογή προμηθευτή – ανάθεση σύμβασης). Οι όροι των διαγωνισμών για τις δημόσιες προμήθειες δεν επιτρέπεται να αλλάξουν μετά την προκήρυξή τους παρά μόνο σε περίπτωση που γίνουν αποδεκτές τυχόν κατατεθειμένες από μέρος των διαγωνιζόμενων, ενστάσεις ή προσφυγές. Η αρχή της διαφάνειας στις συμβάσεις έχει τέσσερις βασικές παραμέτρους:
  - Δημοσιότητα της περίληψης της διακήρυξης ώστε να ενημερωθούν όσο το δυνατόν περισσότεροι υποψήφιοι,
  - Δημοσιότητα των κανόνων βάσει των οποίων λειτουργεί κάθε διαδικασία,
  - Αποφάσεις οι οποίες στηρίζονται στο νόμο που περιορίζει τη διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής,
  - Δυνατότητα στις εταιρίες στις οποίες δεν γίνεται κατακύρωση για υποβολή ενστάσεων, οι οποίες πρέπει να απορρίπτονται αιτιολογημένα και με δικαστική συνδρομή.
- **Η αρχή της ίσης μεταχείρισης.** Η αρχή της ίσης μεταχείρισης απαγορεύει όχι μόνο την πρόδηλη διάκριση λόγω ιθαγένειας αλλά και οποιαδήποτε συγκαλυμμένη μορφή διάκρισης, η οποία κατ' εφαρμογή άλλων κριτηρίων διάκρισης καταλήγει στο ίδιο ή ανάλογο αποτέλεσμα. Υπό αυτή την αρχή, οι όροι των διαγωνισμών για τις δημόσιες προμήθειες δεν επιτρέπεται να εισάγουν πολιτική διακρίσεων έναντι συγκεκριμένων επιχειρήσεων ή κατηγοριών επιχειρήσεων της Ελλάδας ή του εξωτερικού.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

- **Η αρχή της αναλογικότητας.** Σύμφωνα με την αρχή αυτή, ανάλογες καταστάσεις δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται με διαφορετικό τρόπο εκτός αν η διαφορετική αντιμετώπιση δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους. Έκφραση των αρχών αυτών αποτελεί και η υποχρέωση αναγνώρισης των τεχνικών προδιαγραφών, πιστοποιητικών, τίτλων και εγγράφων, που απαιτούν οι αναθέτουσες αρχές για την επιλογή κατάλληλου αναδόχου σύμβασης καθώς και η υποχρέωση αιτιολόγησης της δυσμενούς ή απορριπτικής απόφασης που λαμβάνει κάθε αναθέτουσα αρχή στο πλαίσιο διαδικασιών ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων.
- **Η αρχή της δημοσιότητας.** Σύμφωνα με την οποία οι αγορές που πραγματοποιεί το Δημόσιο γίνονται γνωστές για την εξυπηρέτηση κάθε ενδιαφερομένου μέσω της δημοσίευσής τους στον εθνικό τύπο αλλά και στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων καθώς και στην Τράπεζα Δεδομένων TED (Tenders Electronic Daily), που δίνει στους συνδρομητές καθημερινά άμεση πρόσβαση στις προκηρύξεις συμβάσεων εκτέλεσης δημοσίων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών.

1.4 Τρόποι Διεξαγωγής Προμηθειών

Οι διαδικασίες συνάψεως συμβάσεων προμηθειών διακρίνονται σε ανοικτές, κλειστές συνοπτικές, και με διαπραγμάτευση και κατ'επέκταση ενσωματώνουν το πρασίνισμα των προμηθειών με διαφορετική σκοπιά.

- **Ανοικτές** είναι οι διαδικασίες (ανοικτός διαγωνισμός) που κάθε ενδιαφερόμενος προμηθευτής μπορεί να υποβάλλει προσφορά. Όλοι οι προσφέροντες που συμμορφώνονται με τις προϋποθέσεις επιτυχίας/αποτυχίας που ορίζονται είναι επιλέξιμοι για την αξιολόγηση της προσφοράς τους. Με αυτόν τον τρόπο, δίνεται πρόσβαση στις περισσότερες δυνατές επιλογές δυνητικών φιλικών προς το περιβάλλον λύσεων. Ωστόσο, δεν θα έχετε τη δυνατότητα να επιλέξετε τους φορείς που θα καλέσετε να υποβάλουν προσφορά με βάση την περιβαλλοντική τεχνική ικανότητά τους. Η συντομότερη διάρκεια αποτελεί ένα από τα πλεονεκτήματα αυτής της διαδικασίας.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

- **Κλειστές** είναι εκείνες (κλειστός διαγωνισμός) που μόνο οι προμηθευτές οι οποίοι έχουν προσκληθεί από το φορέα, που διενεργεί το διαγωνισμό, μπορούν να υποβάλλουν προσφορά. Σε μια κλειστή διαδικασία αξιολογείται η περιβαλλοντική τεχνική ικανότητα σε προγενέστερο επίπεδο και η σταδιακή αυτή διαδικασία μπορεί να βοηθήσει να καθοριστεί το κατάλληλο επίπεδο περιβαλλοντικής απόδοσης που επιδιώκεται. Στις διαδικασίες του κλειστού και ανοικτού διαγωνισμού απαιτείται προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης.
- **Συνοπτικές** (πρόχειρος διαγωνισμός) είναι οι διαδικασίες που διενεργούνται μόνο για τη σύναψη συμβάσεων προμηθειών αγαθών αξίας μέχρι του ποσού των 45.000€ με Φ.Π.Α., ετήσιας συνολικής δαπάνης, κατά κωδικό αριθμό είδους, σύμφωνα με την απόφαση Π/433/19-02-2003 (ΦΕΚ 2221/Β/27-02-2003) η οποία ισχύει σήμερα.
- **Με διαπραγμάτευση** (εξαιρετική ή απευθείας ανάθεση) είναι η διαδικασία που οι επί μέρους φορείς προσφεύγουν στους προμηθευτές της επιλογής τους και διαπραγματεύονται τους όρους των υπό σύναψη συμβάσεων με έναν ή περισσότερους από αυτούς, με ή χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού. Οι διαδικασίες αυτές προσφέρουν ορισμένα πλεονεκτήματα στο πλαίσιο των ΠΔΣ, καθώς περιλαμβάνουν στοιχεία ευελιξίας που δεν διαθέτουν οι ανοικτές και οι κλειστές διαδικασίες. Ειδικότερα, οι διαδικασίες αυτές επιτρέπουν την καλύτερη κατανόηση και τον καλύτερο έλεγχο των περιβαλλοντικών απαιτήσεων. Εντούτοις, και οι δύο αυτές διαδικασίες απαιτούν κάποιο επίπεδο δεξιοτήτων και εμπειρίας ως προς τις σχέσεις με τους προμηθευτές για την επίτευξη των βέλτιστων αποτελεσμάτων.

Καθεμιά από τις προαναφερθείσες διαδικασίες περιλαμβάνει ορισμένα στάδια κατά τα οποία μπορούν να συνεκτιμηθούν τα οικολογικά ζητήματα, τα οποία κ θα αναλύθούν στην συνέχεια.

- Αντικείμενο και τεχνικές προδιαγραφές
- Κριτήρια επιλογής (ήτοι, κριτήρια αποκλεισμού, κριτήρια οικονομικής και τεχνικής ικανότητας)

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

- Κριτήρια ανάθεσης
- Όροι εκτέλεσης της σύμβασης

1.5 Μελλοντικές τροποποιήσεις στις δημόσιες συμβάσεις

Η αντικατάσταση των Οδηγιών 2004/18/EK και 2004/17/EK από τις Οδηγίες 2014/24/EE και 2014/25/EE αντίστοιχα είναι η επικείμενη νομοθετική εφαρμογή. Οι ευρωπαϊκοί κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις που ισχύουν σήμερα χρονολογούνται από το 2004. Οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές εξελίξεις, αλλά και οι δημοσιονομικοί περιορισμοί, κατέστησαν αναγκαία τη μεταρρύθμιση των κανόνων αυτών, ώστε, αφενός, να γίνουν απλούστεροι και αποτελεσματικότεροι, τόσο για τις αναθέτουσες δημόσιες αρχές όσο και για τις επιχειρήσεις, και, αφετέρου, οι αγορές του δημοσίου να γίνονται με την καλύτερη σχέση ποιότητας-τιμής, σύμφωνα με τις αρχές της διαφάνειας και του υγιούς ανταγωνισμού. Οι οδηγίες 2014/24 και 2014/25 θα πρέπει να μεταφερθούν στην ελληνική έννομη τάξη μέχρι τις 18.04.2016.

Τι αλλάζει με τους νέους κανόνες:

- ο Οι νέοι κανόνες απλουστεύουν και επισπεύδουν τις διαδικασίες, γεγονός που αναμένεται να ωφελήσει τόσο τις αναθέτουσες αρχές όσο και τις επιχειρήσεις, ιδίως τις ΜΜΕ (Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις).
- ο Οι αναθέτουσες αρχές θα έχουν μεγαλύτερη ευχέρεια να διαπραγματεύονται τους όρους της σύμβασης με τις επιχειρήσεις.
- ο Οι ελάχιστες προθεσμίες των διαδικασιών γίνονται συντομότερες.
- ο Οι περιφερειακές και τοπικές αρχές θα έχουν λιγότερες υποχρεώσεις δημοσίευσης.
- ο Μόνο η επιχείρηση που αναδεικνύεται ανάδοχος θα πρέπει να προσκομίζει όλα τα έγγραφα που αποδεικνύουν, ότι πληροί τους απαιτούμενους όρους για τη συγκεκριμένη σύμβαση. Για τη συμμετοχή στη διαδικασία, θα αρκεί η υποβολή υπεύθυνης δήλωσης ότι πληρούνται οι όροι αυτοί.
- ο Σταδιακά η επικοινωνία μεταξύ αναθετουσών αρχών και επιχειρήσεων θα γίνεται υποχρεωτικά δια της ηλεκτρονικής οδού.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

ο Οι δημόσιες συμβάσεις γίνονται εργαλείο άσκησης πολιτικής (περιβάλλον, «κοινωνική ένταξη», καινοτομία).

ο Οι δημόσιες αρχές θα ενθαρρύνονται να αναθέτουν πολλές συμβάσεις σεδιάφορες μικρές επιχειρήσεις, παρά να αναθέτουν μία μόνο σύμβαση σε μία μεγάλη επιχείρηση.

ο Το απαιτούμενο ύψος του κύκλου εργασιών για τη συμμετοχή σε δημόσιο διαγωνισμό θα περιορίζεται, κατ'ανώτατο όριο, στο διπλάσιο της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης.

ο Λαμβάνονται μέτρα για την καλύτερη πρόληψη της σύγκρουσης συμφερόντων, της ευνοιοκρατίας και της διαφθοράς.

ο Οι περιπτώσεις στις οποίες μια σύμβαση μπορεί να τροποποιείται μετά την ανάθεσή της και χωρίς νέα προκήρυξη υποβολής προσφορών θα προσδιορίζονται στο εξής επακριβώς.

ο Οι δημόσιες αρχές θα πρέπει να απορρίπτουν κάθε προσφορά της οποίας η τιμή είναι αφύσικα χαμηλή λόγω παράβασης της κοινωνικής, εργατικής και περιβαλλοντικής νομοθεσίας, σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, από μια ενδιαφερόμενη επιχείρηση.

ο Οι κοινωνικές υπηρεσίες, καθώς και οι υπηρεσίες στους τομείς του πολιτισμού, της υγείας και ορισμένες άλλες, όπως οι νομικές, οι ξενοδοχειακές και οι υπηρεσίες εστίασης, που απαριθμούνται στις σχετικές οδηγίες, θα υπάγονται σε ένα νέο απλούστερο καθεστώς (το καθεστώς αυτό θα ισχύει για τις δημόσιες συμβάσεις άνω των 750.000 ευρώ, έναντι 200.000 ευρώ για τις άλλες υπηρεσίες).

Πιο συγκεκριμένα, οι προσφέροντες θα μπορούν να αποδεικνύουν την καταλληλότητά τους, την οικονομική τους κατάσταση και τις ικανότητές τους με μια απλή υπεύθυνη δήλωση, αντί να προσκομίζουν πλήρη δικαιολογητικά. Το προβλεπόμενο «Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Προμήθειας», ένα τυποποιημένο έντυπο υπεύθυνης δήλωσης, θα απλουστεύσει σημαντικά αυτή τη διαδικασία. Όπως ήδη ίσχυε, μόνον ο προσφέρων, στον οποίο έχει αποφασιστεί να ανατεθεί η σύμβαση υποχρεούται να προσκομίσει πλήρη δικαιολογητικά. Η αναθέτουσα

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

αρχή θα μπορεί, ωστόσο, να λαμβάνει τις σχετικές πληροφορίες απευθείας από τις εθνικές βάσεις δεδομένων, αν ο επιτυχών τις έχει δηλώσει στο Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Προμήθειας που υπέβαλε. Επίσης, αντίθετα με τα μέχρι τώρα ισχύοντα, ενθαρρύνεται σημαντικά η υποδιαίρεση μεγάλων συμβάσεων σε μικρότερα τμήματα, ώστε να επιτρέπεται με τον τρόπο αυτό τη συμμετοχή μικρότερων επιχειρήσεων.

Με τις νέες οδηγίες, οι αναθέτουσες αρχές έχουν πολύ μεγαλύτερη ελευθερία να επιλέξουν το είδος και τον σχεδιασμό της διαδικασίας που ανταποκρίνεται καλύτερα στις ανάγκες τους. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν τα έργα, οι υπηρεσίες ή οι προμήθειες να φέρουν συγκεκριμένο σήμα που πιστοποιεί τη συμμόρφωσή τους με τα περιβαλλοντικά, κοινωνικά και άλλα πρότυπα που προβλέπονται στη σύμβαση, όπως π.χ. περιβαλλοντικά σήματα ή σήματα δίκαιων συναλλαγών.

Αξίζει να σημειωθεί ότι δίνεται μεγαλύτερη ευελιξία για τις τοπικές και περιφερειακές αρχές, αφού οι νέες οδηγίες παρέχουν στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να επιλέξουν ένα απλουστευμένο σύστημα δημοσίευσης για ορισμένες κατηγορίες αναθετουσών αρχών: δήμοι, περιφερειακές αρχές ή οργανισμοί δημοσίου δικαίου, θα μπορούν, αντί για τη δημοσίευση πλήρους διακήρυξης διαγωνισμού σε επίπεδο ΕΕ για κάθε σύμβαση πάνω από ένα κατώτατο όριο, να δημοσιεύουν απλά μια προκαταρκτική προκήρυξη με τη μνεία ότι η σύμβαση θα ανατεθεί χωρίς περαιτέρω δημοσίευση διακήρυξης διαγωνισμού και ότι οι εταιρείες μπορούν να δηλώσουν ότι ενδιαφέρονται για τη σύμβαση προκειμένου να ενημερώνονται για τη διαδικασία.

Λόγω των πλεονεκτημάτων που παρουσιάζει η ηλεκτρονική διεκπεραίωση των δημόσιων συμβάσεων, οι νέες οδηγίες προβλέπουν, ότι οι ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις θα γίνουν σταδιακά υποχρεωτικές: από τον Μάρτιο του 2016, θα είναι υποχρεωτικές τόσο η ηλεκτρονική κοινοποίηση (ηλεκτρονική αποστολή και δημοσίευση των προκηρύξεων) όσο και η ηλεκτρονική πρόσβαση στα έγγραφα των διαγωνισμών, από τον Μάρτιο του 2017, η ηλεκτρονική υποβολή προσφορών θα είναι υποχρεωτική για τις κεντρικές αρχές προμηθειών (οι

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

δημόσιες αρχές προμηθειών που πραγματοποιούν αγορές για λογαριασμό άλλων δημόσιων αρχών), από τον Σεπτέμβριο του 2018, η ηλεκτρονική υποβολή προσφορών θα είναι υποχρεωτική για όλες τις αναθέτουσες αρχές. Ο ηλεκτρονικός κατάλογος θα είναι ένα εντελώς νέο εργαλείο για τις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις, το οποίο απευθύνεται στις αναθέτουσες αρχές και τους προμηθευτές. Ένας ηλεκτρονικός κατάλογος δίνει στις εταιρείες τη δυνατότητα να υποβάλλουν προσφορές σε δομημένη μορφή. Η προσφορά τους αξιολογείται αυτόματα από το σύστημα ηλεκτρονικών δημόσιων συμβάσεων της αναθέτουσας αρχής, και έτσι εξοικονομούνται πόροι με παράλληλη αύξηση της αποτελεσματικότητας.

Επιπρόσθετα, οι νέοι κανόνες αποσκοπούν στην καλύτερη ενσωμάτωση φιλοπεριβαλλοντικών παραμέτρων στις διαδικασίες δημόσιων συμβάσεων. Μεταξύ άλλων, προβλέπεται «οριζόντια ρήτρα», σύμφωνα με την οποία, κατά την εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων, οι επιχειρήσεις πρέπει να τηρούν τις ισχύουσες περιβαλλοντικές υποχρεώσεις που απορρέουν από το ευρωπαϊκό, το διεθνές και το εθνικό δίκαιο. Οι επιχειρήσεις που δεν τηρούν αυτές τις περιβαλλοντικές υποχρεώσεις μπορεί να αποκλειστούν από τη διαδικασία υποβολής προσφοράς, ή να μην τους ανατεθεί σύμβαση αν και υπέβαλαν την καλύτερη προσφορά. Οι προσφορές που είναι αφύσικα χαμηλές σε σχέση με τις εργασίες, τις προμήθειες ή τις υπηρεσίες πρέπει να απορρίπτονται, διότι τεκμαίρεται ότι δεν πληρούν τις εν λόγω περιβαλλοντικές υποχρεώσεις.

Οι νέες οδηγίες περιλαμβάνουν και μια οριζόντια «κοινωνική ρήτρα». Η εν λόγω ρήτρα υπενθυμίζει την αρχή του σεβασμού των υφιστάμενων περιβαλλοντικών, κοινωνικών και εργασιακών υποχρεώσεων. Η επιχείρηση (συμπεριλαμβάνονται υπεργολάβοι και υποπρομηθευτές) που δεν συμμορφώνεται με τις σχετικές υποχρεώσεις θα μπορεί να εξαιρεθεί από τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων, ενώ οι δημόσιες αρχές θα αποκλείουν κάθε ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά, εάν αποδεικνύεται ότι αυτή συνεπάγεται τη μη συμμόρφωση με περιβαλλοντικές, κοινωνικές ή εργασιακές υποχρεώσεις, που απορρέουν από το ενωσιακό ή το εθνικό δίκαιο, από συλλογικές συμβάσεις ή το διεθνές δίκαιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

2.1 Δημόσιες πράσινες συμβάσεις

Οι πράσινες δημόσιες συμβάσεις (ΠΔΣ) ορίζονται στην ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο «Οι δημόσιες συμβάσεις στην υπηρεσία του περιβάλλοντος» ως η «...διαδικασία με την οποία οι δημόσιες αρχές επιδιώκουν να συνάψουν συμβάσεις για αγαθά, υπηρεσίες και έργα με μικρότερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους, σε σύγκριση με αγαθά, υπηρεσίες και έργα που επιτελούν την ίδια πρωταρχική λειτουργία, τα οποία θα αποτελούσαν το αντικείμενο της σύμβασης υπό άλλες συνθήκες».

Οι δημόσιοι φορείς είναι μεγάλοι καταναλωτές στην Ευρώπη και δαπανούν περίπου το 16 % του ΑΕγχΠ της ΕΕ. Χρησιμοποιώντας την αγοραστική τους δύναμη με σκοπό να υποστηρίξουν τα αγαθά και τις υπηρεσίες που σέβονται και το περιβάλλον, μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στην αειφόρο ανάπτυξη. Οι οικολογικές δημόσιες συμβάσεις καλύπτουν τομείς όπως η αγορά ενεργειακά αποδοτικών υπολογιστών και κτιρίων, εξοπλισμός γραφείων από ξυλεία που να προστατεύει το περιβάλλον, ανακυκλώσιμο χαρτί, ηλεκτρικά αυτοκίνητα, μέσα μαζικής μεταφοράς φιλικά προς το περιβάλλον, οργανικά τρόφιμα σε καντίνες, ηλεκτρική ενέργεια που προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές, συστήματα κλιματισμού που συμμορφώνονται με περιβαλλοντικές λύσεις προηγμένης τεχνολογίας.

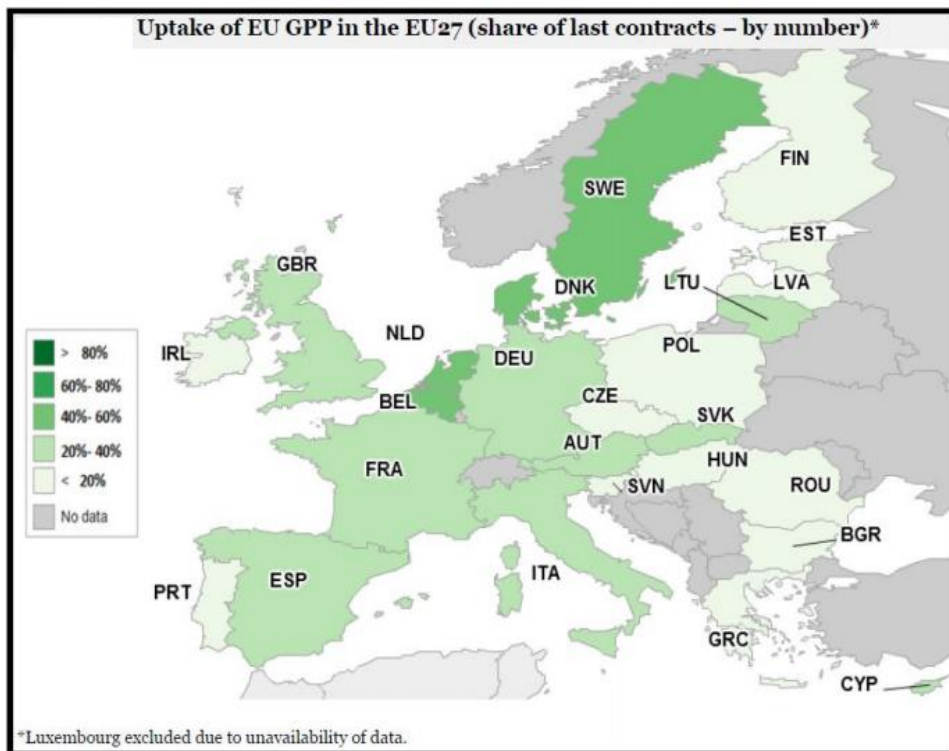
Οι οικολογικές δημόσιες συμβάσεις πρέπει να αποτελούν το παράδειγμα και να επηρεάζουν την αγορά. Με την προώθηση των οικολογικών συμβάσεων, οι δημόσιες αρχές μπορούν να παρέχουν στη βιομηχανία πραγματικά κίνητρα για την ανάπτυξη οικολογικών τεχνολογιών. Σε ορισμένους τομείς προϊόντων, έργων και υπηρεσιών, ο αντίκτυπος μπορεί να είναι ιδιαίτερα σημαντικός, εφόσον οι αναθέτουσες αρχές καλύπτουν ένα μεγάλο μερίδιο της αγοράς (σε υπολογιστές, ενεργειακά αποδοτικά κτίρια, δημόσια συγκοινωνία κ.λπ.).

Αν ληφθεί υπόψη το κόστος καθ' όλο τον κύκλο ζωής της σύμβασης, οι οικολογικές δημόσιες συμβάσεις επιτρέπουν την εξοικονόμηση χρημάτων και

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

παράλληλα προστατεύουν το περιβάλλον. Αγοράζοντας συνετά, εξοικονομείται ενέργεια και ύλες, μειώνονται τα απόβλητα και η ρύπανση και ενθαρρύνονται συστήματα βιώσιμων κανόνων συμπεριφοράς.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο οι δημόσιες πράσινες συμβάσεις αντικατοπτρίζονται ως προς τον βαθμό υιοθέτησής τους στον ακόλουθο χάρτη :

2.2 Εφαρμογή των ΠΔΣ

Για την εφαρμογή των ΠΔΣ θα χρειαστεί αρχικά προγραμματισμός: καθορισμός του πεδίου εφαρμογής των ΠΔΣ στον οργανισμό, καθορισμός προτεραιοτήτων και στόχων για τις δραστηριότητες, μέριμνα για την κατάλληλη κατάρτιση του προσωπικού και παρακολούθηση των επιδόσεων. Οι ΠΔΣ απαιτούν αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των διαφορετικών τμημάτων και μελών του προσωπικού ενός φορέα.

Για να φτάσει το μέγιστο επίπεδο αποτελεσματικότητας μια τέτοια πολιτική θα πρέπει:

- να περιλαμβάνει σαφείς στόχους, τομείς προτεραιότητας και χρονοδιαγράμματα

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

- να αναφέρει το πεδίο εφαρμογής των αγοραστικών δραστηριοτήτων που καλύπτονται (δηλαδή, εάν καλύπτει ολόκληρη την αρχή ή μόνο ορισμένα τμήματά της, ποιες ομάδες προϊόντων και υπηρεσιών καλύπτονται, κ.λπ.)
- να επισημαίνει τις γενικές ευθύνες σχετικά με την εφαρμογή της πολιτικής
- να περιλαμβάνει μηχανισμό για την κατάλληλη παρακολούθηση των επιδόσεων

Η πολιτική των ΠΔΣ θα πρέπει να ευθυγραμμιστεί με τυχόν άλλες υφιστάμενες πολιτικές και στρατηγικές και να σχεδιαστεί σε διαβούλευση με τους κύριους ενδιαφερόμενους κύκλους συμφερόντων, όπως οι εσωτερικοί χρήστες, οι προμηθευτές και η διοίκηση. Μετά τον σχεδιασμό της πολιτικής θα πρέπει να καταρτιστεί ένα είδος επιχειρησιακού σχεδίου εφαρμογής, στο οποίο θα περιγράφονται τα συγκεκριμένα καθήκοντα, οι αρμοδιότητες και το χρονοδιάγραμμα. Αμέσως μετά, το περιεχόμενο της πολιτικής και το σχέδιο εφαρμογής θα πρέπει να κοινοποιηθούν σε όσο το δυνατόν ευρύτερο επίπεδο, ιδιαίτερα στο προσωπικό που επηρεαστεί περισσότερο. Τέλος, η σύσταση ομάδας εργασίας στην οποία θα συμμετέχουν εκπρόσωποι από διαφορετικά τμήματα θα συμβάλει στην εξασφάλιση της δέσμευσης ολόκληρου του φορέα και στην ικανοποίηση όλων των αναγκών κατά τον σχεδιασμό της πολιτικής περί ΠΔΣ, τον καθορισμό των προτεραιοτήτων και των στόχων και την εκτίμηση των αναγκών κατάρτισης. Στην ομάδα αυτή αναμένεται να συμμετέχουν υπάλληλοι με αρμοδιότητες στον τομέα των δημοσιονομικών, του περιβάλλοντος και τις προμήθειες, καθώς επίσης και ορισμένα ειδικευμένα τμήματα, όπως τα τμήματα κατασκευών, ενέργειας ή τεχνολογίας των πληροφοριών.

2.2.1 Καθορισμός προτεραιοτήτων και στόχων για τις ΠΔΣ

Η ενσωμάτωση των ΠΔΣ στις πρακτικές προμηθειών απαιτεί κατά γενικό κανόνα μια προοδευτική προσέγγιση. Κατά μια προσέγγιση θα μπορούσε να επιλεγεί ένας μικρός αριθμός ομάδων προϊόντων και υπηρεσιών στις οποίες θα μπορούσε σε πρώτη φάση να επικεντρωθεί ο φορέας υλοποίησης. Οι πιλοτικές δραστηριότητες σε συγκεκριμένα τμήματα που εκφράζουν την μεγαλύτερη

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

προθυμία συμμετοχής συμβάλουν σταδιακά στην επίδειξη της επιτυχούς εφαρμογής και την επίτευξη ευρύτερης αποδοχής.

Κατά τον προσδιορισμό των τομέων προϊόντων, υπηρεσιών και έργων στους οποίους δίνεται προτεραιότητα, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ακόλουθοι παράγοντες :

- Μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Ενδείκνυται η επιλογή προϊόντων (όπως στόλο οχημάτων) ή τις υπηρεσίες (όπως υπηρεσίες καθαρισμού) που έχουν μεγάλες θετικές επιπτώσεις στο περιβάλλον.
- Διαθεσιμότητα περιβαλλοντικά προτιμότερων εναλλακτικών λύσεων στην αγορά. Η ανάλυση της αγοράς μπορεί να βοηθήσει να προσδιοριστεί η διαθεσιμότητα ενδεδειγμένων εναλλακτικών λύσεων που επιβαρύνουν λιγότερο το περιβάλλον.
- Μελέτη διαθεσιμότητας δεδομένων. Η διατύπωση αυτή εκφράζεται ως προς τα επιστημονικά και περιβαλλοντικά δεδομένα που χρειάζονται για να οριστούν τα κριτήρια για το εκάστοτε προϊόν προμήθειας.
- Αντίληψη. Πόσο αντιληπτή θα είναι η οικολογική πολιτική στο κοινό για την προσπάθεια βελτίωσης της περιβαλλοντικής απόδοσής. Σημαντικές αλλαγές, όπως ο τύπος των οχημάτων που χρησιμοποιεί η αρχή ή μια αλλαγή σε οργανικά τρόφιμα στην καντίνα του σχολείου, μπορούν να βοηθήσουν στην ενίσχυση της συνειδητοποίησης της πολιτικής και στη σύνδεσή της με άλλα περιβαλλοντικά έργα.
- Πολιτικές προτεραιότητες. Υπάρχουν ειδικές τοπικές περιβαλλοντικές προτεραιότητες, όπως η ποιότητα του αέρα στις αστικές περιοχές, η κατανάλωση ενέργειας/ύδατος, η διαχείριση των αποβλήτων ή η κλιματική προσαρμογή, με τις οποίες θα ήταν πολιτικά σκόπιμο να δημιουργηθούν συσχετισμοί.

Επιπρόσθετα, ο καθορισμός σαφών στόχων είναι μείζονος σημασίας για την αξιολόγηση της προόδου και την κοινοποίηση των προθέσεων ενός φορέα στο κοινό. Οι στόχοι μπορούν να περιλαμβάνουν:

- Γενικούς στόχους προμηθειών - π.χ. το 75% διαδικασιών ανάθεσης συμβάσεων (βάσει της αξίας και του αριθμού των διαγωνισμών) θα

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

πρέπει να περιλαμβάνει κριτήρια περί ΠΔΣ μέχρι το 2015. Οι στόχοι μπορεί να διαφέρουν σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

- Στόχους για συγκεκριμένα προϊόντα ή συγκεκριμένες υπηρεσίες - π.χ. μέχρι το 2013 το 50% των γευμάτων που σερβίρονται σε σχολικά κυλικεία θα πρέπει να είναι βιολογικά.
- Επιχειρησιακούς στόχους - π.χ. όλο το προσωπικό που ασχολείται με τις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων θα καταρτιστεί σχετικά με τις ΠΔΣ έως το 2015 ή θα παρέχεται καθοδήγηση σχετικά με τις ΠΔΣ σε όλο το προσωπικό της αρχής μέσω ενδοδικτύου.

2.2.2 Διεξαγωγή ανάλυσης της αγοράς

Για την εφαρμογή των ΠΔΣ καταλυτικός παράγοντας είναι η απόκτηση ορισμένων γνώσεων σχετικά με την αγορά των προϊόντων που θα προμηθευτούν οι δημόσιες αρχές. Είναι πολύ δύσκολο να είναι κατανοητό ένα προϊόν, μια υπηρεσία ή ένα έργο χωρίς να διεξήχθη η ανάλογη έρευνα. Η ανάλυση αγοράς είναι μια γενική επισκόπηση του δυναμικού στην αγορά που θα μπορούσε να ικανοποιήσει τις καθορισμένες ανάγκες και να οδηγήσει σε εναλλακτικές οικολογικές λύσεις.

Επιπλέον, η έρευνα αγοράς μπορεί να πραγματοποιηθεί σε συνεργασία με τους δυνητικούς προμηθευτές. Οι οδηγίες περί συμβάσεων επιτρέπουν ρητώς τον «τεχνικό διάλογο» με τους προμηθευτές με στόχο την παροχή συμβουλών οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν κατά την κατάρτιση της συγγραφής υποχρεώσεων. Η Ε.Ε υποδεικνύει ότι «οι ενέργειες που αποτελούν απλή προκριματική μελέτη της αγοράς ή που είναι αμιγώς προπαρασκευαστικές και εντάσσονται στο στάδιο της εσωτερικής διαβουλεύσεως της αναθέτουσας αρχής προκειμένου να συνάψει δημόσια σύμβαση» δεν είναι δεκτικές προσφυγής.

Παράδειγμα : Διάλογος με τους προμηθευτές επίπλων στη χώρα των Βάσκων

Το 2006, η ΙΗΟΒΕ (η Βασκική Αρχή Περιβαλλοντικής Διαχείρισης) ξεκίνησε ανοικτό διάλογο με μια ομάδα προμηθευτών επίπλων με στόχο τη συμβολή στην ανάπτυξη περιβαλλοντικών κριτηρίων και την προετοιμασία της αγοράς για ένα

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

μελλοντικό διαγωνισμό. Η ΙΗΟΒΕ διοργανώνει πλέον τακτικά σεμινάρια για τους προμηθευτές στα οποία παρουσιάζονται και συζητούνται με τους ενδιαφερόμενους προμηθευτές τα περιβαλλοντικά κριτήρια που πρόκειται να εφαρμοστούν στους επερχόμενους διαγωνισμούς.

Τέλος από την σκοπιά των προμηθευτών, Συστήνεται η έγκαιρη εκ των προτέρων ενημέρωση της αγοράς σχετικά με την προκήρυξη των διαγωνισμών, στους οποίους θα συμπεριλαμβάνονται περιβαλλοντικά κριτήρια. Με αυτόν τον τρόπο, οι προμηθευτές θα έχουν αρκετό χρόνο για να προετοιμαστούν ώστε να ικανοποιήσουν τις απαιτήσεις. Η ενημέρωση αυτή μπορεί να γίνει μεταξύ άλλων με τη δημοσίευση προκαταρκτικής διακήρυξης (Prior Information Notice -PIN) ή δημοσίευσης πληροφοριών στο δικτυακό τόπο ή διοργάνωσης ενημερωτικής ημερίδας για τους ενδιαφερόμενους προμηθευτές.

2.2.3 Επιλογή οικολογικού τίτλου

Με αυτόν τον τρόπο οι ΠΔΓ επιτρέπουν στους προσφέροντες να κατανοήσουν τις προσδοκίες της αρχής ότι η περιβαλλοντική απόδοση του προϊόντος ή της υπηρεσίας αποτελεί σημαντική παράμετρο της σύμβασης. Η εφαρμογή ενός τίτλου με περιβαλλοντικό χαρακτήρα στέλνει ένα μήνυμα όχι μόνο στους πιθανούς προμηθευτές, αλλά και στην τοπική κοινότητα και τις άλλες αναθέτουσες αρχές.

Το 2010 η εταιρεία ακινήτων δημοσίου της Βρέμης προκήρυξε διαγωνισμό με τον τίτλο «Συμφωνία-πλαίσιο για εξοπλισμό γραφείου φιλικό προς το περιβάλλον». Τα κριτήρια περιελάμβαναν την εφαρμογή μέτρων περιβαλλοντικής διαχείρισης και τη συμμόρφωση με κριτήρια οικολογικών σημάτων, όπως εκείνα που προβλέπονται στον κανονισμό για το Energy Star ή για το σήμα Blue Angel. Πρόσβαση στο πλαίσιο αυτό έχουν όλες οι υπηρεσίες και οι φορείς του δήμου της Βρέμης. Ο «πράσινος» αυτός τίτλος υπέδειξε εξ αρχής τις περιβαλλοντικές προτεραιότητες του δήμου.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

2.3 Περιβαλλοντικά κριτήρια Σύμβασης

Οι οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις ορίζουν ξεκάθαρα πού και πώς μπορούν να εισαχθούν περιβαλλοντικά κριτήρια σε μια προκήρυξη. Τα σημεία αυτά, τα οποία ορίζονται από την εθνική νομοθεσία των περισσότερων Κρατών-Μελών, είναι τα ακόλουθα:

- Αντικείμενο της σύμβασης
- Τεχνικές προδιαγραφές για το προϊόν/ έργο/ υπηρεσία
- Κριτήρια επιλογής για τους υποψήφιους
- Κριτήρια ανάθεσης
- Όροι εκτέλεσης της σύμβασης

2.3.1 Καθορισμός του αντικειμένου της σύμβασης

Το αντικείμενο μιας σύμβασης αφορά στο προϊόν, την υπηρεσία ή το έργο που ενδιαφέρεται η αναθέτουσα αρχή να αγοράσει. Οι νόμοι για τις δημόσιες συμβάσεις ορίζουν τη διαδικασία σύναψης μιας σύμβασης, όχι όμως και το αντικείμενο, επιτρέποντας έτσι στις δημόσιες αρχές να επιλέξουν τι θέλουν να αγοράσουν. Για το λόγο αυτό, όταν ένας δημόσιος φορέας επιθυμεί την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης σε μια σύμβαση, ο πιο γρήγορος και άμεσος τρόπος να το κάνει είναι δηλώνοντάς το στο αντικείμενο της σύμβασης προκειμένου η διαδικασία να είναι απόλυτα διαφανής.

Οι ακριβείς περιβαλλοντικές προδιαγραφές θα πρέπει να οριστούν στις τεχνικές προδιαγραφές ή στα κριτήρια ανάθεσης, αλλά εισάγοντας την περιβαλλοντική διάσταση και στο αντικείμενο της σύμβασης, δηλώνεται σαφέστατα στους πιθανούς πλειοδότες η πρόθεση της αναθέτουσας αρχής να αγοράσουν πράσινα προϊόντα, υπηρεσίες ή έργα.

- Το ινστιτούτο για την περιβαλλοντική διαχείριση στις Βρυξέλλες (IBGE — BIM) έδωσε τον εξής τίτλο στην πρόσκληση για υποβολή προσφορών για υπηρεσίες καθαρισμού: «Σύμβαση καθαρισμού με οικολογικά προϊόντα».

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

2.3.2 Καθορισμός των τεχνικών προδιαγραφών

A) Περιβαλλοντικά τεχνικά πρότυπα

Όταν καθορίζετε το αντικείμενο της σύμβασης, πρέπει να μεταφράζετε σε μετρήσιμες τεχνικές προδιαγραφές που μπορούν να εφαρμοστούν απευθείας σε μια διαδικασία δημοσίων συμβάσεων. Οι τεχνικές προδιαγραφές έχουν δύο λειτουργίες:

1. Περιγράφουν τη σύμβαση στην αγορά έτσι ώστε οι εταιρείες να αποφασίσουν αν τους ενδιαφέρει. Έτσι καθορίζουν το επίπεδο του ανταγωνισμού.
2. Παρέχουν μετρήσιμες απαιτήσεις βάσει των οποίων γίνεται η αξιολόγηση των υποψηφίων ορίζοντας τα ελάχιστα κριτήρια συμμόρφωσης. Αν δεν είναι σαφή και σωστά, αναπόφευκτα θα οδηγήσουν σε ακατάλληλες προσφορές. Οι προσφορές που δεν συμμορφώνονται με τις τεχνικές προδιαγραφές πρέπει να απορρίπτονται.

Τα τεχνικά πρότυπα μπορούν να έχουν διάφορες μορφές. Οι μορφές αυτές εκτείνονται από τα πλήρη ευρωπαϊκά πρότυπα (EN) μέσω ευρωπαϊκών τεχνικών εγκρίσεων και διεθνών προτύπων έως τα εθνικά πρότυπα και τις εθνικές τεχνικές προδιαγραφές. Τα πρότυπα είναι χρήσιμα στις προδιαγραφές των δημοσίων συμβάσεων διότι είναι σαφή, χωρίς διακρίσεις και έχουν αναπτυχθεί συναινετικά. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ετοιμάζονται από τον ευρωπαϊκό οργανισμό τυποποίησης: την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τυποποίησης (CEN), την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ηλεκτροτεχνικής Τυποποίησης (Cenelec) και το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Τυποποίησης και Τηλεπικοινωνιών (ETSI) . Η διαδικασία της ευρωπαϊκής τυποποίησης περιλαμβάνει τη συμμετοχή πολλών ενδιαφερομένων μερών, συμπεριλαμβανομένων εθνικών αρχών, περιβαλλοντικών οργανισμών, συνδέσμων καταναλωτών καθώς και της βιομηχανίας. Με τον τρόπο αυτόν υπάρχει ευρεία αποδοχή της τεχνικής λύσης που παρέχει το ευρωπαϊκό πρότυπο.

Ορισμένα τεχνικά πρότυπα περιλαμβάνουν όρους που καλύπτουν τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά προϊόντων ή υπηρεσιών. Αν οι προδιαγραφές

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

αυτές χρησιμοποιούνται σε δημόσιες συμβάσεις, οι εταιρείες πρέπει να παρέχουν αποδείξεις είτε ότι μπορούν να συμμορφωθούν με τα πρότυπα είτε, σε περίπτωση που δεν ακολουθούν τις ίδιες μεθόδους, ότι πληρούν τα επίπεδα απόδοσης που ορίζουν τα πρότυπα. Εάν δεν μπορούν να δώσουν τις αποδείξεις αυτές, θα πρέπει να απορριφθούν.

Οι ευρωπαϊκοί οργανισμοί τυποποίησης προωθούν τις περιβαλλοντικές μελέτες. Για παράδειγμα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τυποποίησης διαθέτει πλέον ένα ειδικό περιβαλλοντικό γραφείο υποστήριξης που δίνει συμβουλές και βοήθεια σε τεχνικές επιτροπές. Η ίδια η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει δεσμευτεί να μετατρέψει σε οικολογικά τα τεχνικά πρότυπα. Έχει υιοθετήσει μια ανακοίνωση για την ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών διαστάσεων στην ευρωπαϊκή τυποποίηση.

Τέλος, μπορεί κάποιος φορέας να χρησιμοποιήσει τα περιβαλλοντικά κριτήρια που εφαρμόζονται στα οικολογικά σήματα ως τεχνικές προδιαγραφές κατά τη σύνταξη της προκήρυξης. Ωστόσο δε μπορεί να ζητηθεί συγκεκριμένο οικολογικό σήμα (θεωρείται μεροληπτική η διαδικασία), παρά μόνο συμμόρφωση με τα κριτήρια. Τα οικολογικά σήματα μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για να αποδείξουν συμμόρφωση του παρεχόμενου προϊόντος με τις τεχνικές προδιαγραφές, αλλά πρέπει να επιτρέπονται κι άλλα αποδεικτικά μέσα συμμόρφωσης.

Για παράδειγμα:

Δεν μπορεί κανείς να απαιτήσει «χαρτί πιστοποιημένο με το σήμα Blue Angel» θεωρείται μεροληπτικό. Ωστόσο μπορεί κανείς να χρησιμοποιήσει στην προκήρυξη τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για την πιστοποίηση με το συγκεκριμένο οικολογικό σήμα, π.χ.:

Το χαρτί πρέπει:

- να περιέχει τουλάχιστον 80% ανακυκλωμένου χαρτιού
- να είναι πλήρως απαλλαγμένο από χλώριο (TCF)
- ανθεκτικότητα > 100έτη, σε συμφωνία με τα ISO 9706, DIN 6738 ή ισοδύναμο

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

- συμβατότητα με τα μηχανήματα: να συναντά τις προδιαγραφές των DIN 19309, AFNOR Q11-013 ή ισοδύναμου

Τα προϊόντα που φέρουν το σήμα Blue Angel θα θεωρούνται ότι συμμορφώνονται, αλλά και άλλα αποδεικτικά μέσα θα γίνονται αποδεκτά.

B) Προδιαγραφές απόδοσης

Οι οδηγίες συμβάσεων 2004/17/EK και 2004/18/EK επιτρέπουν ρητά στις αναθέτουσες αρχές να επιλέγουν μεταξύ προδιαγραφών που βασίζονται σε τεχνικά πρότυπα ή σε απαιτήσεις που βασίζονται στην απόδοση. Οι προδιαγραφές απόδοσης δεν περιγράφουν λεπτομερώς τις τεχνικές προδιαγραφές, αφήνοντας έτσι χώρο για επινοητικότητα της αγοράς. Ωστόσο, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να είναι προσεκτικές κατά τον καθορισμό των προδιαγραφών απόδοσης, δεδομένου ότι οι επιλογές ποικίλλουν σημαντικά. Σε κάθε περίπτωση, οι προδιαγραφές πρέπει να είναι σαφείς, ώστε να επιτρέπουν τη σωστή αξιολόγηση των προσφορών.

Για παράδειγμα:

Οι ζητούμενες συνθήκες ποιότητας εσωτερικού αέρα σε κτίριο να προβλέπουν εσωτερική θερμοκρασία κατά τη διάρκεια του χειμώνα μεταξύ 18-22 C και κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού μεταξύ 26-28 C και σχετική υγρασία 50%.

Σε τέτοια περίπτωση, ο πλειοδότης μπορεί να επιλέξει οποιαδήποτε μέθοδο για την επίτευξη των παραπάνω απαιτήσεων, χωρίς να χρειάζεται να ακολουθήσει πολύ συγκεκριμένες τεχνικές προδιαγραφές για τα συστήματα θέρμανσης / ψύξης που θα χρησιμοποιήσει.

Γ) Μέθοδοι παραγωγής

Η αναθέτουσα αρχή κατά τη σύναψη μιας σύμβασης μπορεί να θέσει κριτήρια που προσδιορίζουν το περιεχόμενο των προϊόντων που ενδιαφέρεται να προμηθευτεί, όπως επίσης και τη μέθοδο παραγωγής των προϊόντων. Ωστόσο, εφόσον όλες οι τεχνικές προδιαγραφές πρέπει να έχουν κάποια σύνδεση με το αντικείμενο της σύμβασης, μπορεί να συμπεριληφθούν μόνο οι απαιτήσεις

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

εκείνες που σχετίζονται με την κατασκευή του προϊόντος και συμβάλλουν στα χαρακτηριστικά του, χωρίς να είναι απαραίτητως ορατές.

Για παράδειγμα, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να απαιτήσει:

- Το χαρτί να παράγεται χωρίς τη χρήση χλωρίου (TCF)
- Τα τρόφιμα να παράγονται με βιολογική μέθοδο (χωρίς τη χρήση χημικών παρασιτοκτόνων και λιπασμάτων), σε συμμόρφωση με τον Κανονισμό της ΕΟΚ 2092/91 Της 24ης Ιουνίου 1991 και του 1804/99/ΕΚ.
- Η ηλεκτρική ενέργεια να παράγεται από ανανεώσιμες πηγές.

Δ) Η χρήση εναλλακτικών προσφορών

Όταν το κριτήριο ανάθεσης που χρησιμοποιείται είναι η οικονομικά πιο συμφέρουσα προσφορά, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητήσει από τους υποψηφίους να υποβάλουν εναλλακτικές προσφορές. Με τη χρήση των εναλλακτικών προσφορών, ο υπεύθυνος για τη σύναψη μιας σύμβασης μπορεί να συγκρίνει προϊόντα που πληρούν διαφορετικές ομάδες τεχνικών προδιαγραφών, χρησιμοποιώντας τα ίδια κριτήρια ανάθεσης. Αυτό σημαίνει ότι ορίζεται ένα ελάχιστο σύνολο από τεχνικές προδιαγραφές για το προϊόν, το οποίο θα ισχύει τόσο για τη βασική προσφορά όσο και για την οικολογική εναλλακτική πρότασή της.

Η χρήση εναλλακτικών προσφορών αποτελεί πολύ σημαντικό εργαλείο, ειδικά όταν η αναθέτουσα αρχή δεν είναι σίγουρη για την ύπαρξη πράσινων εναλλακτικών προϊόντων ή υπηρεσιών. Η δυνατότητα χρήσης των εναλλακτικών προσφορών πρέπει να υποδεικνύεται στην προκήρυξη.

Για να είναι αποδεκτές οι εναλλακτικές προτάσεις σε μια διαδικασία δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να δηλώνονται εκ των προτέρων στα έγγραφα των προσφορών:

- ότι οι εναλλακτικές προτάσεις θα γίνουν δεκτές
- τις ελάχιστες περιβαλλοντικές προδιαγραφές που πρέπει να πληρούν οι εναλλακτικές προτάσεις (π.χ. καλύτερη περιβαλλοντική απόδοση)

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

- συγκεκριμένες απαιτήσεις για την παρουσίαση των εναλλακτικών προτάσεων σε προσφορές (όπως η απαίτηση ξεχωριστού φακέλου που θα υποδηλώνει την εναλλακτική πρόταση ή υπόδειξη ότι η εναλλακτική πρόταση μπορεί να υποβληθεί μόνο σε συνδυασμό με βασική προσφορά).

Μετά το άνοιγμα των προσφορών, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να συγκρίνει τις συμβατικές και τις περιβαλλοντικά φιλικές επιλογές, βάση των ίδιων κριτηρίων ανάθεσης.

2.3.3 Κριτήρια επιλογής

Κατά την αξιολόγηση των προσφορών που έχουν κατατεθεί, στο πρώτο στάδιο εξετάζεται αν οι υποψήφιοι έχουν την ικανότητα να εκτελέσουν τη σύμβαση, στην περίπτωση που τους ανατεθεί. Αν δε πληρούν τα κριτήρια αυτά, η προσφορά τους αυτόματα αποκλείεται.

Τα κριτήρια επιλογής που η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ορίσει σε μία προκήρυξη είναι τρία: κριτήρια αποκλεισμού, κριτήρια τεχνικής ικανότητας και οικονομικά κριτήρια. Ωστόσο μόνο στις δύο πρώτες κατηγορίες υπάρχει η δυνατότητα για ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης.

A) Κριτήρια αποκλεισμού

Τόσο στις Οδηγίες της Ε.Ε. όσο και στους εθνικούς νόμους για τις δημόσιες συμβάσεις, υπάρχει κατάλογος με τα κριτήρια αποκλεισμού που μπορεί κανείς να χρησιμοποιήσει σε μια προκήρυξη. Τα κριτήρια αυτά μπορεί να είναι για παράδειγμα αν η εταιρεία είναι χρεοκοπημένη ή έχει κηρύξει πτώχευση, αν έχει κριθεί ένοχη για δωροδοκία ή κατάχρηση ή αν δεν έχει αποδώσει τους φόρους που της αναλογούν ή συνδρομές κοινωνικής ασφάλειας.

Υπάρχουν επίσης και περιβαλλοντικοί λόγοι που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να αποκλειστούν υποψήφιοι. Κριτήριο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε αυτήν την περίπτωση είναι αν η εταιρεία δε συμμορφώνεται με την περιβαλλοντική νομοθεσία ή κανονισμούς.

Σχετικά με την επαγγελματική δεοντολογία μιας εταιρείας, δυο διατάξεις στα κριτήρια αποκλεισμού μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να ληφθεί υπόψη η

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

συμπεριφορά εταιρειών εις βάρος του περιβάλλοντος, δηλαδή όπου ο οικονομικός φορέας έχει καταδικαστεί τελεσίδικα με απόφαση που επηρεάζει την επαγγελματική του δεοντολογία ή έχει αποδειχτεί ένοχος για σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα. Επομένως, σύμφωνα με τις οδηγίες 2004/17/EK και 2004/18/EK περί συμβάσεων θεωρείται ότι, αν η εθνική νομοθεσία περιέχει διατάξεις για το σκοπό αυτόν, περίπτωση μη συμμόρφωσης με την περιβαλλοντική νομοθεσία που υπήρξε αντικείμενο τελικής κρίσης ή απόφασης που έχει ισοδύναμη επίπτωση μπορεί να θεωρηθεί αδίκημα που αφορά την επαγγελματική δεοντολογία του εν λόγω οικονομικού φορέα ή σοβαρό παράπτωμα που επιτρέπει τον αποκλεισμό του εν λόγω μέρους από τη συμμετοχή στο διαγωνισμό για τη σύμβαση.

Για παράδειγμα μια εταιρεία διάθεσης αποβλήτων που έχει παραβεί επανειλημμένα τις περιβαλλοντικές διατάξεις που υπόκεινται στη διοικητική νομοθεσία, με αποτέλεσμα ορισμένα διοικητικά πρόστιμα, μπορεί να αποκλειστεί λόγω σοβαρού επαγγελματικού παραπτώματος.

B) Κριτήρια τεχνικής ικανότητας

Τα κριτήρια τεχνικής ικανότητας επικεντρώνονται στην ικανότητα του υποψηφίου να εκτελέσει τη σύμβαση. Τα κριτήρια αυτά συνήθως απαιτούν απόδειξη της εμπειρίας του υποψηφίου αναδόχου, κατάλογο αντίστοιχων έργων που έχει πραγματοποιήσει, περιγραφή των διαθέσιμων τεχνικών εγκαταστάσεων κλπ. Ένας πλήρης κατάλογος κριτηρίων επιλογής για τον έλεγχο της τεχνικής ικανότητας των υποψήφιων παρέχεται από τις Οδηγίες της Ε.Ε. για τις δημόσιες συμβάσεις, όπως επίσης και στην εθνική νομοθεσία, αλλά τα κριτήρια που θα χρησιμοποιηθούν πρέπει να σχετίζονται με το αντικείμενο της σύμβασης.

Σε ό,τι αφορά στα κριτήρια περιβαλλοντικής τεχνικής ικανότητας, αυτά μπορούν να ενσωματωθούν μόνο εάν απαιτείται συγκεκριμένη περιβαλλοντική πείρα για την υλοποίηση της σύμβασης. Αυτό ισχύει μόνο για συγκεκριμένες συμβάσεις υπηρεσιών και έργων, οι οποίες θεωρείται πως έχουν σχετικά σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις κατά την παράδοσή τους, οι οποίες συμβάσεις πρέπει να κρίνονται από την ίδια την αρχή που κάνει την προσφορά.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Για όλα αυτά τα κριτήρια, εκείνοι που κάνουν προσφορά πρέπει να υποβάλλουν τις σχετικές αποδείξεις. Αυτές μπορεί να είναι μία λίστα παρόμοιων περιβαλλοντικών υπηρεσιών που εκτελούνται από την εταιρεία.

Είναι επίσης δυνατό να απαιτείται η ύπαρξη κάποιων Συστημάτων Περιβαλλοντικής Διαχείρισης (ΣΠΔ), αλλά μόνο εάν αυτό είναι σχετικό με την εκτέλεση της σύμβασης. Από τη στιγμή που τα απαιτούμενα μέτρα διαχείρισης καλύπτονται από το ΣΠΔ εκείνου που κάνει την προσφορά (όπως EMAS ή ISO 14001), αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως μία απλή μορφή απόδειξης. Άλλες μορφές που να αποδεικνύουν την ύπαρξη αυτών των μέτρων διαχείρισης, πρέπει να γίνονται επίσης αποδεκτές.

Για παράδειγμα:

Η κατασκευή μίας γέφυρας σε μία προστατευόμενη περιοχή απαιτεί την εφαρμογή μίας σειράς συγκεκριμένων μέτρων διαχείρισης που έχουν ως σκοπό την εξασφάλιση προστασίας για την πανίδα και τη χλωρίδα στην περιοχή κατά την κατασκευή της γέφυρας, π.χ. έλεγχος των επιπέδων θορύβου, συλλογή αποβλήτων, κλπ. Σε αυτή την περίπτωση, η εφαρμογή ενός Συστήματος Περιβαλλοντικής Διαχείρισης για τα εργοτάξια, μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν απόδειξη της τεχνικής κατάρτισης εκείνου που κάνει την προσφορά, προκειμένου να εκτελέσει τη σύμβαση ανάλογα.

Σε άλλες περιπτώσεις οι περιβαλλοντικές πτυχές μπορούν να υιοθετηθούν στα εκπαιδευτικά και επαγγελματικά προσόντα. Οι ιδιότητες αυτές είναι ιδιαίτερα σημαντικές σε περιπτώσεις συμβάσεων οι περιβαλλοντικοί στόχοι των οποίων μπορούν να πραγματοποιηθούν μόνο μέσω της σωστής εκπαίδευσης του προσωπικού.

Για παράδειγμα:

Η διασφάλιση της επαγγελματικής ικανότητας των συνεργείων απομάκρυνσης αμιάντου.

Πολλά κτίρια στην Ευρώπη έχουν ακόμα μόνωση με αμιάντο. Όταν εκτελούνται έργα συντήρησης στα κτίρια αυτά, είναι σημαντικό εξειδικευμένοι ανάδοχοι να αφαιρούν με ασφάλεια τον αμιάντο. Για να δοθούν αποδείξεις ικανότητας,

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

ορισμένα κράτη μέλη δια-τηρούν προγράμματα αδειοδότησης για αναδόχους που ειδικεύονται σε τέτοιες εργασίες. Είναι σημαντικό να ζητηθεί στα κριτήρια επιλογής οι ανάδοχοι να έχουν την κατάλληλη εμπειρία για τέτοιες εργασίες, όπως αποδεικνύεται από την άδεια που έχει εκδοθεί από την κατάλληλη αρχή ή από κάποια ισοδύναμη μορφή απόδειξης της τεχνικής ικανότητας, για να ελαχιστοποιηθούν οι κίνδυνοι για την υγεία, την ασφάλεια και το περιβάλλον οι οποίοι σχετίζονται με τέτοιες εργασίες.

2.3.4 Ανάθεση Σύμβασης

Το τελευταίο στάδιο της διαδικασίας σύναψης μιας σύμβασης είναι η ανάθεση. Σε αυτό το στάδιο, οι αναθέτουσες αρχές αξιολογούν την ποιότητα των προσφορών που συμμορφώνονταν με τις τεχνικές προδιαγραφές, ώστε να επιλέξουν την πιο κατάλληλη.

Ο τρόπος ανάθεσης μπορεί να βασίζεται:

- α) στη χαμηλότερη τιμή.
- β) στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά.

Στην πρώτη περίπτωση, η τελική απόφαση λαμβάνεται μόνο επί της τιμής των προσφορών. Συνεπώς, εάν δεν έχουν καθοριστεί περιβαλλοντικά κριτήρια σε προηγούμενα στάδια η απόφαση θα βασιστεί μόνο στην χαμηλότερη τιμή. Συνεπώς πρέπει να έχουν συμπεριληφθεί περιβαλλοντικά κριτήρια στις τεχνικές προδιαγραφές.

Εάν εφαρμόζεται η αρχή της “πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς”, μπορούν μαζί με την τιμή να συνυπολογιστούν κι άλλα κριτήρια ανάθεσης. Αυτά τα κριτήρια μπορεί να αφορούν για παράδειγμα στην ποιότητα, την ημερομηνία παράδοσης, την τεχνική αξία ή σε περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά. Σε αυτήν την περίπτωση, όταν καθορίζονται αυτά τα περιβαλλοντικά κριτήρια ανάθεσης, είναι πολύ σημαντικό αυτά να ικανοποιούν τα ακόλουθα:

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

- Τα κριτήρια ανάθεσης πρέπει να συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης.

Αυτό είναι ουσιαστικής σημασίας. Διασφαλίζει το γεγονός ότι τα κριτήρια επιλογής συνδέονται με τις ανάγκες της αναθέτουσας αρχής, όπως ορίζεται στο αντικείμενο της σύμβασης.

- Τα κριτήρια ανάθεσης πρέπει να είναι συγκεκριμένα και να ποσοτικοποιούνται αντικειμενικά.

Τα κριτήρια ανάθεσης δεν πρέπει ποτέ να παρέχουν απεριόριστη ελευθερία επιλογής στις αναθέτουσες αρχές. Πρέπει να περιορίζουν την ελευθερία επιλογής ορίζοντας συγκεκριμένα μετρήσιμα κριτήρια που σχετίζονται με το προϊόν

- Τα κριτήρια ανάθεσης πρέπει να έχουν κοινοποιηθεί προηγουμένως.

Σε αυτό το σημείο δίνεται ιδιαίτερη σημασία να είναι ξεκάθαρα ορισμένα στα τεύχη του διαγωνισμού, ώστε να εξασφαλίζεται η διαφάνεια

- Τα κριτήρια ανάθεσης πρέπει να σέβονται το κοινοτικό δίκαιο.

Αυτή η συνθήκη που προκύπτει από τη συνθήκη ΕΚ και τις αναφερόμενες οδηγίες περί συμβάσεων είναι ότι τα κριτήρια ανάθεσης πρέπει να συμμορφώνονται με όλες τις θεμελιώδεις αρχές του κοινοτικού δικαίου. Αναφέρεται ρητώς η σπουδαιότητα της αρχής μη διακριτικής μεταχείρισης, που αποτελεί τη βάση άλλων αρχών, όπως η ελευθερία παροχής υπηρεσιών και η ελευθερία εξασκήσεως επαγγέλματος.

- Τα κριτήρια ανάθεσης πρέπει να είναι σταθμισμένα σε σχέση και με τα άλλα κριτήρια ανάθεσης (κατανομή σε φθίνουσα σειρά).

Η χρήση περιβαλλοντικών κριτηρίων ανάθεσης δεχίνου την πρόθεση του οργανισμού να αγοράσει πράσινα προϊόντα και υπηρεσίες, αν όμως αυτά τα προϊόντα είναι πολύ πιο ακριβά δε θα επιλεγούν. Το “βάρος” που δίνετε στα περιβαλλοντικά κριτήρια στην αξιολόγηση, θα καθορίσει πόσο επιπλέον προτίθεται η αρμόδια αρχή να πληρώσει.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Η διαφορά ανάμεσα στις τεχνικές προδιαγραφές και τα κριτήρια ανάθεσης έγκειται στο γεγονός ότι οι τεχνικές προδιαγραφές θέτουν τις ελάχιστες απαιτήσεις τις οποίες το προϊόν/ υπηρεσία ΠΡΕΠΕΙ να πληροί, ενώ τα κριτήρια ανάθεσης επιτρέπουν στην αναθέτουσα αρχή να υποδείξει τι θα προτιμούσε, αλλά όχι με οποιαδήποτε τιμή.

Τέλος όταν μελετάται η οικονομική προσφορά, δε χρειάζεται αυτό να περιορίζεται μόνο στην τιμή, είναι καλύτερο να μελετάται το “κόστος κύκλου ζωής” του προϊόντος/ υπηρεσίας. Αυτό δεν περιλαμβάνει μόνο την τιμή αγοράς, αλλά επίσης το κόστος χρήσης (όπως ηλεκτρική ενέργεια ή κατανάλωση νερού), συντήρησης και τελικής διάθεσης. Η παράμετρος αυτή θα εξετασθεί λεπτομερέστερα σε επόμενη ενότητα.

2.3.5 Όροι εκτέλεσης συμβάσεων

Οι δημόσιες αρχές μπορούν να παρουσιάσουν στους όρους εκτέλεσης συμβάσεων και περιβαλλοντικά κριτήρια όπως οι κανονισμοί για τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να εκτελεστεί μία σύμβαση. Αυτοί οι όροι δεν επηρεάζουν την ανάθεση της σύμβασης, ωστόσο πρέπει να περιγράφονται εκτενώς στην προκήρυξη και να σχετίζονται ξεκάθαρα με την εκτέλεση της σύμβασης.

Οι όροι εκτέλεσης συμβάσεων, μπορούν να σχετίζονται μόνο με τον τρόπο με τον οποίο εκτελείται η σύμβαση. Αυτό σημαίνει ότι δε μπορούν να υπάρχουν “μεταμφιεσμένες” τεχνικές προδιαγραφές, κριτήρια ανάθεσης ή επιλογής και όλοι οι υποψήφιοι ανάδοχοι πρέπει να είναι ικανοί να συμμορφώνονται με αυτές. Κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού δε μπορούν να απαιτηθούν κάποιου είδους αποδείξεις συμμόρφωσης με τους όρους εκτέλεσης. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να ακολουθήσει αυτούς τους όρους όταν εκτελεί το έργο ή την προμήθεια. Εάν αποτύχουν να το κάνουν, η αναθέτουσα αρχή έχει το δικαίωμα να ορίσει μία οικονομική ποινή ή ακόμη και να ακυρώσει τη σύμβαση.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Ορισμένα παραδείγματα πιθανών όρων εκτέλεσης συμβάσεων για συμβάσεις έργων ή υπηρεσιών:

- Μεταφορά προϊόντων και εργαλείων στο χώρο δραστηριοτήτων:
  - παράδοση των προϊόντων στο χώρο εργασίας σε συμπυκνωμένη μορφή και στη συνέχεια διάλυσή τους στο χώρο δραστηριοτήτων,
  - χρήση επαναχρησιμοποιούμενων κιβωτίων για τη μεταφορά προϊόντων στο χώρο εργασίας
- Τρόπος εκτέλεσης της υπηρεσίας:
  - χρήση δοσομετρητών για να διασφαλιστεί ότι χρησιμοποιούνται οι κατάλληλες ποσότητες καθαριστικών προϊόντων
- Διάθεση χρησιμοποιημένων προϊόντων ή συσκευασιών από προϊόντα
  - προϊόντα ή συσκευασίες που απομακρύνονται για να χρησιμοποιηθούν ξανά, για ανακύκλωση ή κατάλληλη διάθεση από τον ανάδοχο
- Εκπαίδευση του προσωπικού του αναδόχου:
  - Προσωπικό εκπαιδευμένο για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις της εργασίας τους και την περιβαλλοντική πολιτική της αρχής στα κτίρια όπου θα εργάζονται

Όροι εκτέλεσης συμβάσεων για την προμήθεια **αγαθών**:

Εφόσον η εκτέλεση μιας σύμβασης προμηθειών αποτελείται απλά από την παράδοση των αγαθών, η κύρια ευκαιρία για τη χρήση των περιβαλλοντικών όρων των συμβάσεων είναι να καθοριστεί ο τρόπος παράδοσης των αγαθών. Στους απλούς τρόπους βελτίωσης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων της σύμβασης περιλαμβάνονται:

1. Η παράδοση του προϊόντος στην κατάλληλη ποσότητα. Γενικά αυτό σημαίνει παράδοση μεγάλων ποσοτήτων, που θα είναι πιο αποδοτική περιβαλλοντικά αναφορικά με τις επιπτώσεις μεταφοράς ανά προϊόν σε σχέση με την παράδοση μικρότερης ποσότητας πιο συχνά. Ο προσδιορισμός του μέγιστου αριθμού παραδόσεων ανά εβδομάδα ή μήνα είναι άλλος ένας τρόπος επίτευξης του ίδιου αποτελέσματος.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

2. η απαίτηση τα αγαθά να παραδίδονται εκτός των ωρών κυκλοφοριακής αιχμής για να ελαχιστοποιηθεί η συμβολή των παραδόσεων στην κυκλοφοριακή συμφόρηση.
3. η απαίτηση ο προμηθευτής να παίρνει πίσω (και να ανακυκλώνει ή να ξαναχρησιμοποιεί) τη συσκευασία που συνοδεύει το προϊόν. Αυτό έχει το διπλό πλεονέκτημα της συγκέντρωσης της συσκευασίας πριν να χρησιμοποιηθεί ξανά ή να ανακυκλωθεί και της ενθάρρυνσης του προμηθευτή να περιορίσει τις περιττές συσκευασίες.

Τέλος, αξίζει να σημειωθούν οι πιθανοί όροι εκτέλεσης ως προς τις μεταφορές. Για μεγάλη σύμβαση ενδεδειγμένο θα ήταν να ζητηθεί η αποστολή των αγαθών να γίνεται αποκλειστικά με σιδηροδρομικό μέσο ή μέσω οδών εσωτερικής ναυσιπλοΐας. Το απλό γεγονός ότι ένας υποψήφιος μπορεί να έχει καλύτερη πρόσβαση στο δίκτυο σιδηροδρόμων ή στο δίκτυο οδών εσωτερικής ναυσιπλοΐας από κάποιον άλλον δεν σημαίνει αυτομάτως ότι γίνεται διάκριση όσον αφορά τον όρο εκτέλεσης της σύμβασης. Αυτό θα ίσχυε εάν, για παράδειγμα, ένας μόνο υποψήφιος θα μπορούσε ουσιαστικά να χρησιμοποιήσει το σιδηροδρομικό δίκτυο ή το δίκτυο οδών εσωτερικής ναυσιπλοΐας. Τότε ο όρος θα έκανε διακρίσεις και στην ουσία θα αποτελούσε συγκεκριμένο κριτήριο αποκλεισμού, εφόσον θα απέκλειε αυτομάτως από τη συμμετοχή όλους

τους υποψηφίους που δεν έχουν πρόσβαση στον καθορισμένο τρόπο μεταφοράς. Το ίδιο θα ίσχυε για έναν όρο σύμβασης που θα επέβαλε ρήτρες σε αναδόχους μόνο επί τη βάση της απόστασης που διανύουν για να παραδώσουν τα αγαθά.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

2.4 Ανάπτυξη περιβαλλοντικών προδιαγραφών

Η ακόλουθη ανάλυση αναφέρεται στο κομβικό κομμάτι των πράσινων συμβάσεων για την γνώση των περιβαλλοντικών απαιτήσεων και την μετέπειτα ενσωμάτωση τους στις δημόσιες προκηρύξεις και διαγωνισμούς. Οι περισσότερες αναθέτουσες αρχές δεν είναι ειδικές στο περιβάλλον και πολλοί περιβαλλοντικών τμημάτων έχουν συχνά μικρή πείρα σε πράσινες συμβάσεις.

Πράσινο προϊόν ή υπηρεσία είναι εκείνο το οποίο έχει καλύτερη απόδοση μέσα από τον κύκλο ζωής του και οδηγεί σε ισοδύναμη ή καλύτερη λειτουργία, ποιότητα και ικανοποίηση του τελικού χρήστη, συγκρινόμενο με ένα συμβατικό προϊόν. Χρήσιμες πηγές για την επιλογή των κατάλληλων κάθε φορά περιβαλλοντικών προδιαγραφών, είναι τα οικολογικά σήματα και ο αυξανόμενος αριθμός εθνικών οδηγιών που είναι διαθέσιμες.

2.4.1 Κριτήρια για τις ΠΔΣ της ΕΕ

Η ΕΕ έχει προσδιορίσει κριτρια ΠΔΣ για ορισμένες ομάδες προϊόντων και υπηρεσιών, τα οποία επανεξετάζονται και επικαιροποιούνται σε τακτική βάση. Τα κριτήρια είναι σχεδιασμένα κατά τρόπο ώστε να μπορείτε να τα ενσωματώσετε απευθείας στα έγγραφα των διαγωνισμών και περιλαμβάνουν στοιχεία σχετικά με τις μεθόδους εξακρίβωσης. Τα κριτήρια αυτά μεταφράζονται σταδιακά σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ.

Τα κριτήρια της ΕΕ για τις ΠΔΣ περιλαμβάνουν δύο «επίπεδα» για κάθε τομέα που καλύπτουν:

- Τα **στοιχειώδη κριτήρια** είναι κατάλληλα για χρήση από οποιαδήποτε αναθέτουσα αρχή στα κράτη μέλη και αφορούν τις κύριες περιβαλλοντικές επιπτώσεις του συγκεκριμένου προϊόντος. Τα κριτήρια αυτά έχουν σχεδιαστεί για να χρησιμοποιούνται με ελάχιστη επιπλέον προσπάθεια επαλήθευσης ή με ελάχιστη αύξηση του κόστους.
- Τα **αναλυτικά κριτήρια** αφορούν τους αγοραστές που επιθυμούν να προμηθευτούν τα καλύτερα προϊόντα που κυκλοφορούν στην αγορά. Για τα κριτήρια αυτά ενδέχεται να απαιτείται επιπλέον προσπάθεια επαλήθευσης ή

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

ελαφρά αύξηση του κόστους σε σχέση με άλλα προϊόντα με πανομοιότυπα λειτουργικά χαρακτηριστικά.

Όλα τα κριτήρια για τις ΠΔΣ της ΕΕ, καθώς και οι τεχνικές εκθέσεις υποβάθρου που περιλαμβάνουν τις κυριότερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις διατίθενται προς μεταφόρτωση στο δικτυακό τόπο για τις ΠΔΣ (<http://ec.europa.eu/environment/gpp>). Το γραφείο υποστήριξης για τις ΠΔΣ προσφέρει βοήθεια για την ερμηνεία και την εφαρμογή των κριτηρίων.

Διαθέσιμα κριτήρια της ΕΕ για τις ΔΠΣ (από το Σεπτέμβριο 2011 και μετά):	<ul style="list-style-type: none"> • Παράθυρα, σιλιπνές θύρες και φεγγίτες • Θερμική μόνωση • Σκληρές επενδύσεις δαπέδου • Πάνελ τοίχου • Συνδυασμένη παραγωγή θερμότητας και ηλεκτρικού ρεύματος (CHP) • Κατασκευή οδών και τροχαία σήματα • Φωτισμός οδών και σηματοδότες • Κινητά τηλέφωνα <p><i>Περαιτέρω κριτήρια βρίσκονται υπό κατάρτιση και θα δημοσιευθούν στον ιστότοπο της ΕΕ για τις ΔΠΣ.</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • Χαρτί αντιγραφής και χαρτί για γραφικές χρήσεις • Προϊόντα και υπηρεσίες καθαρισμού • Γραφειακός εξοπλισμός ΤΠ • Κατασκευές • Μεταφορές • Έπιπλα • Ηλεκτρική ενέργεια • Υπηρεσίες προμήθειας τροφίμων και τροφοδοσία • Κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα • Προϊόντα & υπηρεσίες κηπουρικής	

2.4.2 Οικολογική σήμανση

Ένας αυξανόμενος αριθμός οικολογικών σημάτων υπάρχει πλέον στην αγορά ώστε να βοηθήσει να υποδειχθούν τα προϊόντα που επιτυγχάνουν ένα συγκεκριμένο περιβαλλοντικό επίπεδο ποιότητας. Τα προϊόντα πρέπει να ικανοποιούν ένα σύνολο απαιτήσεων πριν τους επιτραπεί να φέρουν το σήμα. Υπάρχουν πάρα πολλά εθελοντικά πλαίσια για οικολογικά σήματα παγκοσμίως, που υλοποιούνται από κυβερνήσεις, ιδιωτικούς φορείς και μη κυβερνητικούς οργανισμούς. Η πλειοψηφία των οικολογικών σημάτων χρησιμοποιούν κριτήρια πολλαπλών διαστάσεων που βασίζονται στην Ανάλυση Κύκλου Ζωής, ωστόσο κάποια οικολογικά σήματα βασίζονται σε μία περιβαλλοντική επίπτωση (π.χ. το Energy Star, ένα πλαίσιο οικολογικού σήματος που αφορά στην ενεργειακή απόδοση).

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Τα οικολογικά σήματα μπορούν να είναι πολύ χρήσιμα για τις δημόσιες αναθέτουσες αρχές. Οι οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις 2004/17/EK και 2004/18/EK επιτρέπουν ρητά να χρησιμοποιούνται οι βασικές προδιαγραφές των οικολογικών σημάτων όταν καθορίζονται οι απαιτήσεις που βασίζονται στην απόδοση ή στις λειτουργικές περιβαλλοντικές απαιτήσεις, υπό την προϋπόθεση ότι:

- οι προδιαγραφές είναι κατάλληλες για τον προσδιορισμό των χαρακτηριστικών των προμηθειών ή υπηρεσιών που καλύπτονται από τη σύμβαση
- οι απαιτήσεις για το σήμα βασίζονται σε επιστημονικές πληροφορίες
- τα οικολογικά σήματα υιοθετούνται με τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων μερών, όπως κρατικοί φορείς, καταναλωτές, κατασκευαστές, διανομείς και περιβαλλοντικοί οργανισμοί
- όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη έχουν δυνατότητα πρόσβασης σε αυτά

Τα προϊόντα και οι υπηρεσίες εκείνες που φέρουν οικολογικό σήμα θεωρείται ότι πληρούν τις τεχνικές προδιαγραφές. Ωστόσο, δεν επιτρέπεται να τεθούν απαιτήσεις για εταιρείες ώστε να κατέχουν κάποιο οικολογικό σήμα ή να συμμορφώνονται (πλήρως) με κάποιο οικολογικό σήμα.

Η κύρια νομοθεσία που διέπει τα οικολογικά σήματα συνοψίζεται στον πίνακα :

Οικολογικό σήμα	
Κανονισμός (ΕΚ) αριθ 66/2010	Οικολογικό σήμα : Κανονισμός (ΕΚ) αριθ 66/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009 σχετικά με το οικολογικό σήμα της ΕΕ
	Ευρωπαϊκή Ένωση οικολογικής σήμανσης: Απόφαση της Επιτροπής για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το συμβούλιο οικολογικής σήμανσης καθώς και τον εσωτερικό του κανονισμό
2003/361/ΕΚ	Ορισμός των ΜΜΕ : Σύσταση της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003 σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων
	Φόρουμ διαβούλευσης : Απόφαση της Επιτροπής, της 10ης Νοεμβρίου 2000 για τη θέσπιση του εσωτερικού κανονισμού του φόρουμ διαβούλευσης για το αναθεωρημένο κοινοτικό σύστημα οικολογικής σήμανσης

Όσον αφορά την εγκυρότητα και την αξιοπιστία του σήματος, ο Διεθνής Οργανισμός Τυποποίησης έχει παράσχει ένα σύνολο από κριτήρια για τον καθορισμό ενός αποδεκτού πλαισίου οικολογικής σήμανσης ISO 14024. Αυτά τα βασικά κριτήρια περιλαμβάνουν:

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

- την αξιοπιστία των πληροφοριών (π.χ. υπάρχουν επαρκείς διαδικασίες για παρακολούθηση αξιοπιστίας και συμμόρφωσης;)
- τη διαφάνεια των διοικητικών διαδικασιών του εκάστοτε σήματος
- την ύπαρξη μίας επίσημης διαδικασίας για διαβούλευση με τους ενδιαφερόμενους φορείς

Σύμφωνα με την ταξινόμηση του ISO, υπάρχουν τρία πλαίσια οικολογικής σήμανσης που περιγράφονται παρακάτω.

Οικολογικά σήματα Τύπου I

Αυτή η ομάδα είναι πιθανώς η πιο χρήσιμη για τις δημόσιες αναθέτουσες αρχές. Αυτά τα σήματα βασίζονται στις περιβαλλοντικές επιπτώσεις του κύκλου ζωής, τα κριτήρια θεσπίζονται από ένα ανεξάρτητο σώμα και παρακολουθούνται μέσω μίας πιστοποίησης ή μιας διαδικασίας παρακολούθησης. Η διαφάνεια και η αξιοπιστία εξασφαλίζονται μέσω της πιστοποίησης από έναν τρίτο φορέα. Τα περισσότερα από τα υπάρχοντα επίσημα εθνικά και πολυεθνικά πλαίσια οικολογικών σημάτων στην Ευρώπη, ανήκουν σε αυτή την κατηγορία.

Οικολογικά Σήματα Τύπου I
<ul style="list-style-type: none">
• Το οικολογικό σήμα της E.E. (Flower): http://www.eco-label.com
• Το Nordic Swan, Σκανδιναβία: www.svanen.nu
• Το Blue Angel (Blauer Engel), Γερμανία: www.blauer-engel.de
• Το Umweltzeichen, Αυστρία: www.umweltzeichen.at
• Το NF Environment, Γαλλία: www.marque-nf.com
• Το Milieukeur, Ολλανδία: www.milieukeur.nl
• Το AENOR, Ισπανία: www.aenor.es
• Το Energy Star: Πιστοποιημένος, ενεργειακά αποδοτικός, εξοπλισμός γραφείου: www.eu-energystar.org
• Μία λίστα από περισσότερα οικολογικά σήματα μπορεί να βρεθεί στην ιστοσελίδα του Παγκόσμιου Δικτύου Οικολογικής Σηματοδότησης (GEN) www.gen.gr.jp/product.html

Οικολογικά σήματα Τύπου II

Ενημερωτικές περιβαλλοντικές δηλώσεις. Είναι περιβαλλοντικές δηλώσεις που έγιναν για αγαθά από τους κατασκευαστές, εισαγωγείς ή διανομείς τους. Δεν επικυρώνονται ξεχωριστά, δεν χρησιμοποιούν προκαθορισμένα κι αποδεκτά

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

κριτήρια για αναφορά και είναι οι λιγότερο ενημερωτικές από τους τρεις τύπους περιβαλλοντικών σημάτων.

Οικολογικά σήματα Τύπου III

Αυτά τα σήματα δεν κρίνουν την περιβαλλοντική ποιότητα του προϊόντος, αλλά απλά πληροφορούν τον καταναλωτή σχετικά με τις περιβαλλοντικές του επιπτώσεις. Ένα “σκορ” που βασίζεται σε μεθόδους Ανάλυσης Κύκλου Ζωής δίνεται για το προϊόν, για προκαθορισμένες περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Αυτό το περιβαλλοντικό σκορ υπολογίζεται από μια ανεξάρτητη υπηρεσία πιστοποίησης και βασίζεται σε έναν αριθμό δεικτών απόδοσης (EPI), π.χ. χρήση ενέργειας, εκπομπές στον αέρα, απορρίψεις στο νερό, κλπ. Αυτό παρέχει σε έναν αγοραστή την ευκαιρία να συγκρίνει τα σκορ διαφορετικών προϊόντων και να αγοράσει εκείνα με το καλύτερο, αλλά δεν παρέχει καθοδήγηση σχετικά με το τι θεωρείται καλή απόδοση.

2.4.3 Κατευθυντήριες Οδηγίες

Αναπόσπαστο κομμάτι της διαδικασίας οικολογικών δημοσίων συμβάσεων είναι η διασφάλιση της πρόσβασης σε περιβαλλοντικές πληροφορίες και η δυνατότητα να δοθούν στο προσωπικό που πραγματοποιεί τις αγορές οι απαραίτητες νομικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές γνώσεις προκειμένου να αποφασίζει σε ποιο βαθμό και σε ποια σημεία της διαδικασίας των συμβάσεων είναι καλύτερα να εισαχθούν περιβαλλοντικοί παράγοντες, αν έχουν οριστεί στο σωστό επίπεδο για την καλύτερη αξιοποίηση των κονδυλίων και αν εντάσσονται στις οικολογικές προτεραιότητες της αναθέτουσας αρχής.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο οδηγός περιβαλλοντικής πρακτικής στη Βαρκελώνη : Οι τοπικές αρχές της Βαρκελώνης δημιούργησαν για τους 12 000 υπαλλήλους τους έναν καλό οδηγό περιβαλλοντικής πρακτικής, που καλύπτει πληροφορίες που αφορούν τις οικολογικές αγορές και άλλα περιβαλλοντικά θέματα (http://www.bcn.es/agenda21/A21_text/guies/GreenOffi ceGuide.pdf)

Η συνεργασία μεταξύ των αρχών που πραγματοποιούν αγορές αποτελεί έναν άλλο τρόπο αύξησης της δυνατότητας πρόσβασης σε εμπειρία και τεχνογνωσία σε θέματα περιβάλλοντος και γνωστοποίησης της πολιτικής στο ευρύ κοινό.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Η πολιτεία Φόραλμπεργκ της Αυστρίας αποτελείται από 96 μικρές κοινότητες που εκτείνονται σε μια σχετικά αραιοκατοικημένη περι-οχή. Οι περισσότερες κοινότητες δεν διαθέτουν εξειδικευμένες υπηρεσίες αγορών, ούτε ειδικούς σε θέματα περιβάλλοντος. Για να είναι επιτυχείς οι οικολογικές αγορές σε αυτές τις συνθήκες, ήταν απαραίτητη η συνεργασία και η απαλλαγή των υπηρεσιών αγορών από όσο το δυνατό μεγαλύτερο μέρος της εργασίας για τον καθορισμό τεχνικών κριτηρίων. Για να γίνει αυτό, στο Φόραλμπεργκ δημιούργησαν οικολογικές κατευθυντήριες οδηγίες για την αγορά υπηρεσιών για κατασκευές, για προϊόντα και υλικά γραφείου. Αυτές οι οδηγίες είναι διαθέσιμες στο Διαδίκτυο (<http://www.voralberg.at>)

Τέλος, κάποιες κυβερνήσεις και ΜΚΟ διατηρούν βάσεις δεδομένων πράσινων προϊόντων, οι οποίες περιέχουν περιβαλλοντικά κριτήρια και συνδέσεις με πιθανούς προμηθευτές. Οι περισσότερες από αυτές τις πληροφορίες είναι διαθέσιμες ελεύθερα και προσβάσιμες μέσω του διαδικτύου.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρέχει εκτενή καθοδήγηση για την υλοποίηση των πράσινων δημόσιων συμβάσεων (GPP):
ec.europa.eu/environment/gpp

Ελλάδα: Πρόγραμμα LIFE Περιβάλλον «Πρωτόκολλο Πράσινων Προμηθειών σε Φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη Μεσόγειο», www.greenmed.net, περιέχει το Μοντέλο Πράσινου Κέρδους με αναλυτικές τεχνικές προδιαγραφές για 5 κατηγορίες προϊόντων στην Ελληνική Γλώσσα και προσομοιάζει τη διαδικασία ανάθεσης μίας σύμβασης. Το Μοντέλο είναι διαθέσιμο στη διεύθυνση www.greenmed.net/gpm και οι κωδικοί χρήσης του είναι Όνομα Χρήστη (username): user, Κωδικός (password): goodbi198

Αυστρία: Η υπηρεσία συμβάσεων της Αυστρίας, έχει αναπτύξει εκτεταμένες κατευθυντήριες οδηγίες για διάφορες κατηγορίες προϊόντων στο www.oekoinkauf.at

Δανία: Κατευθυντήριες οδηγίες για πράσινες συμβάσεις και πιο σχετικές πληροφορίες είναι διαθέσιμα στο Greennet (www.ski.dk/greenprocurement), που υποστηρίζεται από τη Δανική Υπηρεσία Προστασίας Περιβάλλοντος

Φινλανδία: Το Hymonet (www.hymonet.com), είναι ένα σύστημα υποστήριξης περιβαλλοντικά φιλικών συμβάσεων που βασίζεται στο διαδίκτυο.

Γαλλία: Ιστοσελίδα σχετικά με υπεύθυνη αγορά για τη Δημόσια Διοίκηση.
www.ecoresponsabilite.environnement.gouv.fr
Πλατφόρμα για δημόσιες συμβάσεις και βιώσιμη ανάπτυξη.
www.achatsresponsables.com

Γερμανία: Γερμανική ιστοσελίδα που περιλαμβάνει προδιαγραφές προϊόντων:
www.beschaffung-info.de

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Ιαπωνία: Το Δίκτυο Πράσινης Αγοράς (GPN), διατηρεί κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με τις πράσινες συμβάσεις, συμπεριλαμβάνοντας κριτήρια προϊόντων και μία βάση δεδομένων προμηθευτών: www.gpn.jp

Ολλανδία: Ολλανδική ιστοσελίδα σχετικά με τις πράσινες δημόσιες συμβάσεις (GPP): www.senternovem.nl/duurzaaminkopen/English/Index.asp

Νορβηγία: Οι κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με την οικολογικά αποδοτική αγορά, του ιδρύματος GRIP, για Πράσινη Παραγωγή και Κατανάλωση: www.grip.no/Innkjop/English/Hoved.htm

Σουηδία: Το Σουηδικό Όργανο για Οικολογικά Βιώσιμες Συμβάσεις: www.eku.nu/eng

Ηνωμένο Βασίλειο: Η Ομάδα Ανάλιψης του Ηνωμένου Βασιλείου για τις πράσινες συμβάσεις και τη στρατηγική τους: www.sustainable-development.gov.uk/government/task-forces/procurement/index.htm.
Βρετανικό Γραφείο για το εμπόριο, τις πολιτικές για την αειφορία και την υποστήριξη στον καταναλωτή: www.ogc.gov.uk/index.asp?id=1004338

Η.Π.Α.: Βάση δεδομένων των περιβαλλοντικά προτιμητέων προϊόντων της Υπηρεσίας Περιβαλλοντικής Προστασίας των Ηνωμένων Πολιτειών: www.epa.gov/oppt/epp/pubs/about/about.htm

IGPN: Το Διεθνές Δίκτυο Πράσινης Αγοράς, είναι ένας οργανισμός που προωθεί την πράσινες αγορές ανά την υφήλιο: www.igpn.org

EUROCITIES: Κατευθυντήριες οδηγίες και βέλτιστες πρακτικές για Υπεύθυνες Αγορές από Πόλεις: www.eurocities.org/carpe-net

UNEP: Ιστοσελίδα που περιέχει πληροφορίες και βάση δεδομένων των προϊόντων: www.uneptie.org/pc/sustain/design/green-proc.htm

2.5 Εξακρίβωση της συμμόρφωσης

Οι περιβαλλοντικές απαιτήσεις είναι περίπλοκες και για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης ενδέχεται να απαιτείται σε ορισμένες περιπτώσεις τεχνική εμπειρογνωμοσύνη. Ωστόσο, για πολλές περιβαλλοντικές προδιαγραφές υπάρχουν μέσα εξακρίβωσης της συμμόρφωσης που δεν απαιτούν τη συμβολή τεχνικών εμπειρογνομόνων.

Για παράδειγμα:

- Τα κριτήρια περί ΠΔΣ παραπέμπουν στη δεσμευτική περιβαλλοντική νομοθεσία με την οποία πρέπει να συμμορφώνονται όλοι οι οικονομικοί φορείς της ΕΕ, όπως την οδηγία RoHS ή τους κανονισμούς REACH και CLP. Η απόδειξη της συμμόρφωσης με τη νομοθεσία αυτή ή τη συναφή εθνική εφαρμογή της παρέχεται κατά κανόνα από τον προσφέροντα, καθώς πρόκειται για βασική προϋπόθεση άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας στην ΕΕ.
- Στην περίπτωση που χρησιμοποιούνται κριτήρια ενός οικολογικού σήματος, θεωρείται ότι τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες που φέρουν το εν

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

λόγω σήμα συμμορφώνονται με τις προδιαγραφές. Η συμμόρφωση μπορεί επίσης να αποδειχθεί με την υποβολή αποτελεσμάτων δοκιμών, τεχνικού φακέλου ή δήλωσης του κατασκευαστή, του προμηθευτή ή του παρόχου υπηρεσίας.

- Οι περιβαλλοντικές δηλώσεις προϊόντων μπορούν να αποτελέσουν χρήσιμο τρόπο αξιολόγησης της συμμόρφωσης με τις περιβαλλοντικές τεχνικές προδιαγραφές. Παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις του κύκλου ζωής του προϊόντος ή της υπηρεσίας. Επίσης, υπάρχει πρότυπο ISO61 για τις περιβαλλοντικές δηλώσεις προϊόντων, ενώ μπορεί να γίνει μνεία σε αυτό ή σε άλλα ισοδύναμα πρότυπα.
- Κατά την εφαρμογή περιβαλλοντικών τεχνικών προτύπων χρήσιμες είναι οι ισχύουσες διαδικασίες αξιολόγησης συμμόρφωσης για το σχετικό πρότυπο αποδεχόμενοι την πιστοποίηση ως μέσο απόδειξης της συμμόρφωσης του προϊόντος. Για διαφορετικά πρότυπα προβλέπονται διαφορετικά είδη συστημάτων πιστοποίησης, τα οποία θα πρέπει να παρατίθενται στο δικτυακό τόπο του φορέα τυποποίησης.

2.6 Το κόστος των πράσινων συμβάσεων

Στο στάδιο της ανάθεσης μιας διαδικασίας δημόσιων συμβάσεων, το κόστος της προσφοράς αποτελεί συνήθως έναν από τους πιο καθοριστικούς παράγοντες. Η πιο συχνή παρανόηση σχετικά με τις πράσινες συμβάσεις, είναι ότι η τιμή πιο πράσινων προϊόντων και υπηρεσιών είναι ιδιαίτερα υψηλή και τα οφέλη δε δικαιολογούν το χρόνο και την προσπάθεια που απαιτείται. Η τιμή αγοράς είναι ένα μόνο από τα στοιχεία του κόστους της συνολικής διαδικασίας προμήθειας, ιδιοκτησίας και διάθεσης. Στην συνέχεια εξετάζουμε το κόστος των πράσινων συμβάσεων συνυπολογίζοντας ευρύτερες παραμέτρους που σχετίζονται με το προϊόν ή την υπηρεσία μέσα στο χρόνο ζωής του (τιμή αγοράς, κόστος χρήσης, συντήρησης και διάθεσης).

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

2.6.1 Κόστος κύκλου ζωής των προϊόντων (KKZ)

Η κοστολόγηση του κύκλου ζωής αφορά τη συνεκτίμηση του συνολικού κόστους που θα προκύψει κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής ενός προϊόντος, ενός έργου ή μιας υπηρεσίας. Λαμβάνονται υπόψη τα εξής:

- Τιμή αγοράς και συναφείς δαπάνες (παράδοση, εγκατάσταση, θέση σε λειτουργία, κ.λπ.),
- κόστος λειτουργίας, που συμπεριλαμβάνει την ενέργεια, τα ανταλλακτικά και τη συντήρηση,
- Κόστος που προκύπτει στο τέλος του κύκλου ζωής (π.χ. κόστος παύσης λειτουργίας ή διάθεσης).

Επίσης, η ΚΚΖ μπορεί να περιλαμβάνει το κόστος εξωτερικών επιδράσεων (όπως οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου) υπό ορισμένες προϋποθέσεις που αναλύονται στην συνέχεια.

Η χρήση της ΚΚΖ ενδείκνυται άσχετα με τους περιβαλλοντικούς στόχους της δημόσιας αρχής. Εφαρμόζοντάς την συνυπολογίζετε το συνολικό κόστος χρήσης πόρων, συντήρησης και διάθεσης που δεν περιλαμβάνεται στην τιμή αγοράς. Με αυτόν τον τρόπο συχνά καταλήγετε σε λύσεις με αμφίπλευρο κέρδος, σύμφωνα με τις οποίες το προϊόν, το έργο ή η υπηρεσία που βλάπτει λιγότερο το περιβάλλον προσφέρει και το χαμηλότερο συνολικό κόστος. Έτσι όταν εξετάζεται το θέμα των πράσινων συμβάσεων, από τη στιγμή που λαμβάνεται υπόψη το “κρυφό” κόστος κύκλου ζωής, το οικονομικά πλεονεκτήματα αγοράς των πράσινων προϊόντων γίνονται εμφανή. Για παράδειγμα, ένα πιο αποδοτικό ενεργειακά κτίριο μπορεί να κοστίζει περισσότερο να κατασκευαστεί, αλλά, χάρη στα χαμηλότερα λειτουργικά έξοδα (π.χ. λογαριασμοί θέρμανσης) θα αποσβέσει το κόστος αυτής της επένδυσης. Στην περίπτωση ενεργειακά αποδοτικών προϊόντων, μία υψηλή τιμή αγοράς συχνά αντισταθμίζεται από ακόμη υψηλότερη μακροπρόθεσμη οικονομία. Για παράδειγμα, η τιμή των συμπαγών λαμπτήρων φθορισμού (CFL) είναι περίπου 10€/μονάδα. Αυτοί οι λαμπτήρες είναι πιο ακριβοί από τους συμβατικούς λαμπτήρες πυρακτώσεως, αλλά διαρκούν 10 φορές περισσότερο και χρησιμοποιούν μόνο το ένα τέταρτο

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

της ηλεκτρικής ενέργειας που χρησιμοποιούν οι λαμπτήρες πυρακτώσεως. Συνεπώς, προσφέρουν εξοικονόμηση πάνω από 40€ στη διάρκεια ζωής τους.

2.6.2 Εκτίμηση του εξωτερικού περιβαλλοντικού κόστους

Εκτός από το κόστος χρηματοδότησης που επιβαρύνει άμεσα την αναθέτουσα αρχή, υπό ορισμένες προϋποθέσεις ενδείκνυται να συνεκτιμηθούν οι περιβαλλοντικές εξωτερικές επιδράσεις, δηλαδή το κόστος ορισμένων περιβαλλοντικών επιδράσεων, όπως η κλιματική αλλαγή ή οξίνιση, για την κοινωνία. Η ΚΚΖ που λαμβάνει υπόψη τις περιβαλλοντικές εξωτερικές επιδράσεις αναφέρεται ενίοτε με τον όρο «κοστολόγηση συνολικού κύκλου ζωής» (Whole life costing-WLC).

Το εξωτερικό κόστος μπορεί να χρησιμοποιηθεί στη διαδικασία ανάθεσης συμβάσεων, αρκεί να πληροί τις απαιτήσεις για τα κριτήρια ανάθεσης (ιδίως, την απαίτηση ύπαρξης σχέσης με το αντικείμενο της σύμβασης) και να εκφραστεί με χρηματικούς όρους. Έπειτα, μπορεί να αξιολογηθεί παράλληλα με τις άλλες πτυχές του κόστους, ώστε να εντοπιστεί η φθηνότερη προσφορά. Η οδηγία για την προώθηση καθαρών οχημάτων (2009/33/EK) αναφέρει ένα παράδειγμα εφαρμογής αυτής της μεθόδου:

Η οδηγία για την προώθηση καθαρών οχημάτων υποχρεώνει τις αναθέτουσες αρχές να λαμβάνουν υπόψη τις ενεργειακές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις, είτε στις προδιαγραφές είτε στα κριτήρια ανάθεσης, κατά την αγορά οχημάτων οδικών μεταφορών. Η οδηγία περιλαμβάνει μια μεθοδολογία για τη χρηματική αποτίμηση αυτών των επιπτώσεων με στόχο την αξιολόγηση του λειτουργικού κόστους καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του οχήματος. Το μοντέλο αυτό αποδίδει χρηματική αξία σε αρκετά είδη εκπομπών (διοξειδίου του άνθρακα (CO₂), μονοξειδίου του αζώτου (NO_x), υδρογονανθράκων εκτός μεθανίου (NMHC) και αιωρούμενων σωματιδίων). 87 Έτσι υπολογίζεται το κόστος των εκπομπών καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής κάθε οχήματος που παρουσιάζεται στην προσφορά, το οποίο θα πρέπει να προστεθεί στις υπόλοιπες άμεσες δαπάνες, όπως η τιμή αγοράς και το κόστος καυσίμων και συντήρησης.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

2.6.3 Εφαρμογή της ΚΚΖ

Όλο και περισσότερες δημόσιες αρχές στην Ευρώπη χρησιμοποιούν την ΚΚΖ κατά την αξιολόγηση των προσφορών για να εντοπίσουν το μικρότερο κόστος. Έχουν αναπτυχθεί δε πολλά εργαλεία με διάφορους βαθμούς περιπλοκότητας και διάφορα πεδία εφαρμογής. Για τη σωστή αξιολόγηση της ΚΚΖ, πρέπει να λάβετε υπόψη τα εξής:

- **Διάρκεια ζωής** Η συχνότητα με την οποία αντικαθίσταται ένα προϊόν επηρεάζει σημαντικά το κόστος του, ιδίως σε βάθος χρόνου. Ένα φθινό προϊόν που πρέπει να αντικαθίσταται συχνά μπορεί σε μακροπρόθεσμο επίπεδο να κοστίσει περισσότερο από ένα ακριβότερο προϊόν με διάρκεια ζωής πολλών ετών. Πρέπει να συνυπολογίζεται ο παράγοντας αυτός όταν καθορίζεται πόσα έτη αφορά η σύγκριση του κόστους κύκλου ζωής.
- **Προεξοφλητικό επιτόκιο** Το μελλοντικό κόστος δεν «αξίζει» τόσο όσο αυτό που προκύπτει σήμερα, καθώς στο κεφάλαιο αναμένεται να προστεθούν κάποιοι τόκοι με την πάροδο του χρόνου. Πρέπει να συνυπολογίζεται ο παράγοντας αυτός κατά τη σύγκριση του κόστους κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής. Αυτό γίνεται με τη χρήση προεξοφλητικού επιτοκίου για το μελλοντικό κόστος. Κατά γενικό κανόνα πρόκειται για το εθνικό επιτόκιο της χώρας. Με αυτόν τον τρόπο αποδίδεται σε κάθε κόστος μια καθαρή τρέχουσα αξία (NPV), η οποία καθιστά δυνατή την ακριβή σύγκριση όλων των στοιχείων του άμεσου και του μελλοντικού κόστους.
- **Διαθεσιμότητα και αξιοπιστία των δεδομένων** Η αξιολόγηση του κόστους κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής περιέχει αναπόφευκτα απρόβλεπτα στοιχεία σχετικά με το μελλοντικό κόστος (π.χ. κόστος συντήρησης, κατανάλωση ενέργειας, καθώς και πραγματική διάρκεια ζωής του προϊόντος). Συνεπώς, είναι σημαντικό να εξεταστούν συνοδευτικά στοιχεία σχετικά με τις εκτιμήσεις κόστους που υποβάλλουν οι προσφέρουσες εταιρείες. Σε μερικές περιπτώσεις στις οποίες το μελλοντικό κόστος ελέγχεται από τον προμηθευτή (π.χ. είναι υπεύθυνος για τη συντήρηση ή τη διάθεση), μπορείτε να ενσωματώνονται οι μέγιστες μελλοντικές τιμές στους όρους της σύμβασής, αποδίδοντας έτσι

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

μεγαλύτερο βαθμό βεβαιότητας στους υπολογισμούς του κόστους του κύκλου ζωής.

2.6.4 Εργαλεία υπολογισμού της ΚΚΖ

Στη συνέχεια παρατίθεται κατάλογος διαθέσιμων εργαλείων σχετικά με τον υπολογισμό της ΚΚΖ για συγκεκριμένες κατηγορίες:

- Εργαλείο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον υπολογισμό του κόστους του κύκλου ζωής για την προμήθεια οχημάτων: <http://www.cleanvehicle.eu>
- Η κοινή μέθοδος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον υπολογισμό του κόστους του κύκλου ζωής στις κατασκευές:

http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/construction/files/compet/life_cycle_costing/final_report_en.pdf

- Εργαλείο για την εκτίμηση τόσο του κύκλου ζωής όσο και των εκπομπών CO₂ στις προμήθειες, που αναπτύχθηκε στα πλαίσια του προγράμματος SMART-SPP: <http://www.smart-spp.eu>

- Εργαλείο ΚΚΖ του Σουηδικού Συμβουλίου Περιβαλλοντικής Διαχείρισης (SEMCo): http://www.msr.se/en/green_procurement/LCC/

- Εργαλείο ΚΚΖ που αναπτύχθηκε στα πλαίσια του προγράμματος BUY SMART: <http://www.buy-smart.info>

Τέλος πολλοί δημόσιοι και ιδιωτικοί οργανισμοί παγκοσμίως αναγνωρίζουν τα οικονομικά οφέλη της μελέτης του κόστους κύκλου ζωής των προϊόντων.

Α' Παράδειγμα

Όταν οι περιβαλλοντικές αρχές στο Αμβούργο, Γερμανία, αντικατέστησαν δύο παλιούς μη αποδοτικούς λαμπτήρες με έναν ενεργειακά αποδοτικό λαμπτήρα σε 300 δημόσια κτήρια, μείωσαν την ετήσια κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας περίπου 4,5 εκατομμύρια kWh (ένα ισοδύναμο εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) περίπου 2.700 τόνοι). Υποθέτοντας μία τιμή 5 λεπτών ανά kWh, αυτό ισοδυναμεί με εξοικονόμηση 225.000€ στο λογαριασμό ηλεκτρισμού του Αμβούργου.

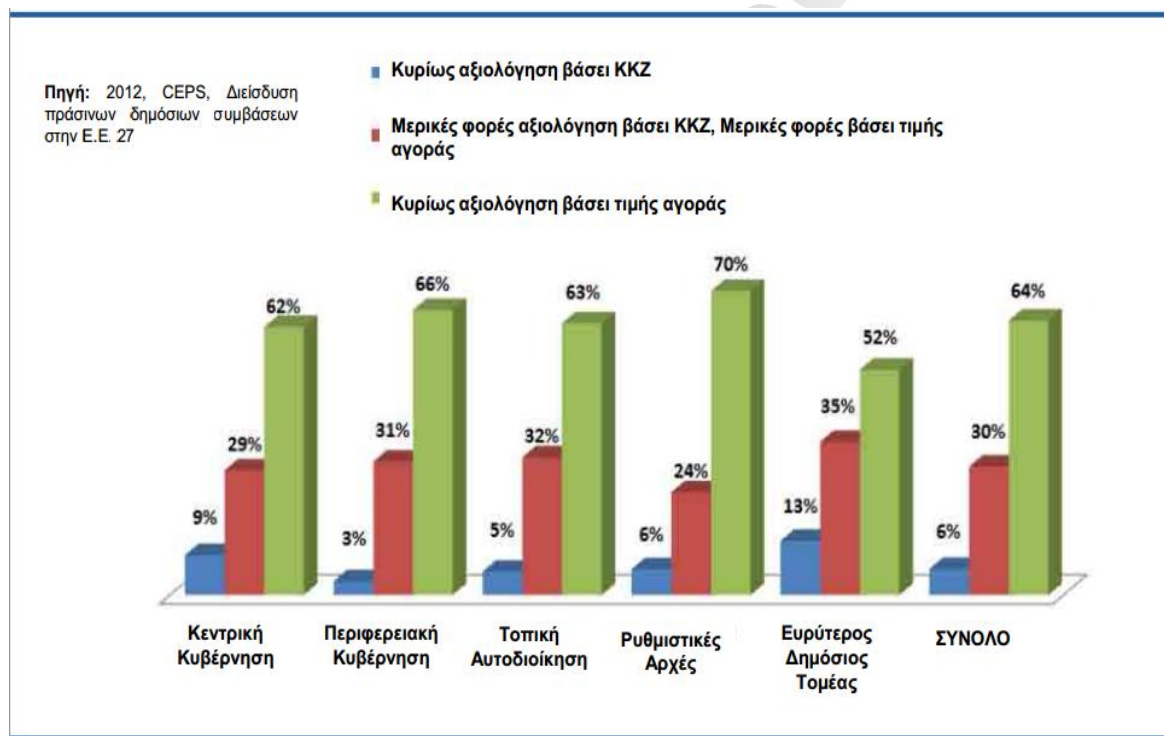
ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Β' Παράδειγμα

Στην πόλη του Kolding, ένα νέο σχολικό κτήριο έχει σχεδιαστεί για να βοηθήσει την κοινότητα να εξοικονομήσει περισσότερο από 50% σε κόστος ηλεκτρικής ενέργειας και συντήρησης, απλά εισάγοντας ένα παθητικό σύστημα αερισμού.

2.6.5 Στατιστική Χρήση Κόστους Κύκλου Ζωής (ΚΚΖ)

Η χρήση του ΚΚΖ στην εφαρμογή των πράσινων δημόσιων συμβάσεων στην Ε.Ε απεικονίζεται στο ακόλουθο διάγραμμα :

2.6.7 Μηχανισμός καταγραφής του κόστους ΠΔΣ

Στην πλειοψηφία των δημόσιων διοικήσεων στην Ευρώπη, τα λογιστικά συστήματα που χρησιμοποιούνται κάνουν δύσκολη τη συλλογή του πραγματικού κόστους της σύμβασης. Η λογιστική των δημόσιων διοικήσεων είναι ένα πολύπλοκο σύστημα, που έχει καθοριστεί από τον εθνικό προϋπολογισμό και τη σχετική νομοθεσία. Κάποιες φορές αυτό συμπληρώνεται από εργαλεία οικονομικής ανάλυσης, προσαρμοσμένα από οικονομικά στοιχεία επιχειρήσεων. Τελικά, όλα φανερώνουν ένα χαρακτηριστικό: δεν αναφέρουν το κόστος των συμβάσεων επακριβώς.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

- Αρχικά, το κόστος για τις προμήθειες είναι κατανεμημένο σε όλο τον προϋπολογισμό, επειδή υπάρχει μεγαλύτερο ενδιαφέρον σχετικά με το ποιο τμήμα ξοδεύει περισσότερα χρήματα, παρά με το πού ακριβώς ξοδεύονται τα χρήματα.
- Δεύτερον, οι λεπτομέρειες του προϋπολογισμού δεν αναλύονται επαρκώς και συνεπώς είναι δύσκολο να γίνει διάκριση ανάμεσα σε διαφορετικές κατηγορίες προϊόντων (εξαίρεση αποτελούν μερικές φορές προϊόντα όπως καύσιμα ή ηλεκτρική ενέργεια).
- Τέλος, οι προϋπολογισμοί δεν παρέχουν στοιχεία σχετικά με τις ποσότητες των προϊόντων που αγοράζονται - φυσικά υπάρχει μεγάλη διαφορά εάν για παράδειγμα με 50.000€ αγοράζονται 50 ή 100 υπολογιστές.

Αυτή η έλλειψη κατάλληλα δομημένων στοιχείων, κάνει δύσκολο να προσδιοριστεί το πραγματικό κόστος των συμβάσεων και οδηγεί σε μία κατάσταση στην οποία οι αρμόδιοι υπάλληλοι ενθαρρύνονται να αγοράσουν το πιο φθηνό προϊόν χωρίς να μελετήσουν το κόστος κύκλου ζωής.

2.6.8 Τρόποι μείωσης του κόστους των ΠΔΣ

Σε πολλές περιπτώσεις η εξοικονόμηση χρημάτων είναι δυνατή, ακόμα και χωρίς να ληφθεί υπόψη το γενικό κόστος για την κοινωνία, που σχετίζεται με την περιβαλλοντική υποβάθμιση και με κοινωνικά προβλήματα. Επιπλέον, ένας αριθμός άλλων στρατηγικών μπορεί να υιοθετηθούν για την επίτευξη επιπλέον οικονομίας τόσο από την αριθμητική όσο και από την περιβαλλοντική σκοπιά.

- Ελαχιστοποίηση της ανάγκης αγοράς

Η αποφυγή της ανάγκης αγοράς, είναι ο πιο άμεσος και σίγουρος τρόπος να ελαττωθεί το κόστος των συμβάσεων. Με απλούς όρους, αυτό σημαίνει ότι οι τελικοί χρήστες των προϊόντων κι εκείνοι που αγοράζουν πρέπει να αναθεωρήσουν τις απαιτήσεις των προϊόντων τους και να προσδιορίσουν δυνατές ευκαιρίες για αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης. Η πρακτική εφαρμογή έχει αποδείξει ότι τέτοιες δράσεις συνοδεύονται από σημαντική μείωση του κόστους, όπως μπορεί να φανεί από το παράδειγμα πολλών Δήμων

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

παγκοσμίως. Ένα επιτυχές παράδειγμα είναι του Wiener Neustadt στην Αυστρία, το οποίο πέτυχε μείωση μεγαλύτερη από 30% στο κόστος καθαρισμού:

Το 1996, η πόλη του Wiener Neustadt, στην Αυστρία, ξεκίνησε μία πρωτοβουλία που είχε ως σκοπό τη μείωση των περιβαλλοντικών κινδύνων που σχετίζονται με τους συμβατικούς τρόπους καθαρισμού. Αυτή η προσέγγιση περιελάμβανε αλλαγές τόσο στις συμβάσεις των προϊόντων καθαρισμού, συνάπτοντας συμβάσεις κεντρικά και ενσωματώνοντας περιβαλλοντικά κριτήρια στους διαγωνισμούς, όσο και στη χρήση τους. Μια σειρά από μέτρα ελήφθησαν, μεταξύ των οποίων ήταν τα παρακάτω:

Ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης: Ζητήθηκε από μια τοπική εταιρεία καθαρισμού, να αποτιμήσει την υφιστάμενη κατάσταση, κάτι το οποίο περιελάμβανε εξέταση των διαστάσεων της περιοχής που θα καθαριστεί, τον όγκο και το βαθμό της ακαθαρσίας, τον υπάρχοντα εξοπλισμό καθαρισμού και τα χημικά καθαρισμού, τον τύπο του καθαρισμού, κλπ. Η συγκεκριμένη αξιολόγηση χρησιμοποιήθηκε ως βάση για νέες προσφορές.

Αναγνώριση και εφαρμογή συγκεκριμένων δράσεων: Οι προσεγγίσεις που ελήφθησαν περιελάμβαναν τη μείωση των διαστάσεων της περιοχής που θα καθαριστεί, τη χρήση εναλλακτικών (π.χ. μηχανικών) μεθόδων καθαρισμού και την παρουσίαση ενός ακριβούς συστήματος δοσολογίας.

Εκπαίδευση των εργαζομένων: Οι εργαζόμενοι εκπαιδεύτηκαν να έχουν μια περιβαλλοντικά υπεύθυνη στάση στη χρήση των προϊόντων καθαρισμού. Τα θέματα εκπαίδευσης περιελάμβαναν περιβαλλοντικά κριτήρια στην αγορά, εναλλακτικές μεθόδους καθαρισμού, οδηγίες επιθυμητής δοσολογίας και πληροφορίες σχετικά με τους οικολογικούς κινδύνους και τους κινδύνους για την υγεία. Για παράδειγμα, απορρυπαντικά συχνά χρησιμοποιούνται υπέρμετρα, έχοντας ως βάση τη λανθασμένη αντίληψη ότι “περισσότερο απορρυπαντικό καθαρίζει καλύτερα”.

Παρακολούθηση των αποτελεσμάτων του προγράμματος: Τα αποτελέσματα περιλαμβάνουν τον έλεγχο της κατανάλωσης κι επιλογής των προϊόντων καθαρισμού και εξοπλισμού από το κεντρικό γραφείο προμηθειών, την

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

παρακολούθηση της περιοχής που θα καθαριστεί και των απαιτήσεων σε υλικό, από μία τοπική εταιρία καθαρισμού (χωρίς κόστος).

Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις του καθαρισμού μειώθηκαν σημαντικά με την περικοπή της χρήσης των προϊόντων καθαρισμού κατά 20-30%. Προσωπικό που έχει κίνητρο κι έχει ενημερωθεί, συνεχίζει να συνεισφέρει στην προστασία του περιβάλλοντος.

Στον οικονομικό τομέα, τα μέτρα που ελήφθησαν είχαν ως αποτέλεσμα εξοικονόμηση μεγαλύτερη από 30% στο ετήσιο κόστος για προϊόντα καθαρισμού.

- Κοινές προμήθειες

Στο δημόσιο τομέα, πολλές αρχές αγοράζουν παρόμοια αγαθά και υπηρεσίες. Υπάρχουν πολλά οφέλη από το συνδυασμό των ενεργειών σας για τις προμήθειες με άλλες δημόσιες αρχές γνωστές ως “Κοινές προμήθειες”:

- Οικονομικά: Ο συνδυασμός των δραστηριοτήτων αγοράς, όπως είναι φανερό, αυξάνει τις ποσότητες που αγοράζονται και κατά συνέπεια την αγοραστική δύναμη των εμπλεκόμενων αρχών. Αυτό πολύ πιθανά θα οδηγήσει σε πιο ελκυστικές προσφορές από προμηθευτές στους διαγωνισμούς. Για πολλές μικρές δημόσιες αρχές αυτά τα πλεονεκτήματα μπορούν να είναι αρκετά σημαντικά.
- Διοικητικό κόστος: Το συνολικό διοικητικό έργο για την ομάδα των αρχών που εμπλέκονται στην προετοιμασία και την εκτέλεση μίας αντί διάφορων προσφορών, μπορεί να μειωθεί ουσιαστικά. Το πόσο θα μειωθεί, θα εξαρτηθεί από τον τύπο της συμφωνίας κοινής σύμβασης που χρησιμοποιήθηκε.
- Ικανότητες και ειδικές γνώσεις: Η συμμετοχή σε παρόμοιες κοινές δράσεις διαφόρων αρχών, κάνει δυνατή την κατανομή διαφορετικών ικανοτήτων και ειδικών γνώσεων μεταξύ των Αρχών. Οι ικανότητες στις προμήθειες (κι όχι μόνο) είναι σπάνιες και δε μπορεί κάθε δημόσια αρχή να αναπτύξει υψηλής ποιότητας ικανότητες σε όλο το φάσμα των λειτουργιών της. Συγκεκριμένα μικρότερες αρχές μπορούν να επωφεληθούν από τις ικανότητες του προσωπικού σε μεγαλύτερες

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

αρχές. Αυτό είναι ιδιαίτερος χρήσιμο όταν προμηθεύονται καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες. Η εξέταση νέων προϊόντων/ υπηρεσιών μπορεί να είναι χρονοβόρα. Ωστόσο, εάν ικανότητες διαφορετικών αρχών συνδυαστούν, ο φόρτος εργασίας μπορεί να μοιραστεί.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο Δήμος Καλλιθέας Ρόδου όπου συμμετείχε το 2005 σε μία δράση κοινής σύμβασης και ως αποτέλεσμα αγοράζει ανακυκλωμένο χαρτί φθηνότερα από ότι πλήρωνε για μη ανακυκλωμένο χαρτί (2,34€ αντί για 2,4€), επιτυγχάνοντας εξοικονόμηση χρημάτων και προστασία του περιβάλλοντος.

Αυτά τα επιχειρήματα, φυσικά, απευθύνονται σε οποιαδήποτε μορφή δημοσίων συμβάσεων για προμήθειες κι όχι μόνο στις πράσινες προμήθειες. Ωστόσο, οι κοινές προμήθειες αντιπροσωπεύουν επίσης έναν πολύ αποτελεσματικό τρόπο ενθάρρυνσης της αγοράς, για πιο φιλικά στο περιβάλλον προϊόντα και υπηρεσίες και συντελούν στη μείωση του κόστους για την έναρξη των πράσινων συμβάσεων σε μία συγκεκριμένη Αρχή, με μια σειρά από συγκεκριμένους τρόπους:

- Ευκαιρία για εισαγωγή των πράσινων προμηθειών: Σε Αρχές όπου δεν υπάρχει σημαντική γνώση σχετικά, ή υποστήριξη για πράσινες προμήθειες, πείθοντας άλλα εσωτερικά τμήματα να συμμετάσχουν σε μία κοινή οικολογική προμήθεια στη βάση του κόστους, μπορεί να αποτελέσει μία αποτελεσματική προσέγγιση για να εισαχθούν οι πράσινες προμήθειες πιο γενικά στην ημερησία διάταξη.
- Ζήτηση καινοτόμων λύσεων φιλικών προς το περιβάλλον - Με την μαζική αγορά, οι τοπικές αρχές μπορούν να προκαλέσουν την απαραίτητη ζήτηση για λανσάρισμα νέων, πιο φιλικών στο περιβάλλον, προϊόντων και υπηρεσιών στην αγορά.
- Μείωση της τιμής των περιβαλλοντικών προϊόντων και υπηρεσιών - Όσο μεγαλύτερη η ζήτηση για προϊόντα και υπηρεσίες, τόσο οι τιμές θα μειωθούν. Αυτό ισχύει κυρίως για προϊόντα που δεν έχουν καθιερωθεί ακόμη στην αγορά.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

- Παρουσίαση νέων προϊόντων σε εθνικές αγορές - Η διαθεσιμότητα και η τιμή των περιβαλλοντικών προϊόντων, διαφέρουν σημαντικά σε διαφορετικές Ευρωπαϊκές χώρες. Ο διαγωνισμός για μεγάλες ποσότητες, μπορεί να ενθαρρύνει τους προμηθευτές να παρουσιάσουν νέες ποικιλίες, διαθέσιμες σε άλλες χώρες και να μεταβάλλουν τις στρατηγικές διαμόρφωσης των τιμών. Η χρήση των περιβαλλοντικών προδιαγραφών οι οποίες έχουν εφαρμοστεί επιτυχώς σε άλλες χώρες, είναι ένας πολύ αποτελεσματικός τρόπος προσπάθειας ανάπτυξης της αγοράς για τέτοια προϊόντα.
  - Τυποποίηση περιβαλλοντικών απαιτήσεων - Όσο πιο τυποποιημένες είναι οι περιβαλλοντικές απαιτήσεις, τόσο πιο εύκολο είναι για τους προμηθευτές να ανταποκριθούν.
  - Μεταφορά περιβαλλοντικής τεχνογνωσίας - Όπως συμβαίνει συχνά σε θέματα προμηθειών, οι περιβαλλοντικές ικανότητες και γνώση ποικίλλουν σημαντικά ανάμεσα στις δημόσιες αρχές. Οι κοινές προμήθειες μπορούν να βοηθήσουν στη διάδοση αυτής της εμπειρίας
  - Ενθάρρυνση των προμηθευτών να αναπτύξουν νέα προϊόντα ή να επενδύσουν σε νέες τεχνολογίες οι οποίες είναι λιγότερο επιβλαβείς για το περιβάλλον, αναζωογονώντας την αγορά. Αυτό συμβαίνει όταν στον προμηθευτή ανατίθενται μία σύμβαση για την προμήθεια μεγάλων ποσοτήτων για ένα σημαντικό χρονικό διάστημα. Ένας μεμονωμένος οργανισμός είναι σχεδόν απίθανο να συνάψει μία τέτοια σύμβαση.
- Όρια τιμών

Όταν δεν είναι δυνατή μία εκτίμηση του κόστους κύκλου ζωής για ένα συγκεκριμένο προϊόν ή/και τα πράσινα προϊόντα είναι πιο ακριβά, μπορούν να χρησιμοποιηθούν κριτήρια ανάθεσης για να περιορίσουν την αύξηση της τιμής σε μία ανώτατη τιμή ή ένα ανώτατο όριο. Αυτό το εργαλείο, το οποίο κάποιες φορές αναφέρεται ως προτίμηση τιμολόγησης, υποδεικνύει το ποσοστό (π.χ. 5%) στο οποίο η δημόσια αρχή προτίθεται να πληρώσει επιπλέον για ένα περιβαλλοντικά ανώτερο προϊόν, βασισμένο σε κριτήρια τα οποία έχουν οριστεί ξεκάθαρα και με διαφάνεια. Εάν μία δημόσια αρχή συμπεριλάβει κριτήρια

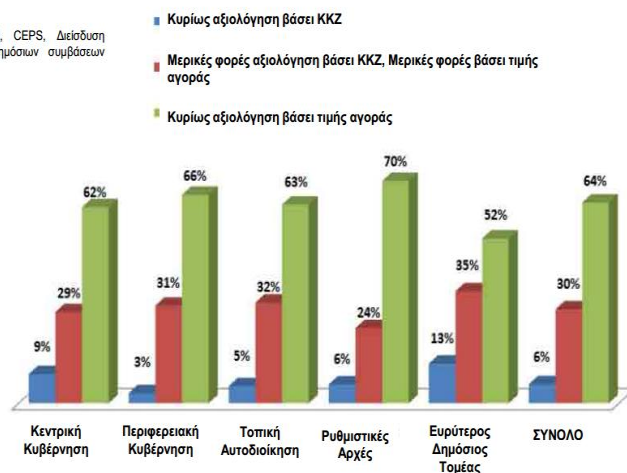
ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

πράσινων συμβάσεων στη φάση ανάθεσης ενός διαγωνισμού, μπορεί να διευκρινίσει πόση σημασία πρέπει να αποδοθεί σε αυτά τα κριτήρια. Για παράδειγμα, ένας διαγωνισμός μπορεί να σχεδιαστεί ώστε να επιτρέψει ένα μέγιστο 100 βαθμών για μία προσφορά στη φάση ανάθεσης. Από αυτούς τους 100 βαθμούς, ένα μέγιστο 5 βαθμών μπορούν να αποδοθούν για εκπλήρωση περιβαλλοντικών κριτηρίων, ενώ οι άλλοι 95 για την τιμή. Υποθέτοντας πως μία αύξηση στην τιμή κατά 5% σε σχέση με τη φθηνότερη προσφορά, οδηγεί σε μία μείωση 5 βαθμών στην κατηγορία τιμής, οι προσφορές στις οποίες έχουν αποδοθεί 5 βαθμοί για την περιβαλλοντική τους απόδοση αλλά έχουν επιπλέον κόστος μεγαλύτερο από 5%, σε σύγκριση με μία ισοδύναμη προσφορά [8], δεν θα κερδίσουν το διαγωνισμό. Επομένως, η δημόσια αρχή δε θα επιλέξει μία προσφορά με μεγαλύτερη από 5% διαφορά τιμής.

- Ηλεκτρονικά Συστήματα Σύναψης Συμβάσεων

Τα «ηλεκτρονικά συστήματα σύναψης συμβάσεων» (e-procurement) αναφέρονται στην εφαρμογή ηλεκτρονικών διαδικασιών, από οργανισμούς του δημόσιου τομέα, τόσο κατά την προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών όσο και κατά τη διεξαγωγή δημοπρασιών δημοσίων έργων. Η αύξηση της χρήσης τους στην Ευρώπη μπορεί να συμβάλει στη σημαντική εξοικονόμηση οικονομικών πόρων από τη φορολογία των Ευρωπαίων πολιτών. Δημόσιοι φορείς που έχουν ήδη προχωρήσει στην εφαρμογή ηλεκτρονικών διαδικασιών κατά τη σύναψη συμβάσεων απλών ή οικολογικών, αναφέρουν εξοικονόμηση δαπανών της τάξης του 5% έως 20%.

Πηγή: 2012, CEPS, Διερεύνηση πράσινων δημοσίων συμβάσεων στην Ε.Ε. 27

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

2.7 Δυνητικά οφέλη των πράσινων δημοσίων συμβάσεων (ΠΔΣ)

Κάθε χρόνο οι ευρωπαϊκές δημόσιες υπηρεσίες δαπανούν ποσό που αντιστοιχεί στο 16% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος της ΕΕ για την αγορά αγαθών, όπως εξοπλισμού γραφείου, κτηριακού εξοπλισμού και μεταφορικών οχημάτων, για υπηρεσίες, όπως είναι η συντήρηση κτηρίων, οι υπηρεσίες μεταφοράς, καθαρισμού και τροφοδοσίας, καθώς και για έργα. Οι δημόσιες συμβάσεις μπορούν να επηρεάσουν τη διαμόρφωση των τάσεων στην παραγωγή και την κατανάλωση, ενώ μια σημαντική ζήτηση εκ μέρους των δημοσίων υπηρεσιών για οικολογικότερα (πιο πράσινα) αγαθά θα δημιουργήσει ή θα διευρύνει τις αγορές για φιλικά προς το περιβάλλον προϊόντα και υπηρεσίες. Με τον τρόπο αυτό, εξάλλου, θα δοθούν κίνητρα στις επιχειρήσεις για να αναπτύξουν περιβαλλοντικές τεχνολογίες. Τα οφέλη των ΔΠΣ είναι ορατά και αναλύονται στην συνέχεια.

- **Οικονομική αποδοτικότητα**

Οι πράσινες συμβάσεις μπορούν να εξοικονομήσουν χρηματικούς πόρους και, ταυτόχρονα, να έχουν περιβαλλοντικά οφέλη. Συνεκτιμώντας παράγοντες όπως η ενεργειακή κατανάλωση και η κατανάλωση νερού, ο περιορισμός των επικίνδυνων ουσιών, η χρήση ανακυκλωμένων υλικών και η κατάλληλη διαχείριση αποβλήτων, οι ΔΠΣ μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη οικονομιών σε σειρά προϊόντων και σε ομάδες υπηρεσιών. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα όταν υιοθετείται μία προσέγγιση του τύπου προσδιορισμός του κόστους διάρκειας ζωής (life-cycle costing - LCC) κατά τη διαδικασία προμήθειας των συμβάσεων – ώστε να συνεκτιμώνται όλες οι παράμετροι κόστους κατά τη διάρκεια ζωής του προϊόντος, έργου υπηρεσίας, και όχι μόνο η τιμή αγοράς.

Η προσέγγιση του τύπου LCC can μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα οικονομίες, επιτρέποντας στους προμηθευτές να επιλέγουν τη δυνατότητα που αντιπροσωπεύει τη βέλτιστη δυνατή σχέση κόστους – οφέλους για το σύνολο του κύκλου ζωής του. Πέραν της τιμής αγοράς, λειτουργίας, συντήρησης και διάθεσης, ορισμένα μοντέλα σχετικά με το κόστος του κύκλου ζωής (LCC) θεωρούν ότι ορισμένοι ειδικοί περιβαλλοντικοί παράγοντες, όπως είναι οι εκπομπές CO₂, έχουν κόστος. Για παράδειγμα, η οδηγία για τα καθαρά οχήματα

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

(2009/33/EK) προβλέπει μια ειδική μεθοδολογία για την εκτίμηση του κόστους που συνδέεται με την κατανάλωση καυσίμων, με τα αέριο θερμοκηπίου και με τις εκπομπές αιωρούμενων σωματιδίων κατά την αγορά φορτηγών για οδικές μεταφορές. Άλλοι τομείς στους οποίους συχνά η συνεκτίμηση του κύκλου ζωής (LCC) υποστηρίζει οικολογικότερες επιλογές περιλαμβάνουν το φωτισμό εσωτερικών/εξωτερικών χώρων, τη μόνωση των κτιρίων και άλλων κατασκευαστικών υλικών, εξοπλισμού ΤΠ και άλλων προϊόντων που χρησιμοποιούν ενέργεια.

Αξίζει να σημειωθούν οι ακόλουθες μελέτες που επιβεβαιώνουν την εξοικονόμηση κόστους.

- Η πόλη της Βιέννης εξοικονόμησε 44,4 εκατ. ευρώ και άνω των 100.000 τόνων CO₂ μεταξύ του 2004 και του 2007, μέσω του προγράμματός της EcoBuy («Αγόραζε οικολογικά»). Συστάθηκαν ομάδες εργασίας για κάθε προϊόν και ομάδα υπηρεσιών και αναπτύχθηκαν κριτήρια για την αντιμετώπιση των κύριων επιπτώσεων. Για παράδειγμα, προέκυψαν οικονομίες από τη χρήση μικρότερων ποσοτήτων καθαριστικών προϊόντων και από την εγκατάσταση ενεργειακά αποδοτικών εξαρτημάτων κτιρίων. Για τον υπολογισμό των οικονομιών υιοθετείται μία προσέγγιση όπου κοστολογείται το σύνολο του κύκλου ζωής.
- Ο χρηματικός αντίκτυπος της εφαρμογής των προτεινόμενων κριτηρίων ΔΠΣ για τις προμήθειες εκτιμήθηκε από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Τροφίμων και Αγροτικών Υποθέσεων του Ηνωμένου Βασιλείου. Διαπιστώθηκε ότι η εφαρμογή των κριτηρίων από όλα τα υπουργεία και τις εκτελεστικές υπηρεσίες όλων των κεντρικών κυβερνήσεων θα οδηγούσε σε εξοικονόμηση 40,7 εκατ. λιρών στερλινών (47,2 εκατ. ευρώ) σε μια περίοδο έντεκα ετών. Οι οικονομίες θα μπορούσαν να αυξηθούν με τον περιορισμό των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου, από τη μεγαλύτερη χρήση ανακυκλωμένων υλικών, τις χαμηλότερες τιμές αντικατάστασης και τις μειωμένες δαπάνες διαχείρισης των αποβλήτων χάρις στην επαναχρησιμοποίηση επίπλων.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

- **Η επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων**

Οι δημόσιες αρχές σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο συνειδητοποιούν σε ολοένα και μεγαλύτερο βαθμό την ανάγκη να χρησιμοποιούν αποδοτικά τους πόρους και να επιτυγχάνουν ειδικούς στόχους άσκησης πολιτικής και στόχους για τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, για την ενέργεια, το νερό και τα απόβλητα. Οι χρήσεις γης και ο περιορισμός των τοπικών εκπομπών από τις μεταφορές αποτελούν, επίσης, προβλήματα για πέραν της μιας αρχής. Οι ΔΠΣ επιτρέπουν την εφαρμογή περιβαλλοντικών πολιτικών στο πλαίσιο συμβάσεων που συνάπτει ο δημόσιος τομέας.

Η προσέγγιση ΔΠΣ που υιοθέτησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνίσταται κατά πρώτον στον εντοπισμό των κύριων περιβαλλοντικών επιπτώσεων που συνδέονται με κάθε προϊόν ή υπηρεσία ή έργο, βάσει μιας συνολικής ανάλυσης του κύκλου ζωής και στη συνέχεια την υποβολή πρότασης για την υιοθέτηση κριτηρίων προμήθειας τα οποία συνεκτιμούν τις εν λόγω επιπτώσεις. Έτσι εξασφαλίζεται η διαφάνεια της σχέσης μεταξύ των δράσεων προμήθειας και των περιβαλλοντικών οφελών.

Εάν ολόκληρος ο ευρωπαϊκός δημόσιος τομέας υιοθετούσε τις κατευθυντήριες γραμμές του Δανικού Υπουργείου Περιβάλλοντος για τα αυτοκίνητα, οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα θα μειώνονταν κατά 100.000 τόνους ετησίως περίπου και το κόστος καυσίμων και λειτουργίας κατά το ένα τρίτο. Εάν όλα τα αυτοκίνητα που κυκλοφορούν στην Ευρώπη ανταποκρίνονταν στα πρότυπα αυτά, οι εκπομπές CO₂ θα μειώνονταν κατά 220 εκατομμύρια τόνους συμβάλλοντας σημαντικά τον ευρωπαϊκό στόχο μείωσης των αερίων του θερμοκηπίου για το 2020.

- **Επίτευξη τοπικών κοινωνικών στόχων**

Βασικά κοινωνικά θέματα όπως η δημιουργία θέσεων απασχόλησης και οι συνθήκες εργασίας, αλλά και η περιθωριοποίηση συγκεκριμένων ομάδων, μπορούν επίσης να αντιμετωπιστούν μέσω των δημοσίων συμβάσεων για υπηρεσίες. Η εφαρμογή αυστηρών συνθηκών για εταιρείες που εκτελούν

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

υπηρεσίες για το δημόσιο καλό, όπως η εύνοια των μειονοτικών ομάδων ή η εξασφάλιση ποιοτικών συνθηκών εργασίας, μπορεί να κάνει τη διαφορά.

- **Πρώθηση της καινοτομίας σε τοπικό επίπεδο**

Η συνεργασία με τους τακτικούς τοπικούς προμηθευτές, για να ενθαρρυνθούν περιβαλλοντικά καινοτόμες προσεγγίσεις και η δημιουργία αγορών για τέτοια προϊόντα, μπορεί να οδηγήσει στη δημιουργία ενός ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος για τους προμηθευτές αυτούς σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

- **Συμβολή στην παγκόσμια αειφορία**

Ο αντίκτυπος των πράσινων συμβάσεων μπορεί να γίνει αισθητός παγκοσμίως, βοηθώντας στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και της αποψίλωσης των δασών, καθώς και στη βελτίωση των οικονομικών πόρων των μικρών αναπτυσσόμενων παραγωγών παγκοσμίως, μέσω της στήριξης του Δίκαιου και Αλληλέγγυου Εμπορίου.

Η χρήση των φυσικών πόρων και των πρώτων υλών θα ήταν επωφελής τόσο για το περιβάλλον, όσο και για την οικονομία στο σύνολό της, δεδομένου ότι θα δημιουργούσε ευκαιρίες για τις αναδυόμενες «πράσινες οικονομίες». Η στροφή αυτή θα έδινε επίσης νέα ώθηση στην ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας με την προώθηση της καινοτομίας στις οικολογικές τεχνολογίες (οικοτεχνολογίες) – τομέας με αναγνωρισμένο μεγάλο αναπτυξιακό δυναμικό, όπου η Ευρώπη έχει ήδη το παγκόσμιο προβάδισμα.

- **Βελτίωση της δημόσιας εικόνας και αύξηση της νομιμότητας**

Η υλοποίηση μιας πολιτικής πράσινων συμβάσεων, είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος για την δημοσιοποίηση της δέσμευσης του οργανισμού σας για την προώθηση της αειφορίας. Πέραν της καλύτερης δυνατής αξιοποίησης των διαθέσιμων πόρων, οι δημόσιες αρχές οφείλουν να ενεργούν κατά τρόπο δίκαιο όταν συνάπτουν συμβάσεις - δηλαδή να εφαρμόζουν τις αρχές της εσωτερικής αγοράς. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται οι αρχές της διαφάνειας, της ισότιμης μεταχείρισης, της μη εισαγωγής διακρίσεων και της αναλογικότητας. Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει επίσης να αποφεύγουν τη δημιουργία κωλυμάτων

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

στον ανταγωνισμό, π.χ. με την εφαρμογή υπερβολικά περιοριστικών προδιαγραφών. Οι ΔΠΣ μπορούν να συνάπτονται κατά τρόπο που να συνάδει πλήρως με τις αρχές αυτές, ενώ οι προσεγγίσεις που αναπτύχθηκαν σε επίπεδο ΕΕ και από τα κράτη μέλη αντανακλούν τις νομικές απαιτήσεις που εφαρμόζονται.

2.7.1 Ερευνητικό έργο -Relief

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει συγχρηματοδοτήσει ένα ερευνητικό έργο που ονομάζεται Relief με σκοπό την επιστημονική αξιολόγηση των πιθανών περιβαλλοντικών οφελών, αν υιοθετηθούν εκτεταμένα σε όλη την ΕΕ οι οικολογικές δημόσιες συμβάσεις. Τα συμπεράσματα ήταν τα ακόλουθα:

- Αν όλες οι δημόσιες αρχές στην ΕΕ απαιτούσαν οικολογική ηλεκτρική ενέργεια, αυτό θα εξασφάλιζε εξοικονόμηση της τάξης των 60 εκατ. τόνων CO₂, που αντιστοιχεί στο 18 % της δέσμευσης για μείωση των αερίων του φαινομένου θερμοκηπίου της ΕΕ σύμφωνα με το πρωτόκολλο του Κιότο. Σχεδόν η ίδια εξοικονόμηση θα μπορούσε να επιτευχθεί αν οι δημόσιες αρχές τάσσονταν υπέρ κτιρίων υψηλής περιβαλλοντικής ποιότητας.
- Αν όλες οι δημόσιες αρχές στην ΕΕ απαιτούσαν ενεργειακά αποδοτικότερους υπολογιστές, και αυτό οδηγούσε στη μετατόπιση της αγοράς προς αυτήν την κατεύθυνση, το αποτέλεσμα θα ήταν η εξοικονόμηση 830 000 τόνων CO₂.
- Αν όλες οι ευρωπαϊκές δημόσιες αρχές τάσσονταν υπέρ των αποδοτικών τουαλετών και βρυσών στα κτίριά τους, θα μειωνόταν η κατανάλωση νερού κατά 200 εκατ. τόνους (ισοδύναμο με το 0,6 % της συνολικής οικιακής κατανάλωσης στην ΕΕ).

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

2.8 Εμπόδια στην υιοθέτηση των ΠΔΣ.

Ανάχωμα στην εφαρμογή των ΠΔΣ μπορεί να αποτελέσει ένα σύνολο παραγόντων που έγκειται τόσο στις λειτουργικές δομές όσο και σε λανθασμένες αντιλήψεις.

- Υπάρχει η αντίληψη ότι τα πράσινα προϊόντα είναι χαμηλότερης ποιότητας έναντι των συμβατικών γιατί πιστεύουν ότι αν ένα προϊόν είναι από ανακυκλωμένο υλικό είναι επικίνδυνο για την υγεία
- Ελάχιστος ή καθόλου χρόνος αφιερώνεται από τους υπαλλήλους που είναι υπεύθυνοι για τις δημόσιες προμήθειες στην εύρεση περιβαλλοντικών πληροφοριών για ένα προμηθευτή ή ένα προϊόν , επαλήθευση των πληροφοριών, η μετάφραση από τα αγγλικά απαιτεί χρόνο.
- Έλλειψη επιστημονικής / περιβαλλοντικής γνώσης για την ενσωμάτωση των κατάλληλων περιβαλλοντικών προδιαγραφών και κριτηρίων. Πολλοί υπεύθυνοι για θέματα προμηθειών προσπαθούν να διευκρινίσουν τι είναι ένα “ περιβαλλοντικά ή /και κοινωνικά προτιμητέο” προϊόν ή υπηρεσία και πώς να συμπεριλάβουν τέτοιες απαιτήσεις στις προκηρύξεις.
- Έλλειψη ικανοτήτων αξιολόγησης των προσφορών με περιβαλλοντική διάσταση.
- Έλλειψη ικανοτήτων χειρισμού διαδικτύου και ανεπαρκής γνώση της αγγλικής η δεύτερης ξένης γλώσσας στην οποία είναι διαθέσιμες οι περισσότερες πληροφορίες.
- Η έλλειψη συνεργασίας μεταξύ των αρχών, με την πλειοψηφία των δημόσιων αρχών να ενεργούν μόνοι, συχνά με δική τους πρωτοβουλία. Η έλλειψη συντονισμένης ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών και η δικτύωση μεταξύ των αρχών έχει αναγνωριστεί ως εμπόδιο για μεγαλύτερη εφαρμογή ΠΔΣ.
- Έλλειψη πολιτικής υποστήριξης ή ύπαρξη πολιτικής βούλησης για την υλοποίηση πράσινων δημοσίων συμβάσεων είναι καθοριστικός ανασταλτικός παράγοντας. Από την εμπειρία σε Ευρωπαϊκό επίπεδο προκύπτει ότι η δέσμευση για υλοποίηση πράσινων δημοσίων

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

συμβάσεων είναι ιδιαίτερα δύσκολο να τηρηθεί χωρίς υποστήριξη από σχετικές πολιτικές αποφάσεις. Η ύπαρξη εγγράφως μιας πολιτικής για υποστήριξη των πράσινων αγορών αποτελεί μια χρήσιμη βάση πάνω στην οποία μπορεί να στηριχθεί μια καλά οργανωμένη και δομημένη προσέγγιση ώστε η υλοποίηση των πράσινων συμβάσεων να μην γίνεται με αποσπασματικό τρόπο.

Αξίζει να σημειώσουμε ότι από μελέτη του έργου Buy Smart+ Πράσινες Προμήθειες στην Ελλάδα έγινε αξιολόγηση των εμποδίων εφαρμογής πράσινων προμηθειών στην Ελλάδα τόσο σε επίπεδο συχνότητας όσο και σε επίπεδο βαρύτητας. Το Buy Smart+ είναι ένα έργο του προγράμματος «Ευφυής Ενέργεια για την Ευρώπη» (Intelligent Energy Europe), το οποίο παρέχει δωρεάν συμβουλές και πληροφοριακό υλικό για τη σύναψη πράσινων συμβάσεων. Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τη συνολική επίπτωση των εμποδίων εφαρμογής πράσινων προμηθειών σήμερα με έμφαση στο δημόσιο τομέα κατά τη διάρκεια των δράσεων του έργου Buy smart+ :

Γενικά Εμπόδια	Συνολική Επίπτωση [%]
Η έλλειψη διαθέσιμων κεφαλαίων για επενδύσεις που εμποδίζει την αγορά αγαθών με υψηλότερο αρχικό κόστος	72%
Έλλειψη του υπολογισμού του κόστους κύκλου ζωής - η αρχική τιμή παραμένει το βασικό κριτήριο αξιολόγησης	63%
Η έλλειψη γνώσεων σχετικά με την εξοικονόμηση ενέργειας και τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις της χρήσης των προϊόντων	18%
Η έλλειψη τεχνογνωσίας (περιορισμένη εκπαίδευση) σε πράσινες αγορές των αναθετουσών αρχών, η έλλειψη γνώσης σχετικά με τη χρήση της πιο συμφέρουσας από οικονομική άποψης προσφοράς / κόστος κύκλου ζωής ως κριτηρίων λήψης αποφάσεων/ ανάθεσης και έλλειψη χρήσης των πράσινων κριτηρίων. Αυτό οφείλεται εν μέρει στην έλλειψη ενδιαφέροντος ή χρόνου / ικανοτήτων από την πλευρά των αναθετουσών αρχών (αγοραστών) .	49%
Η έλλειψη χρόνου και δυνατοτήτων που διατίθενται για πράσινες προμήθειες, δεδομένου ότι δεν είναι προτεραιότητα προς τα αρμόδια στελέχη.	36%
Η έλλειψη πρόσβασης σε επαληθευμένες πληροφορίες σχετικά με τα χαρακτηριστικά των προϊόντων (οι ισχυρισμοί των παραγωγών δεν είναι αξιόπιστοι, κλπ.)	20%
Η χαμηλή σημασία των περιβαλλοντικών αξιών μεταξύ των πολιτικών, του δημοσίου και των παραγωγών.	12%

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Εμπόδια του Δημόσιου Τομέα	
Δημοσιονομικές αρχές εμποδίζουν την χρηματοδότηση κόστους μιας επένδυσης από την εξοικονόμηση του κόστους λειτουργίας, λόγω νομικής αβεβαιότητας σχετικά με τη μετατόπιση των διατιθέμενων οικονομικών από μία κατηγορία δαπανών σε άλλη.	72%
Δημοσιονομικές αρχές εμποδίζουν την χρηματοδότηση κόστους μιας επένδυσης από την εξοικονόμηση του κόστους λειτουργίας καθώς τα ποσά που διατίθενται για δαπάνες ενέργειας δε χρησιμοποιούνται κατά τη διάρκεια του συγκεκριμένου έτους, ο προϋπολογισμός για το επόμενο έτος είναι συνήθως μειωμένος κατά το αντίστοιχο ποσό.	80%
Για ορισμένους τύπους δημόσιων οργανισμών ο νόμος δεν επιτρέπει τη χρηματοδότηση επενδύσεων από δάνεια (ακόμα και στην περίπτωση όπου το πράσινο των επενδύσεων φέρνει στο μέλλον εξοικονόμηση κόστους)	0%
Η έλλειψη της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών και πληροφοριών μεταξύ των δημόσιων φορέων	45%
Δεν υπάρχουν διατάξεις που να υποχρεώνουν τα δημόσια ιδρύματα να χρησιμοποιούν περιβαλλοντικά και ενεργειακά κριτήρια απόδοσης και απαιτήσεις σε δημόσιους διαγωνισμούς	25%
Έλλειψη παρακολούθησης της εφαρμογής πράσινων προμηθειών	48%
Η έλλειψη επιβολής συμμόρφωσης με τις νομικές απαιτήσεις	3%
Απουσία κεντρικών προμηθειών, πολλά μικρά γραφεία προμηθειών προκαλούν υψηλό κόστος διαχείρισης και απόκτησης τεχνογνωσίας πάνω στις δημόσιες συμβάσεις	42%
Εάν η διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων είναι υπερβολικά πολύπλοκη και απαιτούνται πολλά επιπλέον κριτήρια, υπάρχουν μόνο λίγες και μερικές φορές δεν υπάρχουν προσφορές	12%
Η έλλειψη σαφήνειας των νομοθετικών και διοικητικών κανόνων για τον τρόπο διεξαγωγής πράσινων προμηθειών σε συμμόρφωση με τους κανόνες, ως αποτέλεσμα οι αγοραστές διακινδυνεύουν τη μη συμμόρφωσης με τους κανόνες	80%

2.9 Παραδείγματα πράσινων προμηθειών στην Ελλάδα

2.9.1 Δημόσιος Τομέας

2.9.1.1 Δήμος Αμαρουσίου

Με αφορμή το έργο Pro-EE (Public Procurement Boots Energy Efficient) και στο πλαίσιο των δράσεων για την ενσωμάτωση χαρακτηριστικών ενεργειακής αποδοτικότητας στις δημόσιες προμήθειες, ο Δήμος Αμαρουσίου εξέτασε τις δυνατότητες για εξοικονόμηση ενέργειας μέσω της αντικατάστασης φωτιστικών σωμάτων για εξωτερικούς χώρους. Έτσι, το Μάιο του 2009 δρομολόγησε τις διαδικασίες για την προμήθεια φωτιστικών σωμάτων νέας τεχνολογίας με σκοπό την αντικατάσταση φωτιστικών παλαιού τύπου, που χρησιμοποιούνταν για το νυχτερινό φωτισμό οδών. Η συνολική προμήθεια αφορά τη σταδιακή αγορά 2500 φωτιστικών σωμάτων και οι λαμπτήρες μετάλλων αλογονιδίων που θα χρησιμοποιηθούν έχουν πολύ μικρότερη

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

ενεργειακή κατανάλωση από τους προγενέστερους λαμπτήρες ατμών υδραργύρου.

Ωστόσο, μέχρι στιγμής στην Ελλάδα, σύμφωνα και με τον Ενιαίο Κανονισμό Προμηθειών των ΟΤΑ, η προμήθεια προϊόντων ή υπηρεσιών διεξάγεται με βάση τη χαμηλότερη προσφερόμενη τιμή και όχι την οικονομικότερη προσφορά. Παρόλο που οι Ευρωπαϊκές Οδηγίες σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες έχουν ήδη υιοθετηθεί από την εθνική νομοθεσία, δεν έχει προσδιοριστεί ακόμα επακριβώς η χρήση κριτηρίων ανάθεσης στις διακηρύξεις των ΟΤΑ. Μια διακήρυξη αυτού του τύπου, τη στιγμή που δεν προβλέπεται επακριβώς από τον ΕΚΠΟΤΑ, θα προκαλούσε επιπρόσθετο γραφειοκρατικό φόρτο και πιθανώς ενστάσεις από τους διαγωνιζόμενους. Για το λόγο αυτό, θέματα ενεργειακής αποδοτικότητας λήφθηκαν υπόψη μόνο στις τεχνικές προδιαγραφές, τόσο για τα φωτιστικά σώματα όσο και για τους αντίστοιχους λαμπτήρες.

Η διακήρυξη δημοσιεύθηκε σε διάφορα μέσα ενημέρωσης, καθώς και με δελτίο τύπου του Δήμου, ενώ τελικά υπήρξαν πέντε προσφορές από προμηθευτές, από τις οποίες μόνο οι τρεις κάλυπταν επακριβώς τις τεχνικές απαιτήσεις της προκήρυξης. Οι δύο που αποκλείστηκαν δεν συμμορφώνονταν επακριβώς με τις τεχνικές προδιαγραφές. Η προσφορά που επιλέχθηκε ήταν αυτή με τη χαμηλότερη προσφερόμενη τιμή και υπολογίστηκε ότι η επιτευχθείσα εξοικονόμηση ενέργειας από την εγκατάσταση και λειτουργία των νέων φωτιστικών σωμάτων είναι 40%.

2.9.1.2 Δίκτυο ΔΑΦΝΗ

Το δίκτυο ΔΑΦΝΗ, ένας φορέας υποστήριξης του Συμφώνου των Δημάρχων, είναι ένα εθελοντικό σχήμα νησιωτικών Δήμων και Κοινοτήτων με στόχο την προώθηση ενός βιώσιμου μέλλοντος, μέσω συντονισμένων δράσεων. Κάθε μέλος του δικτύου ΔΑΦΝΗ έχει δεσμευθεί να επιτύχει μια σειρά συγκεκριμένων στόχων που υπόκεινται σε εξωτερική πιστοποίηση. Στο πλαίσιο αυτό υπήρξε συνεργασία με το δίκτυο ΔΑΦΝΗ και για θέματα πράσινων προμηθειών και προώθησής τους προς τα μέλη του.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Ειδικότερα, το 2008 δύο από τους δήμους-μέλη του δικτύου ΔΑΦΝΗ, ο Δήμος Ποσειδωνίας και ο Δήμος Κορθίου προχώρησαν στην προμήθεια αυτόνομων φωτιστικών με φ/β πάνελ. Τα φωτιστικά εγκαταστάθηκαν σε επιλεγμένες τοποθεσίες των Δήμων, καλύπτοντας τόσο οικιστικές όσο και αγροτικές περιοχές, και είχαν ως στόχο αφενός την εξοικονόμηση ενέργειας και αφετέρου να διαδραματίσουν παραδειγματικό ρόλο ως προς τους πολίτες. Επιπλέον, την ίδια χρονιά ο Δήμος Ιητών προμηθεύτηκε ένα υβριδικό όχημα (Toyota Prius NHW20 E) για τη μεταφορά προσωπικού του Δήμου, ενώ η Κοινότητα Οίας προμηθεύτηκε δύο ηλεκτρικά ποδήλατα για την κάλυψη μέρους των αναγκών των υπαλλήλων της.

2.9.1.3 Δήμος Μελιβοίας & Δήμος Ελευσίνας

Ο Δήμος Μελιβοίας και ο Δήμος Ελευσίνας θα αποτελέσουν τους δύο πιλοτικούς Δήμους της Ελλάδος στους οποίους θα πραγματοποιηθεί η εφαρμογή εργαλείων για την προώθηση των βιώσιμων δημόσιων συμβάσεων. Το έργο «Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την προώθηση των βιώσιμων δημόσιων συμβάσεων» και διακριτικό τίτλο «Building SPP» έχει ως κύριο στόχο την υποστήριξη των δημοσίων φορέων για την κατάρτιση μίας στρατηγικής για τις δημόσιες συμβάσεις, η οποία θα είναι σε αρμονία με την οικονομική, περιβαλλοντική και κοινωνική τους πολιτική προωθώντας τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης.

Στο σχήμα συμμετέχουν επίσης ο οργανισμός Laboratório Nacional de Energia e Geologia της Πορτογαλίας, που είναι ο συντονιστής δικαιούχος του έργου, οι Δήμοι Loures και Torres Vedras, δύο ακόμη πορτογαλικοί κεντρικοί οργανισμοί που ασχολούνται με τα θέματα δημοσίων συμβάσεων, η Οικολογική Εταιρεία Ανακύκλωσης και η εταιρεία ΕΠΤΑ ΕΠΕ Σύμβουλοι Μελετητές Περιβαλλοντικών Έργων. Το έργο Building SPP συγχρηματοδοτείται από τη Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο πλαίσιο του χρηματοδοτικού μέσου LIFE+.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

2.9.2 Ιδιωτικός Τομέας

2.9.2.1 Τράπεζα Πειραιώς

Από το 2004 η τράπεζα δίνοντας έμφαση στο περιβαλλοντικό της έργο λειτούργησε το Γραφείο Περιβαλλοντικών Θεμάτων, που το 2009 εξελίχθηκε σε Μονάδα Περιβάλλοντος. Η Μονάδα Περιβάλλοντος οργανώνει την παρακολούθηση και τη διαχείριση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που συνδέονται με τις δραστηριότητες της Τράπεζας με στόχο τη μείωσή τους. Στα πλαίσια της περιβαλλοντικής πολιτικής της η τράπεζα συνέταξε το 2008 προδιαγραφές και κριτήρια για τις προμήθειες προϊόντων και εξοπλισμού με στόχο την ολοένα και συχνότερη χρήση προϊόντων που είναι φιλικά προς το περιβάλλον. Η δημιουργία του οδηγού έγινε μέσω του προγράμματος LIFE-GREENbanking4Life. Ο Οδηγός Πράσινων Προμηθειών απευθύνεται στα στελέχη της Τράπεζας Πειραιώς που είναι επιφορτισμένα με την προμήθεια προϊόντων (εξοπλισμού και αναλώσιμων) για την κάλυψη των λειτουργικών αναγκών της τράπεζας.

Η τράπεζα από το 2008 μέχρι σήμερα έχει καλύψει σχεδόν όλες οι ανάγκες της σε χαρτί A3 και A4 με ανακυκλωμένο, μη χλωριωμένο χαρτί, ενώ ο ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός αντικαθίσταται σταδιακά από συσκευές χαμηλής ενεργειακής κατανάλωσης. Συγκεκριμένα με τη προμήθεια 1760,96 τόνων ανακυκλωμένου χαρτιού A3 και A4 από το 2008 έως το 2012 εξοικονόμησε 6.000.000 κιλοβατώρες ενέργειας. Το ποσοστό κατανάλωσης πιστοποιημένου ανακυκλωμένου χαρτιού σε σχέση με το συμβατικό στην Τράπεζα είναι πλέον στο 99%. Το 33% των τόνερ που χρησιμοποιήθηκαν το 2012 προήλθε από ανακυκλωμένα μελανοδοχεία.

Επίσης η Τράπεζα Πειραιώς προχωρά σταδιακά στην αντικατάσταση του εταιρικού στόλου συμβατικών οχημάτων, με οχήματα χαμηλών εκπομπών CO₂. Με βάση τη μέση απόσταση που διανύουν τα αυτοκίνητα του στόλου της Τράπεζας Πειραιώς, το ετήσιο κόστος σε κατανάλωση για ένα αυτοκίνητο χαμηλών εκπομπών είναι κατά 36% μειωμένο σε σύγκριση με ένα συμβατικό αυτοκίνητο αντίστοιχου κυβισμού. Υπολογίζοντας τη μέση απόσταση που πραγματοποιεί ένα αυτοκίνητο χαμηλών εκπομπών του στόλου της τράπεζας σε

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

ένα χρόνο αυτό εκπέμπει 109 γρ. CO₂ /χλμ. Έτσι κάθε αυτοκίνητο χαμηλών εκπομπών της τράπεζας εξοικονομεί 1 τόνο CO₂ ετησίως, αν συγκριθεί με άλλο συμβατικό αυτοκίνητο αντίστοιχου κυβισμού.

Η τράπεζα εφαρμόζοντας τον οδηγό για προμήθειες ανακυκλωμένου (και μη χλωριωμένου) χαρτιού και εκτυπωτών και φωτοαντιγραφικών, πέτυχε παράλληλα να ανοίξει ο δρόμος για μια νέα αγορά για τα προϊόντα αυτά στην Ελλάδα. Λόγω του συμβολικού χαρακτήρα της ενέργειας αυτής και του μεγέθους της τράπεζας, επιτεύχθηκε μάλιστα μία πτώση των τιμών των συγκεκριμένων προϊόντων που ωφέλησε και άλλους οργανισμούς και φορείς.

2.9.2.2 Βασ&Αικατ. Κοτταρίδη Ο.Ε. Ασβεστοποιία «ο ΚΛΗΜΗΣ»

Η εταιρεία είναι βιομηχανία παραγωγής ασβέστη, ασβεστοπολτού και πυρηνόξυλου, με έδρα τα περίχωρα της Καλαμάτας του Νομού Μεσσηνίας. Το πυρηνόξυλο είναι ένα υπόλειμμα από την παραγωγή ελαιολάδου και θεωρείται στερεό βιοκαύσιμο και για τον λόγο αυτό μια ανανεώσιμη πηγή ενέργειας. Επιπλέον, αυτό το καύσιμο δεν περιέχει καθόλου αλογονομένα οργανικά στοιχεία ή βαριά μέταλλα και για τον λόγο αυτό τα υπολείμματα αποτέφρωσης μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την παραγωγή φυτικού κάρβουνου. Η εταιρεία έχει ήδη λάβει ένα δίπλωμα ευρεσιτεχνίας-καινοτομίας και εργάζεται στοχεύοντας στην απόκτηση της πιστοποίησης CE-EN 459-1 2001. Έχει εγκαινιάσει μια περιβαλλοντική πολιτική στον τομέα των πράσινων προμηθειών, στον τομέα της μείωσης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και του θορύβου. Χρησιμοποιεί φιλικά για το περιβάλλον προϊόντα καθαρισμού καθώς

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

επίσης ανακυκλώσιμες ή επαναχρησιμοποιούμενες συσκευασίες, ανακύκλωση των μηχανικών μπαταριών κ.λ.π.

2.9.2.3 Ο Αγροτικός Συνεταιρισμός ΝΗΛΕΑΣ

Στον τομέα των πολύ μικρών επιχειρήσεων (micro organizations) ο συνεταιρισμός αυτός με διακριτικό τίτλο «Ομάδα Παραγωγών Νηλέας» αποτελείται από ελαιοπαραγωγούς του Νομού Μεσσηνίας που ξεκίνησαν το 2004 για να συνδυάσουν την επιχειρηματικότητα της γεωργίας με την προστασία του περιβάλλοντος και την ποιότητα. Το σύστημα Περιβαλλοντικής διαχείρισης του Νηλέα εφαρμόζεται στην πρώτη φάση της γεωργικής παραγωγής, δηλαδή στον αγρό. Έχει θεσπίσει πράσινα κριτήρια και προϋποθέσεις προκειμένου ένας ελαιοπαραγωγός να συμβληθεί με «σύμβαση» με την Ομάδα Παραγωγών ΝΗΛΕΑΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

3.1 Κυριότεροι τομείς εφαρμογής των ΠΔΣ

Στην συνέχεια παρουσιάζεται η εξατομικευμένη προσέγγιση των κριτηρίων σε νευραλγικούς τομείς σύμφωνα με τον περιβαλλοντικό τους αντίκτυπο, τη δημοσιονομική σημασία τους, το δυναμικό επίδρασης στην αγορά, καθώς επίσης και τη διαθεσιμότητα φιλικότερων προς το περιβάλλον λύσεων. Οι προσεγγίσεις που παρουσιάζονται βασίζονται στα κριτήρια για τις ΠΔΣ της ΕΕ.

3.1.1 Κτίρια

Δεδομένης της σπουδαιότητας αυτού του τομέα για το περιβάλλον, την οικονομία και την κοινωνία, πολλές δημόσιες αρχές έχουν δεσμευθεί να προωθήσουν τις βιωσιμότερες κατασκευές. Οι κυριότερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις αφορούν τη χρήση των κτιρίων και ιδιαίτερα την κατανάλωση ενέργειας. Άλλοι σημαντικοί παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη είναι τα κατασκευαστικά υλικά, η ποιότητα του αέρα εντός του κτιρίου, η κατανάλωση νερού, οι επιπτώσεις στην κυκλοφορία και τη χρήση των γαιών και η παραγωγή αποβλήτων κατά τη διάρκεια των κατασκευαστικών έργων. . Οι προσεγγίσεις των ΠΔΣ στοχεύουν κατά κανόνα στη συνεκτίμηση τόσο του συνολικού αντίκτυπου ενός κτιρίου όσο και των περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών των επιμέρους στοιχείων του. Οι ακόλουθες προσεγγίσεις είναι ενδεδειγμένες για την κατασκευή κτιρίων :

- Συμπερίληψη κριτηρίων επιλογής για αρχιτέκτονες και μηχανικούς σχετικά με την εμπειρία τους στο σχεδιασμό βιώσιμων κτιρίων και για αναδόχους σχετικά με την εφαρμογή κατάλληλων μέτρων περιβαλλοντικής διαχείρισης.
- Καθορισμός ελάχιστων προτύπων ενεργειακής απόδοσης⁹³ του τελικού κτιρίου για κάθε στάδιο της διαδικασίας. Πιθανή απονομή επιπλέον μορίων κατά την ανάθεση συμβάσεων σχεδιασμού για απόδοση που υπερβαίνει τις ελάχιστες απαιτήσεις.
- Μελέτη προτύπων όπως το TC/CEN 350 (Βιωσιμότητα κατασκευαστικών έργων) και 351(Κατασκευαστικά προϊόντα - Αξιολόγηση της αποδέσμευσης

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

επικίνδυνων ουσιών)) για να καθοριστεί κατά πόσο η συμμόρφωση με αυτά τα πρότυπα ή τα ισοδύναμά τους θα πρέπει να συμπεριληφθεί στις προδιαγραφές.

- Προτίμηση σχεδίων που περιλαμβάνουν συστήματα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
- Περιορισμός της χρήσης των επικίνδυνων ουσιών στα δομικά υλικά.
- Προώθηση της χρήσης ξυλείας από βιώσιμες πηγές και άλλων φυσικών υλικών, ανακυκλωμένων και επαναχρησιμοποιημένων υλικών και της ανακυκλωσιμότητας των υλικών στο τέλος της ζωής τους.
- Επισήμανση της ποιότητας του αέρα σε εσωτερικούς χώρους, της ευεξίας των ενοίκων και του κατάλληλου εξαερισμού.
- Απαίτηση χρήσης εγκαταστάσεων εξοικονόμησης νερού και προώθηση της εκ νέου χρήσης οικιακών λυμάτων και ομβρίων υδάτων.
- Συμπερίληψη συμβατικών όρων σε σχέση με τη διαχείριση των αποβλήτων και των πόρων και τις μεταφορές δομικών υλικών.
- Απόδοση ευθύνης στους αναδόχους στα πλαίσια της σύμβασης για την παρακολούθηση της ενεργειακής απόδοσης για αρκετά χρόνια μετά την κατασκευή και για την κατάρτιση των χρηστών του κτιρίου σχετικά με τη βιώσιμη χρήση της ενέργειας.

Βιώσιμο νέο νοσοκομείο στη Βιέννη

Η κατασκευή του νέου νοσοκομείου Vienna North θα πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τον Χάρτη Βιωσιμότητας, ο οποίος θα εφαρμοστεί σε κάθε στάδιο της διαδικασίας ανάθεσης συμβάσεων και κατασκευής, καθώς επίσης και για την παρακολούθηση της απόδοσης μετά το πέρας των εργασιών. Ο χάρτης καθορίζει φιλόδοξες προϋποθέσεις συμπεριλαμβανομένων όσων σχετίζονται με τη συνολική ζήτηση ενέργειας, την προστασία του περιβάλλοντος στο χώρο των εργασιών, την ποιότητα του αέρα στους εσωτερικούς χώρους, την προσβασιμότητα, την ευέλικτη χρήση, τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και τα απόβλητα και το θόρυβο κατά τη διάρκεια των εργασιών.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Ο ακόλουθος πίνακας δημοσιεύεται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και παρουσιάζει τις πιθανές περιβαλλοντικές επιπτώσεις και τρόπους προσέγγισης.

Επίπτωση	Προσέγγιση ΠΔΣ
Κατανάλωση ενέργειας για τη θέρμανση, την ψύξη, τον εξαερισμό, το ζεστό νερό, και την ηλεκτρική ενέργεια, και οι προκύπτουσες εκπομπές CO ₂	<p>Μεγιστοποίηση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων</p> <p>Εξασφάλιση υψηλών προτύπων ενεργειακής απόδοσης για τα συστήματα θέρμανσης, ψύξης, εξαερισμού και ζεστού νερού και τις ηλεκτρονικές συσκευές</p> <p>→ Χρησιμοποίηση εγγυημένων συμβάσεων εκτέλεσης έργου με εταιρείες ενεργειακών υπηρεσιών</p> <p>Ενθάρρυνση της χρήσης τοπικών¹ ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (τ-ΑΠΕ) και υψηλής απόδοσης συμπαραγωγή ενέργειας</p>
Κατανάλωση φυσικών πόρων	<p>Συμπερίληψη μιας συστηματικής προσέγγισης κύκλου ζωής (EKZ) για τα οικοδομικά υλικά</p> <p>→ Ενθάρρυνση της χρήσης πόρων και κατασκευαστικών/μονωτικών υλικών που έχουν αποκτηθεί και παραχθεί με βιώσιμο τρόπο</p>
Κατανάλωση πόρων γλυκού νερού κατά τη διάρκεια της κατασκευής αλλά και κατά τη διάρκεια της χρήσης	<p>Ενθάρρυνση της εγκατάστασης προηγμένων τεχνολογιών εξοικονόμησης νερού και της μείωσης της χρήσης γλυκού νερού κατά τη διαδικασία</p>
<p>Εκπομπή ουσιών επιβλαβών για την ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον κατά τη διάρκεια της παραγωγής ή διάθεσης των οικοδομικών υλικών κατά τρόπο που οδηγεί στη ρύπανση του αέρα και των υδάτων</p> <p>Αρνητικές επιδράσεις στην υγεία των χρηστών του κτιρίου λόγω οικοδομικών υλικών που περιέχουν επικίνδυνες ουσίες²</p>	<p>Ενθάρρυνση της χρήσης μη τοξικών οικοδομικών υλικών και αξιοποίηση της διαθεσιμότητας οικοδομικών υλικών που βασίζονται σε ανανεώσιμες πρώτες ύλες</p> <p>→ Ενθάρρυνση της χρήσης υποκατάστατων ουσιών/υλικών για οικοδομικά υλικά που περιέχουν επικίνδυνες ουσίες³ και αξιοποίηση της διαθεσιμότητας δομικών υλικών που βασίζονται σε ανανεώσιμες πρώτες ύλες</p>
Εκπομπές CO ₂ ως αποτέλεσμα της μεταφοράς των δομικών υλικών και προϊόντων	<p>Χρήση ενεργειακά αποδοτικών οχημάτων για τη μεταφορά αλλά και στο εργοτάξιο</p> <p>→ Εφαρμογή αποτελεσματικών συστημάτων διαχείρισης της αλυσίδας εφοδιασμού</p>
Παραγωγή αποβλήτων	<p>Ελαχιστοποίηση της παραγωγής αποβλήτων και εξασφάλιση ορθής διαχείρισης των αποβλήτων από εργασίες κατεδάφισης και κατασκευής</p>

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

3.1.2 Τρόφιμα και υπηρεσίες εστίασης

Σύμφωνα με μια μελέτη που εκπονήθηκε για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ο τομέας τροφίμων και ποτών ευθύνεται για το 20 έως 30% των πιο σημαντικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων στην Ευρώπη. Οι σημαντικότερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις στον τομέα αυτό αφορούν τη χρήση επικίνδυνων χημικών ουσιών κατά την παραγωγή και την παρασκευή τροφίμων, καθώς επίσης και τη μεταφορά των τροφίμων. Πολλές δημόσιες αρχές επιδιώκουν την αύξηση του ποσοστού βιολογικών τροφίμων που διατίθενται σε κυλικεία σχολείων και γραφείων, καθώς επίσης και τη μείωση των προϊόντων κρέατος με υψηλό αντίκτυπο. Η μη βιώσιμη χρήση των θαλάσσιων πόρων και τα απόβλητα από τις συσκευασίες αποτελούν επίσης σημαντικά θέματα που πρέπει να συνεκτιμηθούν. Οι ακόλουθες προσεγγίσεις είναι ενδεδειγμένες για τα τρόφιμα στις ΠΔΣ:

- Καθορισμός ελάχιστου ποσοστού τροφίμων από βιολογική παραγωγή. Απονομή επιπλέον μορίων κατά το στάδιο της ανάθεσης για ποσοστά που υπερβαίνουν την ελάχιστη απαίτηση.

Για να διατεθεί ένα προϊόν διατροφής στο εμπόριο ως βιολογικό στην ΕΕ πρέπει να συμμορφώνεται με ορισμένες απαιτήσεις και να είναι πιστοποιημένο από εγκεκριμένο ελεγκτικό φορέα. Οι απαιτήσεις αυτές καθορίζονται στον Κανονισμό (ΕΚ) 834/2007 του Συμβουλίου για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων .

- Καθορισμός ελάχιστων ποσοστών και/ή απονομή μορίων για τη χρήση οπωροκηπευτικών εποχής και θαλάσσιων προϊόντων των οποίων η συγκομιδή έχει γίνει με βιώσιμες μεθόδους.
- Συμπερίληψη συμβατικών όρων για την ελαχιστοποίηση των αποβλήτων από τις συσκευασίες των τροφίμων.
- Εφαρμογή κριτηρίων επιλογής για τις μονάδες εστίασης που εφαρμόζουν κατάλληλα μέτρα περιβαλλοντικής διαχείρισης, όπως η κατάρτιση του προσωπικού.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Ο ακόλουθος πίνακας δημοσιεύεται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και παρουσιάζει τις πιθανές περιβαλλοντικές επιπτώσεις και τρόπους προσέγγισης.

Επίπτωση

- Ευτροφισμός², οξίνιση³ και τοξικές επιπτώσεις στην υγεία των ανθρώπων και στο περιβάλλον (φυτά και ζώα) λόγω των κατάλοιπων λιπασμάτων και παρασιτοκτόνων που υπάρχουν στο νερό, τον αέρα, το έδαφος και τα τρόφιμα
- Αρνητική επίπτωση στην εργασιακή υγεία των γεωργών λόγω του λανθασμένου χειρισμού και της κακής χρήσης ορισμένων παρασιτοκτόνων και λιπασμάτων
- Διάβρωση του εδάφους, καταστροφή των δασών και απώλεια βιοποικιλότητας που προκαλούνται από ακατάλληλες γεωργικές πρακτικές, υπερντατική ζωική παραγωγή και έντονες πρακτικές αλιείας και υδατοκαλλιέργειας
- Βάνωση μεταχείριση των ζώων λόγω έλλειψης σεβασμού για την καλή μεταχείριση των ζώων
- Υψηλή κατανάλωση ενέργειας και νερού στην παραγωγή και την επεξεργασία τροφίμων
- Απορρίμματα συσκευασίας

→

Προσέγγιση ΠΑΣ

- Προμήθεια βιολογικών τροφίμων
- Προμήθεια τροφίμων που παράγονται με «συστήματα Ολοκληρωμένης Παραγωγής»
- Προμήθεια προϊόντων υδατοκαλλιέργειας ή προϊόντων της θάλασσας που παράγονται ή αλιεύονται με αειφόρες μεθόδους
- Προμήθεια ζωικών προϊόντων με υψηλά πρότυπα καλής μεταχείρισης
- Προμήθεια εποχιακών προϊόντων
- Προμήθεια χύμα ή συσκευασμένων προϊόντων με υψηλή αναλογία ανακυκλωμένων υλικών
- Χρήση επαναχρησιμοποιήσιμων μαχαροπήρουνων, πλαστικών, γυαλικών και τραπεζομάντιλων
- Χρήση οικολογικών προϊόντων χαρτιού
- Επιλεκτική συλλογή αποβλήτων και εκπαίδευση προσωπικού

- Υψηλή κατανάλωση ουσιών καθαρισμού και άλλων χημικών που έχουν, ενδεχομένως, αρνητική επίπτωση στην εργασιακή υγεία του προσωπικού μαγειρείων και στο περιβάλλον μέσω των λυμάτων
- Υψηλή κατανάλωση νερού και ενέργειας από τις συσκευές μαγειρείων
- Εκπομπές CO₂ και άλλων ρύπων λόγω των μέσων μεταφοράς που χρησιμοποιούνται για την εκτέλεση των υπηρεσιών τροφοδοσίας

→

- Ελαχιστοποίηση της χρήσης επικίνδυνων χημικών και χρήση οικολογικών προϊόντων καθαρισμού και απορρυπαντικών για πλυντήρια πιάτων
- Προμήθεια συσκευών μαγειρείων αποδοτικότερων στην κατανάλωση νερού και ενέργειας
- Βελτίωση των αξόνων μεταφορών και της ενεργειακής απόδοσης και μείωση των εκπομπών από τα οχήματα που χρησιμοποιούνται για την εκτέλεση των υπηρεσιών τροφοδοσίας

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Τέλος αξίζει να σημειωθεί ότι όσον αφορά τα τρόφιμα, τα *Στοιχειώδη* κριτήρια εξετάζουν μμεθόδους βιολογικής παραγωγής και απορρίμματα συσκευασίας. Τα *Αναλυτικά* κριτήρια εξετάζουν άλλες πτυχές, όπως η προμήθεια τροφίμων που παράγονται σύμφωνα με πρότυπα Ολοκληρωμένης Παραγωγής και η καλή μεταχείριση των ζώων. (http://ec.europa.eu/environment/agriculture/pdf/icm_finalreport.pdf).

Όσον αφορά τις υπηρεσίες τροφοδοσίας, τα *Στοιχειώδη* κριτήρια επικεντρώνονται στα βιολογικά τρόφιμα, στην ελαχιστοποίηση και στην επιλεκτική συλλογή των αποβλήτων. Τα *Αναλυτικά* κριτήρια επικεντρώνονται, επιπλέον, σε περιβαλλοντικά κριτήρια επιλογής όπως στη χρήση προϊόντων χαρτιού και προϊόντων καθαρισμού, στον εξοπλισμό κουζίνας, σε θέματα διατροφής, κ.λπ.

3.1.3 Ηλεκτρική ενέργεια

Ο αμεσότερος τρόπος για τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας είναι η μείωση της ζήτησης – με την αναβάθμιση της ενεργειακής απόδοσης στα δημόσια κτίρια και την αγορά περισσότερων προϊόντων που καταναλώνουν ενέργεια και διαθέτουν μεγαλύτερη ενεργειακή απόδοση και με μέτρα που αφορούν τη συμπεριφορά των καταναλωτών.

Πολλές ευρωπαϊκές δημόσιες αρχές προμηθεύονται πλέον ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Ένας ορισμός περιλαμβάνεται στην οδηγία 2009/28/EK σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Επιπλέον, η οδηγία υποχρεώνει τα κράτη μέλη να εκδίδουν πιστοποιητικό εγγύησης προέλευσης για την πράσινη ηλεκτρική ενέργεια κατόπιν αιτήματος των προμηθευτών ηλεκτρικής ενέργειας. Στόχος αυτής της υποχρέωσης είναι η εξασφάλιση ότι η ηλεκτρική ενέργεια δεν θα πωλείται δύο φορές, καθώς είναι αδύνατη η διάκρισή της από την «μη πράσινη» ηλεκτρική ενέργεια με φυσικά μέσα. Ο παράγοντας αυτός είναι μείζονος σημασίας σε ό,τι αφορά την αξιοπιστία της παροχής πράσινης ενέργειας.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Για κάθε ομάδα προϊόντων/υπηρεσιών, παρουσιάζονται δύο σειρές κριτηρίων:

- Τα στοιχειώδη κριτήρια ΠΔΣ καλύπτουν τις σημαντικότερες επιπτώσεις στο περιβάλλον και προορίζονται για εφαρμογή με την ελάχιστη επιπλέον προσπάθεια εξακρίβωσης, ή την ελάχιστη αύξηση του κόστους.
- Τα αναλυτικά κριτήρια ΠΔΣ προορίζονται για εφαρμογή από τις αρχές που επιδιώκουν να αγοράσουν τα καλύτερα περιβαλλοντικά προϊόντα που διατίθενται στην αγορά και ενδέχεται να απαιτούν συμπληρωματική διοικητική προσπάθεια ή να συνεπάγονται μια σχετική αύξηση του κόστους σε σχέση με άλλα προϊόντα που επιτελούν την ίδια λειτουργία.

Σε ό,τι αφορά τα στοιχειώδη κριτήρια, οι προδιαγραφές εστιάζονται στο μέρος της ηλεκτρικής ενέργειας που προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (HE-ΑΠΕ) (σύσταση για 50%). Τα κριτήρια ανάθεσης στοχεύουν να ενθαρρύνουν ακόμα μεγαλύτερο ποσοστό HE-ΑΠΕ, εκτός του ελαχίστου που περιλαμβάνεται στις προδιαγραφές. Σε ό,τι αφορά τα αναλυτικά κριτήρια, οι προδιαγραφές συνιστούν 100% HE-ΑΠΕ.

Οι ακόλουθες προσεγγίσεις είναι ενδεδειγμένες για την ηλεκτρική ενέργεια στις ΠΔΣ:

- Απαίτηση παραγωγής της ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και έκδοση πιστοποιητικών εγγύησης προέλευσης.
- Πιθανότητα συμπερίληψης κριτηρίου ανάθεσης για συμπληρωματικές δραστηριότητες εξοικονόμησης ενέργειας του παρόχου ηλεκτρικής ενέργειας, όπως ο ενεργειακός έλεγχος των υφιστάμενων προτύπων κατανάλωσής.
- Αξιολόγηση της αποδοτικότητας της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ζητώντας σχετικά στοιχεία από τους προμηθευτές και συμπεριλαμβάνοντας παράγοντες αποδοτικότητας στη σύμβαση.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Ο ακόλουθος πίνακας δημοσιεύεται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και παρουσιάζει τις πιθανές περιβαλλοντικές επιπτώσεις και τρόπους προσέγγισης.

Επίπτωση	Προσέγγιση ΠΑΣ
<ul style="list-style-type: none"> • CO₂ και άλλες εκπομπές που προκαλούνται από την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ορυκτά καύσιμα • Επιπτώσεις στην υγεία του ανθρώπου, τη βιοποικιλότητα και τους υδάτινους πόρους λόγω της εξόρυξης υλικών, δηλ. εξόρυξη (άνθρακα) και γεώτρηση (πετρέλαιο), και της επεξεργασίας αποβλήτων • Εκμετάλλευση πόρων πεπερασμένων ορυκτών καυσίμων	→ <ul style="list-style-type: none"> • Αύξηση του μεριδίου ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΗΕ-ΑΠΕ) • Αύξηση του μεριδίου ηλεκτρικής ενέργειας από την υψηλής απόδοσης συμπαραγωγή ενέργειας

Προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στο Rivierenland

Το 2009 οι δέκα δήμοι της ολλανδικής περιφέρειας του Rivierenland αποφάσισαν να ενώσουν τις δυνάμεις τους για την ανανέωση των συμβάσεών τους για την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας. Καταρτίστηκαν, λοιπόν, συμβάσεις-πλαίσιο προκειμένου οι δήμοι να επιλέξουν μεταξύ του ηλεκτρισμού που παράγεται από ορυκτά καύσιμα και του ηλεκτρισμού που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Μέχρι σήμερα όλοι οι αγοραστές έχουν επιλέξει την πράσινη ηλεκτρική ενέργεια, χάρη στην οποία με ετήσια κατανάλωση 12.5 GWh επιτυγχάνεται εξοικονόμηση περίπου 5.500 τόνων εκπεμπόμενου διοξειδίου του άνθρακα, ποσότητα που αντιστοιχεί στις εκπομπές 600 πολιτών της ΕΕ.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

3.1.4 Ξυλεία

Πολλές δημόσιες συμβάσεις αφορούν την προμήθεια ξυλείας και προϊόντων ξυλείας, π.χ. στον τομέα των κατασκευαστικών έργων, των επίπλων ή των επενδύσεων δαπέδου. Η ΕΕ έχει αποδώσει μεγάλη σημασία στις έννοιες της βιώσιμης και νόμιμης ξυλείας, γεγονός που οδήγησε στη θέσπιση ορισμένων νομοθετικών και εθελοντικών μέτρων για την επιβολή κανονιστικών ρυθμίσεων στην ιχνηλασιμότητα της ξυλείας.

Ο κανονισμός περί ξυλείας της ΕΕ που εκδόθηκε το 2010 θεσπίζει την απαίτηση νόμιμης προέλευσης για το σύνολο της ξυλείας και των προϊόντων ξυλείας που διατίθενται στην αγορά της ΕΕ και υποχρεώνει τους οικονομικούς φορείς να εξασφαλίζουν την ιχνηλασιμότητα και να αποδεικνύουν τη συμμόρφωσή τους σε όλα τα στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού. Στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης για την εφαρμογή της δασικής νομοθεσίας, τη διακυβέρνηση και το εμπόριο (FLEGT) συνάπτονται εθελοντικές συμφωνίες εταιρικής σχέσης με χώρες παραγωγής ξυλείας, οι οποίες προσφέρουν τη δυνατότητα εξακρίβωσης του νόμιμου χαρακτήρα των εξαγωγών προς την ΕΕ μέσω της αδειοδότησης. Για τους σκοπούς του κανονισμού αυτού θεωρείται ότι η ξυλεία και τα προϊόντα ξυλείας που πληρούν τις απαιτήσεις του συστήματος αδειοδότησης του FLEGT προέρχονται από νόμιμη συγκομιδή. (Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το FLEGT <http://ec.europa.eu/environment/forests/flegt.htm>).

Κατά γενική παραδοχή η βιώσιμη διαχείριση των δασών συνεπάγεται διαχείριση με στόχο, μεταξύ άλλων, τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, της παραγωγικότητας και της ζωτικότητας. Άλλοι στόχοι της βιώσιμης διαχείρισης αφορούν κοινωνικές πτυχές που σχετίζονται με τη διαχείριση των δασών, όπως ο σεβασμός των δικαιωμάτων των αυτοχθόνων ομάδων στη διαχείριση των δασών και η διασφάλιση των βασικών δικαιωμάτων των δασεργατών. Συστήματα πιστοποίησης υπάρχουν (όπως εκείνο του Συμβουλίου Διαχείρισης των Δασών (FSC) ή το Πρόγραμμα υποστήριξης της δασικής πιστοποίησης (PEFC)) και μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την απόδειξη της συμμόρφωσης με όλα ή κάποια από αυτά τα κριτήρια.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Οι ακόλουθες προσεγγίσεις είναι ενδεδειγμένες για την ξυλεία στις ΠΔΣ:

- Απαίτηση προέλευσης όλων των προϊόντων ξυλείας από νόμιμες και διαχειριζόμενες με βιώσιμο τρόπο πηγές. Η απόδειξη συμμόρφωσης μπορεί να περιλαμβάνει την εξακρίβωση από τρίτο φορέα μέσω συστημάτων πιστοποίησης, όπως το FSC ή το PEFC, ή συστήματα αδειοδότησης, όπως το FLEGT. Δεκτά πρέπει να γίνονται και εναλλακτικά αποδεικτικά μέσα.
- Συμπερίληψη συμβατικών όρων που υποχρεώνουν τον προμηθευτή να σεβαστεί τα δικαιώματα των δασεργατών και των αυτοχθόνων ομάδων που είναι υπεύθυνες για την διαχείριση των δασών.

Προμήθεια βιώσιμης ξυλείας στο Ηνωμένο Βασίλειο

Σύμφωνα με την πολιτική προμήθειας ξυλείας της κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου όλες οι κεντρικές κρατικές υπηρεσίες οφείλουν να προμηθευτούν μόνο ξυλεία και προϊόντα ξυλείας που προέρχονται είτε από νόμιμες και βιώσιμες ή αδειοδοτημένες βάσει του FLEGT πηγές είτε από άλλες ισοδύναμες πηγές. Η τοπική αυτοδιοίκηση ενθαρρύνεται να συμμορφωθεί με αυτήν την υποχρέωση.

Επιπλέον, από τον Απρίλιο του 2010 η πολιτική αυτή εξελίχθηκε και απαιτεί πλέον τη συμπερίληψη συμβατικών όρων σχετικά με συγκεκριμένα θέματα κοινωνικής φύσης. Όλα τα προϊόντα πρέπει να προέρχονται από δάση, όπου η διαχείριση μεριμνά πλήρως για τα εξής:

- Ταυτοποίηση, τεκμηρίωση και σεβασμός νομίμων, εθιμικών και παραδοσιακών δικαιωμάτων ιδιοκτησίας και χρήσης του δάσους.
- Μηχανισμούς επίλυσης παραπόνων και διαφορών, συμπεριλαμβανομένων όσων αφορούν τα δικαιώματα ιδιοκτησίας και χρήσης, τις πρακτικές διαχείρισης των δασών και τις συνθήκες εργασίας.
- Διασφάλιση των βασικών εργατικών δικαιωμάτων, της υγείας και της ασφάλειας των δασεργατών.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Ορισμένα είδη ξυλείας είναι αρκετά ανθεκτικά και δεν απαιτούν κατά κανόνα περαιτέρω ξυλοπροστασία. Πρόκειται για ξυλεία Κλάσης I και Κλάσης II, με βάση ένα σύστημα ταξινόμησης που χρησιμοποιείται διεθνώς.

Κλάση ανθεκτικότητας	Νότια και Κεντρική Αμερική, Αφρική Ασία	Β. Αμερική, Σιβηρία, Αυστραλία	Ευρώπη
I	<i>azobé, iroko, bangkiria</i>	<i>jarrah</i>	-
II	<i>merbau</i>	<i>σεκόγια, κόκκινος κέδρος, karrī</i>	<i>ακακία, καστανιά, δρυς</i>
III	<i>σκούρο κόκκινο meranti</i>	<i>πέυκο Oregon, αγριόπευκο, πευκοσανίδα</i>	<i>πευκοσανίδα, αγριόπευκο, κερασιά, έλατο</i>
IV	<i>okoumé</i>	<i>πέυκο Carolina</i>	<i>πέυκο, ερυθρελάτη, πευκοσανίδα</i>
V	<i>ramin</i>	-	<i>οξυά, λεύκα</i>

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗ ΓΙΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΞΥΛΟΥ

Εφαρμογή	1 ^η προτίμηση	2 ^η προτίμηση	3 ^η προτίμηση	Δεν συνιστάται
Συντήρηση;	<i>Αποφυγή συντηρητικών</i>	<i>Τοπική χρήση</i>	<i>Ολική συντήρηση</i>	-
Τοπική χρήση (στερεά εμφυτεύματα)	<i>Βορικά άλατα</i>	-	-	<i>Φθοριούχες ενώσεις</i> <i>Οργανικές ενώσεις κασσιτέρου</i>
Ολική συντήρηση	<i>Βορικά άλατα</i>	<i>Τεταρτογενείς ενώσεις του αμμωνίου</i> <i>Σάπωνες ψευδαργύρου</i>	<i>Άλατα χαλκού-χρωμίου-βορίου (CCB)</i> <i>Άλατα ψευδαργύρου-χαλκού-φθορίου (ZCF)</i>	<i>Άλατα χαλκού, χρωμίου, αρσενικού</i> <i>Improsol (φθοριούχο προϊόν)</i> <i>Κρεωζοτέλαιο</i>

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

3.1.4.1 Προϊόντα ξύλου

Τα προϊόντα ξύλου είναι σύνθετα υλικά αποτελούμενα από ίνες ξύλου, καπλαμάδες κ.λπ. και συγκολλητικές ουσίες (φυσικές ή συνθετικές ρητίνες, αλλά και ανόργανα υλικά όπως γύψος ή τσιμέντο). Τα πιο γνωστά προϊόντα ξύλου είναι το κόντρα πλακέ, οι μοριοσανίδες (νοβοπάν), οι ινοσανίδες (όπως το MDF) και οι μελαμίνες. Από περιβαλλοντική άποψη, εκείνο που χρήζει προσοχής είναι οι συγκολλητικές ουσίες που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή του κάθε προϊόντος. Η πιο συχνά χρησιμοποιούμενη ουσία είναι η ουρία-φορμαλδεΐδη (UF). Άλλες ουσίες που περιέχουν φορμαλδεΐδη είναι φαινολικές (PF) και μελαμινικές (MF) ρητίνες. Με την πάροδο του χρόνου, η φορμαλδεΐδη εκλύεται στο περιβάλλον και μπορεί να προκαλέσει το λεγόμενο “σύνδρομο του άρρωστου κτιρίου”, μία σειρά δηλαδή από δυσμενείς επιπτώσεις, όπως αναπνευστική δυσχέρεια, κινητική αταξία και δερματίτιδες, ενώ θα πρέπει να σημειώσουμε πως η φορμαλδεΐδη έχει ταξινομηθεί ως πιθανώς καρκινογόνος για τον άνθρωπο. Στην αγορά υπάρχουν γενικά δύο τύποι μοριοσανίδων και ινοσανίδων, ανάλογα με τις εκπομπές φορμαλδεΐδης:

- Μοριοσανίδες και ινοσανίδες κλάσης E1 (χαμηλής εκπομπής φορμαλδεΐδης): Εκπομπή φορμαλδεΐδης μικρότερη από 6,5mg/100g μοριοσανίδας ή ινοσανίδας.
- Μοριοσανίδες και ινοσανίδες κλάσης E2: Εκπομπή φορμαλδεΐδης μεγαλύτερη από 6,5 και μικρότερη από 20mg/100g μοριοσανίδας ή ινοσανίδας.

Σημειώνεται επίσης ότι στην ελληνική αγορά κυκλοφορούν προϊόντα ξύλου με ακόμα καλύτερες προδιαγραφές όσον αφορά στις εκπομπές φορμαλδεΐδης. Συγκεκριμένα διατίθεται μοριοσανίδα κλάσης E1 εκπομπής φορμαλδεΐδης 4,5-5,0 mg/100g μοριοσανίδας. Στη διεθνή αγορά μπορεί να βρει κανείς προϊόντα ξύλου με σχεδόν μηδενικές εκπομπές φορμαλδεΐδης. Εναλλακτικά των προϊόντων φορμαλδεΐδης χρησιμοποιούνται συχνά ισοκυανουούχες ρητίνες. Οι ρητίνες αυτές έχουν το πλεονέκτημα ότι εξατμίζονται λιγότερο από τις αντίστοιχες της φορμαλδεΐδης, αλλά είναι κι αυτές επικίνδυνες, κυρίως όταν καούν οπότε παράγεται, μεταξύ άλλων, και τοξικό υδροκυάνιο.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

3.1.4.2 Περιβαλλοντικά κριτήρια για την προμήθεια χαρτιού

Η προστασία των δασών, αλλά και η μείωση της χρήσης φυσικών πρώτων υλών και τοξικών ενώσεων, επιβάλλει να είμαστε ιδιαιτέρως προσεκτικοί στη χρήση του χαρτιού. Γι' αυτό λοιπόν καλό είναι να προτιμάται:

- Προϊόντα ανακυκλωμένου χαρτιού
- Χαρτί προερχόμενο από πιστοποιημένη αειφορική ξυλεία
- Χαρτί που δεν προέρχεται από δέντρα (tree-free) αλλά από άλλες πρώτες ύλες (βαμβάκι, κάνναβη, λινάρι, κενάφ, φύκια, κ.λπ)
- Χαρτί που δεν έχει λευκανθεί με χλώριο

Η βασική επιλογή είναι η προμήθεια χαρτιού με κάποιο από τα τρία βασικά οικολογικά σήματα, δηλαδή α) το ευρωπαϊκό Οικολογικό Σήμα, β) τον γερμανικό 'Γαλάζιο Άγγελος' και γ) τον σκανδιναβικό 'Κύκνος'. Ισότιμη αυτής της επιλογής είναι να πιστοποιήσει κάποιος προμηθευτής ότι το προϊόν του πληροί ισοδύναμα κριτήρια.

Η ύπαρξη για παράδειγμα του ευρωπαϊκού Οικολογικού Σήματος στο χαρτί σημαίνει:

- το προϊόν έχει παραχθεί από ειδικές ανακυκλωμένες ίνες
- οι παρθένες ίνες προέρχονται από δάση διαχειριζόμενα με αειφορικό τρόπο
- οι εκπομπές στην ατμόσφαιρα ενώσεων του θείου και CO₂ και η ρύπανση των υδάτων κατά την παραγωγή του ήταν περιορισμένες

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Στην περίπτωση που δεν υπάρχει στην αγορά προσφερόμενο χαρτί με κάποιοοικολογικό σήμα τότε στις τεχνικές προδιαγραφές ζητούμε το προϊόν να πληροί τουλάχιστον τα τρία από τα τέσσερα παρακάτω κριτήρια.

1. Να προέρχεται από τουλάχιστον 70% ανακυκλωμένο χαρτί
2. Χαρτί προερχόμενο από πιστοποιημένη αειφορική ξυλεία
3. Χαρτί που δεν προέρχεται από δέντρα (tree-free), αλλά από άλλες πρώτες ύλες (βαμβάκι, κάνναβη, λινάρι, κενάφ, φύκια, κ.λπ)
4. Χαρτί που δεν έχει λευκανθεί με χλώριο

Ειδικότερα για τη λεύκανση των προϊόντων χάρτου, ο παρακάτω πίνακας δίνει τις προτιμητέες επιλογές.

ΕΠΙΛΟΓΗ	ΤΡΟΠΟΣ ΛΕΥΚΑΝΣΗΣ ΧΑΡΤΙΟΥ
Προτιμητέο	PCF (Processed Chlorine Free) Χαρτί που έχει λευκανθεί χωρίς χλώριο (η λεύκανση γίνεται με οξυγόνο ή όζον) και περιέχει ποσοστό ανακυκλωμένου χαρτιού το οποίο επίσης λευκαίνεται χωρίς χλώριο
	TCF (Totally Chlorine Free) Χαρτί που έχει λευκανθεί χωρίς χλώριο (η λεύκανση γίνεται με οξυγόνο ή όζον)
Αποδεκτό μόνο όταν απουσιάζουν εναλλακτικές λύσεις	ECF (Elemental Chlorine Free) Χαρτί που έχει λευκανθεί όχι με στοιχειακό χλώριο αλλά με άλλες ενώσεις του χλωρίου
Απορριπτέο	Χλωριωμένο χαρτί Χαρτί που έχει λευκανθεί με στοιχειακό χλώριο

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Προϊόντα ανακυκλωμένου χαρτιού

Τα παρακάτω δύο σήματα αν και μοιάζουν μεταξύ τους, διαφέρουν πολύ στην ουσία τους. Το πρώτο αφορά προϊόντα που προέρχονται από ανακυκλωμένη πρώτη ύλη, ενώ το δεύτερο διατείνεται απλώς πως το προϊόν είναι 'ανακυκλώσιμο' (πράγμα που σημαίνει πως το προϊόν αυτό χρησιμοποιεί παρθένες πρώτες ύλες και η μελλοντική ανακύκλωσή του επαφίεται στην καλή βούληση του καταναλωτή).

Ανακυκλωμένο [✓]

Ανακυκλώσιμο [X]

Στην αγορά υπάρχουν χαρτιά που προέρχονται από δάση πιστοποιημένα για αειφορική διαχείριση. Το πιο γνωστό σήμα είναι αυτό του Forest Stewardship Council (FSC).

Το Σήμα Πιστοποίησης Ευλείας από Αειφορική Διαχείριση

Το Βουλγαρικό Υπουργείο Περιβάλλοντος και Υδάτων επέλεξε χαρτί ανακυκλωμένων ινών κατά 100% για χρήση στα γραφεία του. Από ανάλυση αγοράς που έγινε πριν την αγορά προέκυψε ότι η στροφή προς φιλικότερο προς το περιβάλλον χαρτί μπορούσε να γίνει χωρίς να αυξηθεί το κόστος. Σύμφωνα με την επιτυχή προμήθεια του Υπουργείου, ο βουλγαρικός κεντρικός αγοραστικός φορέας συνήψε, επίσης, μια συμφωνία πλαίσιο για την προμήθεια ανακυκλωμένου χαρτιού κατά 100% σε ορισμένες δημόσιες αρχές.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

3.1.5 Εξοπλισμός πληροφορικής γραφείου

Ο εξοπλισμός πληροφορικής γραφείου, καλύπτει τρεις ομάδες προϊόντων:

- Υπολογιστές: προσωπικοί υπολογιστές και φορητοί υπολογιστές
- Οθόνες
- Εξοπλισμός απεικόνισης: φωτοαντιγραφικά μηχανήματα, εκτυπωτές, σαρωτές, φαξ και πολυλειτουργικές συσκευές

Το πεδίο εφαρμογής των συγκεκριμένων προϊόντων έχει ληφθεί από τη Συμφωνία μεταξύ της κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας για το συντονισμό των προγραμμάτων επισήμανσης της ενεργειακής απόδοσης του εξοπλισμού γραφείου Energy Star και από τις προπαρασκευαστικές μελέτες για τα προϊόντα που καταναλώνουν ενέργεια αναφορικά με τον εξοπλισμό απεικόνισης (Φωτοαντιγραφικά Μηχανήματα, Φαξ, Εκτυπωτές, Σαρωτές, Πολυλειτουργικές Συσκευές, <http://www.ecoimaging.org>).

3.1.5.1 Προσωπικοί υπολογιστές, φορητοί υπολογιστές και οθόνες

Τα κριτήρια για προσωπικούς υπολογιστές, φορητούς υπολογιστές και οθόνες συγκεντρώνονται σε μία ομάδα.

Τα Στοιχειώδη κριτήρια για προσωπικούς υπολογιστές, φορητούς υπολογιστές και οθόνες επικεντρώνονται στην ενσωμάτωση τεχνικών προδιαγραφών σχετικά με την κατανάλωση ενέργειας, δεδομένου ότι το στοιχείο αυτό κρίνεται ότι έχει την πιο σημαντική περιβαλλοντική επίπτωση. Οι απαιτήσεις βασίζονται στις απαιτήσεις του προγράμματος ENERGY STAR. Επιπλέον, τα Στοιχειώδη κριτήρια περιλαμβάνουν ορισμένα απλά, εύκολα στην κατανόηση (και στην εξακρίβωση) κριτήρια που αφορούν τη διάρκεια ζωής των προϊόντων. Αυτά τα κριτήρια της διάρκειας ζωής έχουν επιλεχθεί με βάση το οικολογικό σήμα της ΕΕ, το Blue Angel και το Nordic Swan.

Τα Αναλυτικά κριτήρια περιλαμβάνουν ορισμένα περαιτέρω στοιχεία στις προδιαγραφές και στο στάδιο ανάθεσης:

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

- Εκπομπές θορύβου
- Χρήση υδράργυρου στον οπίσθιο φωτισμό των οθονών υγρών κρυστάλλων (LCD)
- Αποσυναρμολόγηση του εξοπλισμού
- Χρήση επιβραδυντικών φλόγας σε πλαστικά μέρη με ορισμένες φράσεις κινδύνου (καρκινογόνα, μεταλλαξιογόνα ή επιβλαβή για την αναπαραγωγή)

3.1.5.2 Εξοπλισμός απεικόνισης

Τα Στοιχειώδη κριτήρια για τον εξοπλισμό απεικόνισης επικεντρώνονται στην ενσωμάτωση τεχνικών προδιαγραφών που καλύπτουν την απαίτηση για λειτουργία εκτύπωσης διπλής όψης (εφόσον η συσκευή διαθέτει λειτουργία εκτύπωσης), κατανάλωση ενέργειας, και δυνατότητα εξεύρεσης ανταλλακτικών, δεδομένου ότι τα στοιχεία αυτά καλύπτουν τις πιο σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Τα κριτήρια της εκτύπωσης διπλής όψης έχουν ληφθεί από τα οικολογικά σήματα Nordic Swan και Blue Angel. Η κατανάλωση ενέργειας βασίζεται στις απαιτήσεις είτε του ENERGY STAR είτε του Blue Angel.

Τα Αναλυτικά κριτήρια περιλαμβάνουν ορισμένα περαιτέρω στοιχεία στις προδιαγραφές και στο στάδιο ανάθεσης:

- Εκπομπές θορύβου
- Αποσυναρμολόγηση του εξοπλισμού
- Χρήση επιβραδυντικών φλόγας σε πλαστικά μέρη με ορισμένες φράσεις κινδύνου (καρκινογόνα, μεταλλαξιογόνα ή επιβλαβή για την αναπαραγωγή).

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Ο ακόλουθος πίνακας δημοσιεύεται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και παρουσιάζει τις πιθανές περιβαλλοντικές επιπτώσεις και τρόπους προσέγγισης.

Επίπτωση	Προσέγγιση ΠΔΣ
<ul style="list-style-type: none"> • Κατανάλωση ενέργειας και προκύπτουσες εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (CO₂). • Ρύπανση της ατμόσφαιρας, του εδάφους και των υδάτων, σχηματισμός όζοντος (αιθαλομίχλης), βιοσυσσώρευση ή διατάραξη της τροφικής αλυσίδας και επιδράσεις στους υδρόβιους οργανισμούς λόγω επικίνδυνων συστατικών, π.χ. περιεκτικότητα των οθονών υγρών κρυστάλλων (LCD) σε υδράργυρο, και ορισμένων επιβραδυντικών φλόγας • Αρνητική επίπτωση στην υγεία των υπαλλήλων λόγω του θορύβου, που προκαλεί άγχος σε όσους είναι ευαίσθητοι σε τέτοιους ήχους • Χρήση ενέργειας, πεπερασμένων πόρων και επικίνδυνες εκπομπές αναφορικά με την παραγωγή προϊόντων πληροφορικής • Παραγωγή αποβλήτων, περιλαμβανομένων συσκευασιών και τελική διάθεση 	<ul style="list-style-type: none"> • Αγορά ενεργειακά αποδοτικών μοντέλων • Αγορά προϊόντων με περιορισμένη ποσότητα επικίνδυνων συστατικών και προώθηση της δυνατότητας απόσυρσης → • Αγορά προϊόντων με περιορισμένο επίπεδο θορύβου • Σχεδιασμός για ανακύκλωση, μεγαλύτερη διάρκεια ζωής και προώθηση της δυνατότητας απόσυρσης → • Μείωση της ποσότητας χρησιμοποιούμενων συσκευασιών • Διασφάλιση της ανακυκλωσιμότητας των χρησιμοποιούμενων συσκευασιών • Αύξηση της χρήσης ανακυκλωμένων συσκευασιών

Παράδειγμα προδιαγραφών για ενεργειακή κατανάλωση υπολογιστών (σύμφωνα με το πρότυπο Energy Star)

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ	
Κεντρική μονάδα επεξεργασίας	Κατανάλωση σε Watt
- Με αναστολή της μνήμης RAM	≤4
- Εκτός λειτουργίας (off-mode)	≤2
Οθόνη	
- Αναστολή	≤2
- Εκτός λειτουργίας	≤1
- Ενεργός κατάσταση	X<1 Y=23 X≥1 Y=28X (X = αριθμός megapixel και Y = κατανάλωση σε Watt)
ΦΟΡΗΤΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ	
- Με αναστολή της μνήμης RAM	≤4
- Εκτός λειτουργίας (off-mode)	≤2
- Κατανάλωση τροφοδοτικού	≤0,75

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Στην περίπτωση που δεν υπάρχουν στην αγορά προσφερόμενοι υπολογιστές με κάποιο οικολογικό σήμα, αλλά υπάρχουν αρκετά προϊόντα που πληρούν περιβαλλοντικές προδιαγραφές, τότε στις τεχνικές προδιαγραφές της προκήρυξης ζητείται να πληρούνται όλα τα παρακάτω απαραίτητα κριτήρια, και τουλάχιστον 21 από τα παρακάτω 29 προαιρετικά κριτήρια της Λίστας περιβαλλοντικών κριτηρίων του IEEEE.

Λίστα περιβαλλοντικών κριτηρίων του IEEEE

(Institute of Electrical and Electronics Engineers)

R= απαραίτητα κριτήρια, O= προαιρετικά κριτήρια

1	Περιορισμός ή Εξάλειψη των Περιβαλλοντικά Κρίσιμων Υλικών
1.1	Περιορισμός της χρήσης ορισμένων επικίνδυνων ουσιών
	R 4.1.1.1 Συμμόρφωση με τις διατάξεις της Ευρωπαϊκής Οδηγίας για τον περιορισμό της χρήσης ορισμένων επικίνδυνων ουσιών - Οδηγία RoHS (2002/95/EC) όπως ισχύει
1.2	Κάδμιο
	O 4.1.2.1 Εξάλειψη του σκοπίμως επιπρόσθετου καδμίου
1.3	Υδράργυρος
	O 4.1.3.1 Αναφορά ποσότητας υδραργύρου που χρησιμοποιείται σε λαμπτήρες
	O 4.1.3.2 Κατώτατο όριο για ποσότητα υδραργύρου που χρησιμοποιείται σε λαμπτήρες
	O 4.1.3.3 Εξάλειψη του σκοπίμως επιπρόσθετου υδραργύρου που χρησιμοποιείται σε λαμπτήρες
1.4	Μόλυβδος
	O 4.1.4.1 Εξάλειψη του σκοπίμως επιπρόσθετου μολύβδου σε ορισμένες εφαρμογές
1.5	Εξασθενές χρώμιο
	O 4.1.5.1 Εξάλειψη των σκοπίμως επιπρόσθετου εξασθενούς χρωμίου
1.6	Επιβραδυντές καύσης και πλαστικοποιητές
	R 4.1.6.1 Εξάλειψη των σκοπίμως επιπρόσθετων επιβραδυντών καύσης SCCP14 και πλαστικοποιητών σε ορισμένες εφαρμογές
	O 4.1.6.2 Μεγάλα πλαστικά μέρη χωρίς ορισμένους επιβραδυντές καύσης, ταξινομημένους σύμφωνα με την Οδηγία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου 67/548/EEC
1.7	Μπαταρίες χωρίς μόλυβδο, κάδμιο και υδράργυρο
	O 4.1.7.1 Μπαταρίες χωρίς μόλυβδο, κάδμιο και υδράργυρο

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

2	Επιλογή Υλικών
2.1	Συνολική περιεκτικότητα σε ανακυκλωμένα πλαστικά
	R 4.2.1.1 Δήλωση της περιεκτικότητας σε ανακυκλωμένο πλαστικό
	O 4.2.1.2 Ελάχιστη περιεκτικότητα σε ανακυκλωμένο πλαστικό
	O 4.2.1.3 Μέγιστη περιεκτικότητα σε ανακυκλωμένο πλαστικό
2.2	Ανακυκλώσιμα/Βιοδιασπώμενα πλαστικά υλικά
	R 4.2.2.1 Δήλωση της περιεκτικότητας σε ανακυκλώσιμα/Βιοδιασπώμενα πλαστικά υλικά
	O 4.2.2.2 Προαιρετικά-Ελάχιστη περιεκτικότητα από ανακυκλώσιμα/Βιοδιασπώμενο πλαστικό υλικό
2.3	Αποδόμηση
	R 4.2.3.1 Δήλωση του βάρους του προϊόντος
3	Σχεδιασμός για το Τέλος Κύκλου Ζωής
3.1	Σχεδιασμός για ανάκτηση μέσω συστημάτων ανακύκλωσης που κάνουν χρήση τεμαχισμού
	R 4.3.1.1 Προσδιορισμός των υλικών με ειδικές ανάγκες διαχείρισης
	R 4.3.1.2 Απαιτήσεις-Εξάλειψη των βαφών ή των επιστρώσεων που δεν είναι συμβατές με την ανακύκλωση ή την επαναχρησιμοποίηση
	R 4.3.1.3 Εύκολη αποσυναρμολόγηση των εξωτερικών εξαρτημάτων
	R 4.3.1.4 Σήμανση των πλαστικών στοιχείων
	R 4.3.1.5 Ταυτοποίηση και απομάκρυνση στοιχείων που περιέχουν επικίνδυνα υλικά
	O 4.3.1.6 Μειωμένος αριθμός των διαφόρων ειδών πλαστικού υλικού
	O 4.3.1.7 Εξάλειψη ή απομάκρυνση των μετάλλων
	R 4.3.1.8 Τουλάχιστον 65% επαναχρησιμοποιήσιμων/ανακυκλώσιμων
	O 4.3.1.9 Τουλάχιστον 90% επαναχρησιμοποιήσιμων/ανακυκλώσιμων
3.2	Σχεδιασμός για ανάκτηση μέσω αποσυναρμολόγησης
	O 4.3.2.1 Χειρωνακτικός διαχωρισμός των πλαστικών
	O 4.3.2.2 Σήμανση των πλαστικών

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

4	Διάρκεια ζωής Προϊόντος/Παράταση Κύκλου Ζωής
4.1	Εγγύηση κατασκευαστή / συμφωνητικό υπηρεσιών συντήρησης
	R 4.4.1.1 Δυνατότητα για πρόσθετη τριετή εγγύηση ή συμφωνητικό υπηρεσιών συντήρησης
4.2	Δυνατότητα αναβάθμισης
	R 4.4.2.1 Αναβάθμιση με κοινά εργαλεία
	O 4.4.2.2 Αρθρωτός σχεδιασμός
4.3	Παράταση ζωής του προϊόντος
	O 4.4.3.1 Δυνατότητα για αντικατάσταση εξαρτημάτων
5	Εξοικονόμηση ενέργειας
5.1	Σύστημα διαχείρισης ηλεκτρικής ενέργειας
	R 4.5.1.1 Ύπαρξη σήμανσης 'ENERGY STAR®'
	O 4.5.1.2 Πρώιμη υιοθέτηση των νέων προδιαγραφών του ENERGY STAR
5.2	Χρήση ανανεώσιμων μορφών ενέργειας
	O 4.5.2.1 Δυνατότητα προσβασιμότητας σε ανανεώσιμες μορφές ενέργειας
	O 4.5.2.2 Τήρηση προτύπων προσβασιμότητας σε ανανεώσιμες μορφές ενέργειας
6	Διαχείριση στο Τέλος Κύκλου Ζωής
6.1	Επιστροφή προϊόντος
	R 4.6.1.1 Παροχή υπηρεσίας επιστροφής προϊόντος
	R 4.6.1.2 Έλεγχος ανακυκλωτών
6.2	Ανακύκλωση επαναφορτιζόμενων μπαταριών
	R 4.6.2.1 Παροχή υπηρεσίας επιστροφής επαναφορτιζόμενων μπαταριών

7	Εταιρική επίδοση
7.1	Παροχή υπηρεσίας επιστροφής επαναφορτιζόμενων μπαταριών
	R 4.7.1.1 Επίδειξη εταιρικής περιβαλλοντικής πολιτικής σύμφωνη με το ISO 14001
7.2	Σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης
	O 4.7.2.1 Ενδοεπιχειρησιακά πιστοποιημένο σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης για οργανισμούς σχεδιασμού και κατασκευής
	O 4.7.2.2 Πιστοποιημένο σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης για οργανισμούς

7.3	Εταιρική αναφορά
	R 4.7.3.1 Εταιρική αναφορά σύμφωνη με το 'Performance Track' ή το 'GRI'
	O 4.7.3.2 Εταιρική αναφορά βασισμένη στο 'GRI'

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

8	Συσκευασίες
8.1	Τοξικά στις συσκευασίες
	R 4.8.1.1 Περιορισμός-εξάλειψη των σκοπίμως επιπρόσθετων τοξικών στις συσκευασίες
8.2	Ανακυκλώσιμα υλικά συσκευασίας
	R 4.8.2.1 Διαχωριζόμενα υλικά συσκευασίας
	O 4.8.2.2 Συσκευασίες ανακυκλώσιμες κατά 90% και πλαστικά με σήμανση
8.3	Περιεκτικότητα σε ανακυκλωμένα υλικά
	R 4.8.3.1 Δήλωση περιεκτικότητας σε ανακυκλωμένα υλικά
	O 4.8.3.2 Οδηγίες ελάχιστης περιεκτικότητας σε επαναχρησιμοποιημένα υλικά
8.4	Επιλογή επιστροφής
	O 4.8.4.1 Πρόβλεψη προγράμματος επιστροφής των συσκευασιών
8.5	Επιλογή επαναχρησιμοποίησης
	O 4.8.5.1 Τεκμηρίωση επαναχρησιμοποίησης συσκευασίας

Λίστα προϊόντων που πληρούν όλα ή μέρος των κριτηρίων IEEE 1680 μπορεί να βρεθεί στο EPEAT (Electronic Products Environmental Assessment Tool), www.epeat.net

BRONZE Πληροί όλα τα 23 απαραίτητα κριτήρια

SILVER Πληροί όλα τα 23 απαραίτητα κριτήρια συν 14 προαιρετικά

GOLD Πληροί όλα τα 23 απαραίτητα κριτήρια συν 21 προαιρετικά

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4.1 Συμπεράσματα

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ήδη κάνει ενέργειες σχετικά με το νομικό και κανονιστικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις πράσινες προμήθειες. Οι πρόσφατες Οδηγίες που έχουν εκδοθεί αφορούν στην απλοποίηση της νομοθεσίας προμηθειών του Δημοσίου για την νομική ρύθμιση των σχετικών θεμάτων. Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει δρομολογήσει πρωτοβουλίες και ενέργειες για την υποστήριξη της εφαρμογής του νέου νομοθετικού πλαισίου για τις πράσινες δημόσιες συμβάσεις στα κράτη-μέλη. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτρέπει συστηματικά τα κράτη μέλη να μεταφέρουν εκτενώς τις ενέργειες τους όσον αφορά το πρασίνισμα των προμηθειών σύμφωνα με το νομοθετικό πακέτο. Ωστόσο, οι κυβερνήσεις έχουν τη δυνατότητα διαμόρφωσης και προσαρμογής της εφαρμογής τους με την πάροδο του χρόνου. Πρέπει να δοθεί προσοχή στα περιβαλλοντικά κριτήρια των συμβάσεων με στόχο την μέγιστη βελτιστοποίηση των οφελών.

Στα περισσότερα κράτη-μέλη της ΕΕ ήδη έχουν υλοποιηθεί πράσινες προμήθειες και ήδη υφίστανται αναλυτικά σχέδια για την υποστήριξη ολόκληρης της διαδικασίας οικολογικών προμηθειών. Η σχετική όμως «βραδύτητα» αρκετών τέτοιων εφαρμογών δεν θα πρέπει να εκπλήσσει. Πρόκειται, στις περισσότερες των περιπτώσεων, για γνώσεις και πρακτικές που δεν έχουν ενσωματωθεί στους φορείς που διεκπεραιώνουν τις προμήθειες του δημόσιου τομέα και εξακολουθούν να βρίσκονται υπό εξέλιξη.

Ο συντονισμός και η υποστήριξη των διαδικασιών των Πράσινων Δημοσίων Προμηθειών στην Ελλάδα δεν πραγματοποιούνται με τον τρόπο που θα περίμενε κανείς αν και το συνολικό κόστος του προγράμματος των Προμηθειών του Δημοσίου είναι τεράστιο (2,345 δισεκ. ευρώ για το 2004). Η επιτυχία των ΠΔΣ θα καθορίσει τις εξελίξεις στο σύστημα των κρατικών προμηθειών για όλα τα επόμενα χρόνια. Θα βάλει τη χώρα μας στο δρόμο της προόδου και της βιώσιμης ανάπτυξης. Θα ενισχύσει το κύρος και το ρόλο της δημόσιας διοίκησης

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

και των δημόσιων λειτουργιών και θα επιτρέψει στις επιχειρήσεις να ανταγωνισθούν μεταξύ τους με καθαρούς, ισότιμους και οικολογικούς κανόνες. Οι πράσινες δημόσιες συμβάσεις θα ανοίξουν τον δρόμο στην Ελληνική οικονομία, και θα ευνοήσουν την ανταγωνιστικότητα της, επιτρέποντας την συμμετοχή Ελληνικών επιχειρήσεων στην αγορά των περιβαλλοντικών προϊόντων τόσο εγχώρια όσο και διεθνώς.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΝΤΥΠΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Γενική Γραμματεία Εμπορίου, Γενική Διεύθυνση Κρατικών Προμηθειών
‘ΟΔΗΓΟΣ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ’
2. Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, “Δημόσιες Προμήθειες στην Ευρωπαϊκή Ένωση”, 11 Μαρτίου 1998, Βρυξέλλες
3. Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, “Πρόταση Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου περί του Κοινού Λεξιλογίου για τις Δημόσιες Συμβάσεις”, 3 Αυγούστου 2001, Βρυξέλλες
4. Ελληνικό Ινστιτούτο Προμηθειών, «Σύγχρονη Διοίκηση Προμηθειών», Εκδόσεις Παπαζήσης, Αθήνα 1995
5. Ζορμπαλά Γ. Μ., Το κοινοτικό καθεστώς κατάρτισης συμβάσεων δημοσίων προμηθειών και οι επιπτώσεις του στην Ελληνική νομοθεσία, Εκδόσεις Σάκουλας, 1992.
6. Καλαμποκά Μ., «Σε διαβούλευση ο διαγωνισμός για το σύστημα των κρατικών προμηθειών», ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ, 20/10/2005
7. Κ. Βασιλάκη - Μπουγιούκα και Σ. Ιωαννίδου – Ανδριώτη «Το κοινοτικό δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων και οι επιπτώσεις του στο ελληνικό δίκαιο των δημοσίων έργων» Σάκουλας Αντ. Ν. 1st edition (1995)
8. Μάρδας Δημήτριος, «Τα Οικονομικά των Προμηθειών του Δημοσίου», Εκδόσεις Ζυγός, Θεσσαλονίκη 1999,
9. Ντατβάνη Μαρία «Σημειώσεις στη Διαχείριση Εμπορικών Συμβάσεων», Πειραιάς 2008
10. Τσούλος Π., «Αλλάζουν όλα στις κρατικές προμήθειες», Η ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ ON LINE, Οκτώβριος 2005.
11. Υπουργείο Ανάπτυξης, Γενική Γραμματεία Εμπορίου, «Κρατικές Προμήθειες», Οδηγός Συμμετοχής, Μάρτιος 2001.
12. ΑΓΟΡΑΣΤΕ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΑ-εγχειρίδιο για τις δημόσιες συμβάσεις σε περιβαλλοντικά θέματα, Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2005

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

13. GreenMed (2005α), Μοντέλο Πράσινου Κέρδους (ΜΠΚ): Εκπαιδευτικός Οδηγός, Αθήνα
14. Οδηγία 2004/17/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31ης Μαρτίου 2004 περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών
15. Οδηγία 2004/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31ης Μαρτίου 2004 περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών
16. Οδηγία 2004/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2004 περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών
17. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών (2006) Περιβαλλοντική Δήλωση Σύμφωνα με το Κανονισμό EMAS 761/2001, Γραφείο Περιβαλλοντικής Διαχείρισης και Ελέγχου Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη

ΕΝΤΥΠΗ ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Bright Christopher, "Public Procurement Handbook", Chancery Law Publishing Ltd, Great Britain, 1994, ISBN 0471 95032 7
2. European Commission, "Analysis of Public Procurement Pilot Projects in the European Union", November 2000
3. Barcelona City Council (2001), The green office guide, Barcelona City Council Maintenance and Services Sector Board of Education Services and Environmental Participation, διαθέσιμο στο: http://www.bcn.es/agenda21/A21_text/guies/GreenOfficeGuide.pdf
4. RELIEF (2003), Eco-Procurement Project RELIEF –Background Document, διαθέσιμο στο: [//www.iclei-europe.org/fileadmin/user_upload/Procurement/RELIEF/RELIEFPressReleaseBackground.pdf](http://www.iclei-europe.org/fileadmin/user_upload/Procurement/RELIEF/RELIEFPressReleaseBackground.pdf)

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. www.procurement.org
2. <http://www.tenders.com>
3. <http://www.ogc.gov.uk/Document Library procurement documents.asp>
4. http://ec.europa.eu/environment/index_el.htm
5. http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/legislation_en.htm
6. <http://www.buy-smart.info/greek>
7. <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=533&language=el-GR>
8. http://gge.gov.gr/?page_id=6
9. http://ec.europa.eu/growth/single-market/publicprocurement/index_en.htm
10. <http://www.smart-spp.eu/>
11. <http://www.efficientdatacenter.org/>
12. http://ec.europa.eu/environment/gpp/buying_handbook_en.htm
13. http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/toolkit/gpp_introduction_el.pdf
14. <http://www.sustainable-procurement.org/>
15. <https://procurement-forum.eu/>
16. <http://www.procuraplus.org/gr/>
17. <https://www.blauer-engel.de/en/index.php>
18. <http://www.epeat.net/>
19. <http://www.eu-energystar.org/en/index.html>
20. <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EL/TXT/?uri=CELEX:32014L0024>
21. http://www.proee.eu/fileadmin/pro_ee/inhalte/dokumente/proEE_Final_Leaflet_Greece.pdf
22. http://europa.eu/legislation_summaries/internal_market/businesses/public_procurement/l22008_el.htm
23. http://www.greenbanking4life.gr/Documents/Greenbanking/Prasines_Promithies.pdf
24. http://www.moa.gov.cy/moa/environment/environment.nsf/0/f6319f6cb99045b3c22578ce003bb850?OpenDocument&ExpandSection=4%2C7%2C5%2C2%2C1#_Section4

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Οδηγία 2014/24/ΕΕ- Ημερομηνία τελευταίας τροποποίησης: 23.07.2014

Η οδηγία καθορίζει τους κανόνες σχετικά με τη χρήση των δημόσιων συμβάσεων για την παροχή έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών από εταιρείες ή ιδιώτες, καθώς επίσης τις ισχύουσες εξαιρέσεις.

ΠΡΑΞΗ

Οδηγία 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες και την κατάργηση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ.

ΣΥΝΟΨΗ

Η νομοθετική πράξη ορίζει ότι, όταν οι εθνικές αρχές χρησιμοποιούν διαδικασίες δημόσιων προμηθειών για την πρόσκληση υποβολής προσφορών με σκοπό την παροχή έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών, θα πρέπει να αντιμετωπίζουν όλους τους αιτούντες ισότιμα, χωρίς διακρίσεις. Οι συναλλαγές τους θα πρέπει επίσης να χαρακτηρίζονται από διαφάνεια.

Κατώτατα όρια

Οι κανόνες που εφαρμόζονται στις δημόσιες συμβάσεις πρέπει να ακολουθούνται όταν τα σχετικά ποσά υπερβαίνουν τα ακόλουθα ανώτατα όρια:

- 5 186 000 EUR για δημόσιες συμβάσεις έργων
- 134 000 EUR για συμβάσεις που ανατίθενται από τις κεντρικές κρατικές αρχές
- 207 000 EUR για συμβάσεις που ανατίθενται από τοπικές και περιφερειακές αρχές
- 750 000 EUR για συμβάσεις υπηρεσιών που αφορούν κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες .

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αξιολογεί αυτά τα κατώτατα όρια κάθε δύο χρόνια για να αποφασίσει αν πρέπει να αλλάξουν σύμφωνα με τις διεθνείς υποχρεώσεις της Ένωσης.

Κριτήρια

Η σύμβαση ανατίθεται στην πλέον συμφέρουσα από οικονομικής άποψης προσφορά η οποία προσδιορίζεται ειδικότερα με βάση την καλύτερη σχέση τιμής και ποιότητας. Το κριτήριο αυτό λαμβάνει υπόψη παράγοντες όπως η συνολική αποτελεσματικότητα σε σχέση με το κόστος, η ποιότητα, οι περιβαλλοντικές και κοινωνικές πτυχές, οι όροι εμπορίας και παράδοσης.

Καινοτομία και μικρές εταιρείες

Η νομοθετική πράξη προβλέπει νέα διαδικασία για την προώθηση της ανάπτυξης καινοτόμων προϊόντων, υπηρεσιών ή έργων. Για να διευκολυνθεί

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

η συμμετοχή των μικρών εταιρειών, οι νέες διατάξεις ενθαρρύνουν τις δημόσιες αρχές να χωρίζουν τις μεγάλες συμβάσεις σε μεμονωμένες παρτίδες.

Διασφαλίσεις

Τα κράτη μέλη πρέπει να εξασφαλίσουν ότι οι οικονομικοί φορείς και οι υπεργολάβοι τους συμμορφώνονται με όλες τις ισχύουσες ευρωπαϊκές και εθνικές περιβαλλοντικές, κοινωνικές και εργασιακές απαιτήσεις, τις συλλογικές συμβάσεις και τις σχετικές διεθνείς υποχρεώσεις.

Η νομοθετική πράξη αυστηροποιεί τις διατάξεις που αφορούν ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, κυρίως με σκοπό να αποτραπούν καταχρήσεις των δικαιωμάτων των εργαζομένων.

Εξαιρέσεις

Κανένα σημείο της νομοθετικής πράξης δεν απαιτεί από τις κυβερνήσεις της ΕΕ να αναθέτουν σε εξωτερικούς συνεργάτες υπηρεσίες που επιθυμούν να παρέχουν οι ίδιες. Επίσης δεν θίγει την εθνική νομοθεσία κοινωνικής ασφάλισης.

Οι τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών εξαιρούνται από την οδηγία. Αντ' αυτού ρυθμίζονται από την [οδηγία 2014/25/ΕΕ](#).

Επιπλέον, ορισμένοι τομείς, όπως οι τομείς των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, της έρευνας και ανάπτυξης, και της άμυνας και ασφάλειας, μπορεί να αποκλεισθούν υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

Πράξη	Έναρξη ισχύος	Προθεσμία για μεταφορά στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών	Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Οδηγία 2014/24/ΕΕ	17.4.2014	18.4.2016 (βλ. άρθρο 90)	ΕΕ L 94 της 28.3.2014

ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Οδηγία [2014/25/ΕΕ](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις προμήθειες φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών και την κατάργηση της οδηγίας 2004/17/ΕΚ (Επίσημη Εφημερίδα L 94 της 28.3.2014).

Οδηγία [2014/23/ΕΕ](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης (Επίσημη Εφημερίδα L 94 της 28.3.2014).

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΥΠΕΚΑ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ : Έπιπλα

– Δελτίο προϊόντων των πράσινων δημόσιων συμβάσεων (ΠΔΣ)

1 Πεδίο εφαρμογής

Τα έπιπλα είναι μια ευρεία ομάδα προϊόντων που περιλαμβάνει πολλά διαφορετικά είδη επίπλων (καρέκλες, τραπέζια, ιματιοθήκες, ράφια, ερμάρια...) με πολύ διαφορετικές χρήσεις (για σχολεία, γραφεία, κουζίνες, λουτρά, εξωτερικούς χώρους, ειδικές χρήσεις, κ.λπ.).

Τα προτεινόμενα κριτήρια καλύπτουν:

- Έπιπλα εσωτερικού χώρου. Περιλαμβάνουν έπιπλα εσωτερικού χώρου για επιχειρηματικούς σκοπούς, π.χ. γραφεία και σχολεία, καθώς επίσης για οικιακούς σκοπούς. Περιλαμβάνουν όλα τα ανεξάρτητα ή εντοιχισμένα έπιπλα, τα οποία χρησιμοποιούνται από τους ανθρώπους για να αποθηκεύουν, να κρεμούν, να ξαπλώνουν, να κάθονται, να εργάζονται και να τρώνε. Εντούτοις, δεν περιλαμβάνουν οικοδομικά προϊόντα (παραδείγματος χάριν, σκαλιά, τοίχοι, καλούπια, πλαίσια), εξοπλισμό υγιεινής, χαλιά, υφάσματα, είδη γραφείου, και άλλα προϊόντα των οποίων ο πρωταρχικός σκοπός δεν είναι να λειτουργούν ως έπιπλα.
- Έπιπλα εξωτερικού χώρου. Περιλαμβάνουν κυρίως παγκάκια, τραπέζια και καρέκλες, εξαιρουμένων άλλων προϊόντων, των οποίων ο πρωταρχικός σκοπός δεν είναι να λειτουργούν ως έπιπλα (όπως οδικός φωτισμός, χώροι στάθμευσης ποδηλάτων, χώροι παιχνιδιού, κ.λπ.).

Τα προτεινόμενα κριτήρια βασίζονται σε υφιστάμενες πηγές οικολογικού σήματος.

Τα προτεινόμενα κριτήρια επικεντρώνονται στα υλικά που χρησιμοποιούνται συνήθως στην παραγωγή επίπλων: ξύλο και υλικά με βάση το ξύλο, μέταλλα, πλαστικά, υλικά γεμίματος και κλωστοϋφαντουργικά είδη.

Προτείνονται, επίσης, κριτήρια για υλικά επικάλυψης και συγκολλητικές ύλες/κόλλες που χρησιμοποιούνται στη συναρμολόγηση του προϊόντος, καθώς επίσης για συσκευασίες.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

2 Κυριότερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Επίπτωση	Προσέγγιση
<ul style="list-style-type: none"> • Απώλεια βιοποικιλότητας, διάβρωση και υποβάθμιση του εδάφους ως αποτέλεσμα της αλόγιστης δασικής διαχείρισης και της παράνομης υλοτομίας • Επιπτώσεις στα τοπία λόγω των εξορυκτικών δραστηριοτήτων • Εξάντληση των πόρων με τη χρήση μη ανανεώσιμων πόρων όπως μέταλλα και πετρέλαιο/φυσικό αέριο για πλαστικά • Εκπομπές CO² και άλλες εκπομπές ως αποτέλεσμα της κατανάλωσης ενέργειας στην παραγωγή διαφόρων υλικών • Ευτροφισμός των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων ως αποτέλεσμα της χρήσης επικίνδυνων ουσιών που είναι δυνατόν να απελευθερωθούν κατά την παραγωγή, χρήση ή απόρριψη, εκπομπές πτητικών οργανικών ενώσεων (VOC) ως αποτέλεσμα της χρήσης οργανικών διαλυτών <p>Απόβλητα και απορρίματα συσκευασίας λόγω των συσκευασιών και της πρόωρης αντικατάστασης των επίπλων εξαιτίας έλλειψης δυνατότητας επισκευής, χαμηλής αντοχής, εργονομίας ή επίπλων που δεν είναι κατάλληλα για το συγκεκριμένο σκοπό</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Προμήθεια ξυλείας από δάση που συνιστούν το αντικείμενο νόμιμης και αιεφόρου διαχείρισης • Χρήση υλικών φτιαγμένων εν μέρει ή εξολοκλήρου από ανακυκλωμένα υλικά και/ή ανανεώσιμα υλικά (όπως ξύλο) • Περιορισμός της περιεκτικότητας σε οργανικούς διαλύτες και των εκπομπών πτητικών οργανικών ενώσεων των προϊόντων, συγκολλητικών υλών και ουσιών επεξεργασίας επιφανειών • Αποφυγή ορισμένων επικίνδυνων ουσιών στην παραγωγή υλικών και στην επεξεργασία επιφανειών • Διασφάλιση ανακυκλωσιμότητας και δυνατότητας διαχωρισμού των υλικών συσκευασίας και των εξαρτημάτων των επίπλων, και χρήση υλικών συσκευασίας με βάση ανανεώσιμες πρώτες ύλες • Προμήθεια ανθεκτικών, κατάλληλων για χρήση, εργονομικών, εύκολων στην αποσυναρμολόγηση, επισκευάσιμων και ανακυκλώσιμων επίπλων

3 Έπιπλα – Κριτήρια ΠΔΣ

3.1. Έπιπλα - Στοιχειώδη κριτήρια ΠΔΣ

Έπιπλα
Αντικείμενο
Αγορά επίπλων παραγόμενων με υλικά και διαδικασίες που δεν βλάπτουν το περιβάλλον.
Προδιαγραφές

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Ξύλο και υλικά με βάση το ξύλο

1. Όλα τα ξύλα και τα υλικά με βάση το ξύλο πρέπει να προέρχονται από νομίμως υλοτομημένη ξυλεία. **Εξακρίβωση:** Πιστοποιητικά διαδικασιών σύνδεσης της πρώτης ύλης με το τελικό προϊόν (chain of custody) για το πιστοποιημένο ως FSC¹, PEFC² ξύλο ή κάθε άλλο ισοδύναμο αποδεικτικό μέσο γίνονται δεκτά ως απόδειξη της συμμόρφωσης. Η νόμιμη προέλευση του ξύλου μπορεί, επίσης, να αποδειχθεί με εφαρμοζόμενο σύστημα εντοπισμού. Αυτά τα εθελοντικά συστήματα είναι δυνατόν να έχουν πιστοποίηση από τρίτο φορέα, συχνά στο πλαίσιο του ISO 9000 και/ή του ISO 14000 ή του συστήματος διαχείρισης EMAS. Εάν το ξύλο προέρχεται από χώρα η οποία έχει υπογράψει εθελοντική συμφωνία εταιρικής σχέσης (VPA) με την ΕΕ, η άδεια FLEGT χρησιμεύει ως απόδειξη της νομιμότητας³.
Προκειμένου για μη πιστοποιημένο ξύλο, οι προσφέροντες οφείλουν να αναφέρουν τους τύπους (τα είδη), τις ποσότητες και τις προελεύσεις του ξύλου που χρησιμοποιείται στην παραγωγή, και να υποβάλουν δήλωση της νομιμότητάς τους. Συνεπώς, απαιτείται η δυνατότητα εντοπισμού του ξύλου σε ολόκληρη την αλυσίδα παραγωγής από το δάσος μέχρι το προϊόν.
Σε ειδικές περιπτώσεις, όταν τα παρεχόμενα αποδεικτικά στοιχεία δεν κρίνονται επαρκή για να αποδείξουν τη συμμόρφωση με τις προβλεπόμενες τεχνικές προδιαγραφές, οι αναθέτουσες αρχές δύνανται να ζητήσουν από τους προμηθευτές περαιτέρω διευκρινίσεις ή αποδείξεις.

Πλαστικά μέρη

2. Όλα τα πλαστικά μέρη $\geq 50g$ πρέπει να φέρουν επισήμανση ανακύκλωσης σύμφωνα με το ISO 11469 ή ισοδύναμο πρότυπο και δεν επιτρέπεται να περιέχουν προσθήκες άλλων υλικών που ενδέχεται να παρεμποδίσουν την ανακύκλωσή τους.
Εξακρίβωση: Οι προσφέροντες οφείλουν να υποβάλουν περιγραφή των πλαστικών υλικών που περιέχονται και των χρησιμοποιούμενων ποσοτήτων, του τρόπου επισήμανσης και του τρόπου με τον οποίο προσκολλώνται μεταξύ τους ή με άλλα υλικά. Τα προϊόντα που φέρουν οικολογικό σήμα τύπου I, το οποίο ικανοποιεί τα επιλεγμένα κριτήρια, θεωρείται ότι συμμορφώνονται.

Επικάλυψη επιφανειών ξύλου, πλαστικών και/ή μεταλλικών μερών

3. Τα προϊόντα που χρησιμοποιούνται για την επικάλυψη επιφανειών δεν επιτρέπεται:
  - Να περιέχουν επικίνδυνες ουσίες ταξινομημένες σύμφωνα με την οδηγία 1999/45/ΕΚ ως καρκινογόνες (R40, R45, R49), επιβλαβείς για το αναπαραγωγικό σύστημα (R60, R61, R62, R63), μεταλλαξιογόνες (R46, R68), τοξικές (R23, R24, R25, R26, R27, R28, R51), αλλεργιογενείς όταν εισπνέονται (R42) ή επιβλαβείς για το περιβάλλον (R50, R50/53, R51/53, R52, R52/53, R53), προκαλούν κληρονομικές γενετικές βλάβες (R46), κίνδυνος σοβαρής βλάβης στην υγεία ύστερα από παρατεταμένη έκθεση (R48), πιθανοί κίνδυνοι μονίμων επιδράσεων (R68).

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

- Να περιέχουν κατά βάρος περισσότερο του 5% πτητικές οργανικές ενώσεις (VOC).
Για τις φθαλικές ενώσεις: Δεν επιτρέπεται η χρήση φθαλικών ενώσεων οι οποίες, τη στιγμή της εφαρμογής, ανταποκρίνονται στα κριτήρια ταξινόμησης οποιωνδήποτε από τις ακόλουθες φράσεις κινδύνου (ή συνδυασμών τους): R60, R61, R62, σύμφωνα με την οδηγία 67/548/ΕΟΚ και τις τροποποιήσεις της.

- Να περιέχουν αζιριδίνη.
- Να περιέχουν ενώσεις Χρωμίου(VI).

Εξακρίβωση: Οι προσφέροντες οφείλουν να υποβάλουν κατάλογο με όλες τις ουσίες επεξεργασίας επιφανειών που χρησιμοποιούνται για κάθε υλικό το οποίο περιέχεται στα έπιπλα και το σχετικό δελτίο δεδομένων ασφαλείας ή ισοδύναμα έγγραφα που αποδεικνύουν τη συμμόρφωση με τα ανωτέρω κριτήρια. Τα έπιπλα που φέρουν οικολογικό σήμα τύπου I θεωρείται ότι συμμορφώνονται.

Συγκολλητικές ύλες και κόλλες

4. Η περιεκτικότητα σε πτητικές οργανικές ενώσεις των συγκολλητικών υλών που χρησιμοποιούνται στη συναρμολόγηση των επίπλων δεν πρέπει να υπερβαίνει κατά βάρος το 10%.

Εξακρίβωση: Οι προσφέροντες οφείλουν να υποβάλουν κατάλογο με όλες τις συγκολλητικές ύλες που χρησιμοποιούνται στη συναρμολόγηση των επίπλων και το σχετικό δελτίο δεδομένων ασφαλείας ή ισοδύναμα έγγραφα όπου εμφανίζεται η ποσότητα πτητικών οργανικών ενώσεων και αποδεικνύεται η συμμόρφωση με τα ανωτέρω κριτήρια. Τα έπιπλα που φέρουν οικολογικό σήμα τύπου I, το οποίο ικανοποιεί το κριτήριο αυτό, θεωρείται ότι συμμορφώνονται.

Υλικά συσκευασίας

5. Η συσκευασία πρέπει να αποτελείται από υλικό που μπορεί να ανακυκλωθεί εύκολα, και/ή από υλικά προερχόμενα από ανανεώσιμους πόρους, ή να αποτελεί σύστημα πολλαπλών χρήσεων.
6. Όλα τα υλικά συσκευασίας πρέπει να διαχωρίζονται εύκολα με χειρωνακτικές διαδικασίες σε ανακυκλώσιμα μέρη αποτελούμενα από ένα υλικό (π.χ. χαρτόνι, χαρτί, πλαστικό, ύφασμα).

Εξακρίβωση: Παρέχεται περιγραφή του προϊόντος, καθώς επίσης αντίστοιχη δήλωση συμμόρφωσης με τα κριτήρια αυτά.

Αντοχή, δυνατότητα επισκευής, καταλληλότητα για χρήση και εργονομία

7. Τα έπιπλα πρέπει να πληρούν [εισάγετε σχετικά εθνικά/διεθνή πρότυπα ποιότητας] ή ισοδύναμα πρότυπα συντηρησιμότητας (π.χ. ασφάλεια, αντοχή στην τριβή, αντοχή σε εφελκυσμό, αντοχή στο φως, σταθερότητα στην τριβή, παραμόρφωση από συμπίεση, εργονομία).

Εξακρίβωση: Οι προσφέροντες οφείλουν να υποβάλουν κατάλληλη τεκμηρίωση που αποδεικνύει τη συμμόρφωση με τα πρότυπα αυτά.

Κριτήρια ανάθεσης

Πρόσθετοι βαθμοί απονέμονται για:

1. **Πρώτες ύλες/Αειφόρος δασική διαχείριση:** Το ποσοστό του τελικού προϊόντος που είναι φτιαγμένο από ξύλο, ίνες ξύλου ή μόρια ξύλου που προέρχονται από δάση των οποίων η διαχείριση γίνεται αποδεδειγμένα κατ' εφαρμογή των αρχών και των μέτρων που στοχεύουν στην εξασφάλιση αειφόρου δασικής διαχείρισης, υπό τον όρο ότι τα κριτήρια αυτά χαρακτηρίζουν και έχουν συνάφεια με το προϊόν.
Στην Ευρώπη, οι εν λόγω αρχές και τα μέτρα πρέπει να αντιστοιχούν τουλάχιστον σε εκείνα που προβλέπονται στις Πανευρωπαϊκές Κατευθυντήριες Γραμμές

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

<p>Επιχειρησιακού Επιπέδου για την Αειφόρο Διαχείριση των Δασών, όπως εγκρίθηκαν από την Υπουργική Διάσκεψη της Λισαβόνας για την Προστασία των Δασών στην Ευρώπη (2 - 4 Ιουνίου 1998). Εκτός Ευρώπης, τα προαναφερόμενα πρέπει να αντιστοιχούν τουλάχιστον προς τις Αρχές για τα Δάση της Συνδιάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη (Ρίο ντε Τζανέιρο, Ιούνιος 1992) και, κατά περίπτωση, προς τα κριτήρια ή τις κατευθυντήριες γραμμές για αειφόρο δασική διαχείριση που θεσπίστηκαν με αντίστοιχες διεθνείς και περιφερειακές πρωτοβουλίες (ITTO, διαδικασία Montreal, διαδικασία Tarapoto, UNEP/FAO πρωτοβουλία Dry-Zone, Αφρικής).</p> <p>Εξακρίβωση: Πιστοποιητικά διαδικασιών σύνδεσης της πρώτης ύλης με το τελικό προϊόν (chain of custody) για τις πιστοποιημένες ως FSC⁴, PEFC⁵ ίνες ξύλου ή κάθε άλλο πρότυπο αειφόρου δασικής διαχείρισης γίνονται δεκτά ως απόδειξη της συμμόρφωσης. Κάθε άλλο κατάλληλο αποδεικτικό μέσο, όπως τεχνικός φάκελος του κατασκευαστή ή πρακτικό δοκιμών από αναγνωρισμένο οργανισμό γίνεται, επίσης, δεκτό.</p>
<p>2. <u>Περιεκτικότητα σε ανακυκλωμένες ύλες:</u> Ποσοστό περιεκτικότητας κατά βάρος σε ανακυκλωμένες ύλες με βάση το ξύλο, πλαστικά και/ή μέταλλα του τελικού προϊόντος επίπλου.</p> <p>Εξακρίβωση: Οι προσφέροντες οφείλουν να υποβάλουν κατάλληλη τεκμηρίωση στην οποία δηλώνεται το ποσοστό περιεκτικότητας κατά βάρος σε ανακυκλωμένες ύλες.</p>
<p>3. <u>Κλωστοϋφαντουργικά είδη</u></p> <p><i>[εισάγετε τα στοιχειώδη κριτήρια του δελτίου προϊόντων για κλωστοϋφαντουργικά είδη]</i></p> <p>Εξακρίβωση: Όλα τα προϊόντα που φέρουν το οικολογικό σήμα της ΕΕ ή οποιοδήποτε εθνικό ή ιδιωτικό σήμα, που ικανοποιεί τα αναγραφόμενα κριτήρια, θεωρείται ότι συμμορφώνονται. Κάθε άλλο κατάλληλο αποδεικτικό μέσο, όπως τεχνικός φάκελος του κατασκευαστή ή πρακτικό δοκιμών από αναγνωρισμένο οργανισμό γίνεται, επίσης, δεκτό.</p>
<p>4. <u>Τα υλικά γεμίματος πρέπει να πληρούν τα κριτήρια του οικολογικού σήματος της ΕΕ τα οποία διατίθενται στη διεύθυνση http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2002:236:0010:0015:EN:PDF.</u></p> <p>Εξακρίβωση: Όλα τα προϊόντα που φέρουν το οικολογικό σήμα της ΕΕ ή οποιοδήποτε εθνικό ή ιδιωτικό σήμα, που ικανοποιεί τα αναγραφόμενα κριτήρια, θεωρείται ότι συμμορφώνονται. Κάθε άλλο κατάλληλο αποδεικτικό μέσο, όπως τεχνικός φάκελος του κατασκευαστή ή πρακτικό δοκιμών από αναγνωρισμένο οργανισμό γίνεται, επίσης, δεκτό.</p>

3.2. Έπιπλα – Αναλυτικά κριτήρια ΠΔΣ

Έπιπλα
Αντικείμενο
Αγορά επίπλων παραγόμενων με υλικά και διαδικασίες που δεν βλάπτουν το περιβάλλον.
Προδιαγραφές

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

<p>Τα προϊόντα πρέπει να πληρούν τις 7 προδιαγραφές που αναγράφονται στα Στοιχειώδη κριτήρια</p> <p>Τα προϊόντα πρέπει να πληρούν, επιπλέον, τις ακόλουθες προδιαγραφές:</p>
<p>8. Συντηρητικά (μόνο για έπιπλα εξωτερικού χώρου)</p> <p>8.1. Το ξύλο που είναι ταξινομημένο με κατηγορία αντοχής 1 ή 2 σύμφωνα με το EN 350-2 ή ισοδύναμο πρότυπο δεν πρέπει να έχει τύχει επεξεργασίας με συντηρητικά.</p> <p>8.2. Το ξύλο που δεν είναι ταξινομημένο με κατηγορία αντοχής 1 ή 2 σύμφωνα με το EN 350-2 ή ισοδύναμο πρότυπο, δεν πρέπει να έχει τύχει επεξεργασίας με ουσίες ταξινομημένες σύμφωνα με την οδηγία 1999/45/EK ως καρκινογενείς (R40, R45, R49), επιβλαβείς για το αναπαραγωγικό σύστημα (R60, R61, R62, R63), μεταλλαξιογόνες (R46, R68) ή αλλεργιογενείς όταν εισπνέονται (R42).</p> <p>8.3. Οι ενεργές ουσίες σε συντηρητικά δεν πρέπει να βασίζονται σε ενώσεις αρσενικού, χρωμίου ή οργανοκασσιτερικές ενώσεις.</p> <p>Εξακρίβωση: Οι προσφέροντες οφείλουν να καταθέσουν την ταξινόμηση αντοχής των προϊόντων ξυλείας μαζί με κατάλογο με τις ουσίες συντήρησης που χρησιμοποιούνται για κάθε υλικό το οποίο περιέχεται στα έπιπλα και το σχετικό δελτίο δεδομένων ασφαλείας ή ισοδύναμα έγγραφα που αποδεικνύουν τη συμμόρφωση με τα ανωτέρω κριτήρια. Τα προϊόντα που φέρουν οικολογικό σήμα τύπου I, το οποίο ικανοποιεί το κριτήριο αυτό, θεωρείται ότι συμμορφώνονται.</p>
<p>9. Επικάλυψη επιφανειών ξύλου, πλαστικών και/ή μεταλλικών μερών</p> <p>Τα προϊόντα που χρησιμοποιούνται για την επικάλυψη επιφανειών δεν επιτρέπεται:</p> <ul style="list-style-type: none">
- Να περιέχουν κατά βάρος περισσότερο του 5% πτητικές οργανικές ενώσεις (VOC). <p>Εξακρίβωση: Οι προσφέροντες οφείλουν να υποβάλουν κατάλογο με όλες τις ουσίες επεξεργασίας επιφανειών που χρησιμοποιούνται για κάθε υλικό το οποίο περιέχεται στα έπιπλα και το σχετικό δελτίο δεδομένων ασφαλείας ή ισοδύναμα έγγραφα που αποδεικνύουν τη συμμόρφωση με τα ανωτέρω κριτήρια. Τα έπιπλα που φέρουν οικολογικό σήμα τύπου I, το οποίο ικανοποιεί τα κριτήρια αυτά, θεωρείται ότι συμμορφώνονται.</p>
<p>10. Αφρώδης πολυουρεθάνη</p> <p>Τα διογκωτικά αφρώδους πολυουρεθάνης (PUR) δεν πρέπει να είναι HFC ή χλωρομεθυλένιο.</p> <p>Εξακρίβωση: Οι προσφέροντες οφείλουν να υποβάλουν δήλωση συμμόρφωσης του κατασκευαστή του αφρού με το κριτήριο αυτό.</p>
<p>Κριτήρια ανάθεσης</p> <p>Πρόσθετοι βαθμοί απονέμονται για:</p> <p>Εισάγετε τα 4 κριτήρια ανάθεσης που αναγράφονται στα Στοιχειώδη κριτήρια</p> <p>Προσθέστε, επιπλέον, τα ακόλουθα κριτήρια ανάθεσης</p> <p>5. Συσκευασία: Ο προσφέρων οφείλει να αναφέρει το ποσοστό περιεκτικότητας κατά βάρος σε ανακυκλωμένες ύλες στα υλικά συσκευασίας (πλαστικά και χαρτόνι).</p> <p>Εξακρίβωση: Οι προσφέροντες οφείλουν να υποβάλουν κατάλογο με τα διαφορετικά υλικά συσκευασίας, το βάρος τους, καθώς επίσης δήλωση του/των παραγωγού/παραγωγών της συσκευασίας στην οποία αναφέρεται το ποσοστό περιεκτικότητας σε ανακυκλωμένες ύλες του υλικού συσκευασίας.</p> <p>6. Βαμβάκι ή άλλες φυσικές ίνες που προέρχονται από βιολογική παραγωγή: Οι προσφέροντες οφείλουν να αναφέρουν την αναλογία κατά βάρος βαμβακιού ή άλλων φυσικών ινών που χρησιμοποιούνται στα κλωστοϋφαντουργικά είδη και προέρχονται από βιολογική παραγωγή. Αυτό σημαίνει ότι η καλλιέργεια των ινών πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 834/2007.</p> <p>Εξακρίβωση: Ο προμηθευτής οφείλει να καταθέσει αποδεικτικά στοιχεία της προέλευσης των χρησιμοποιούμενων ινών και του βιολογικού χαρακτήρα της παραγωγής τους, όπως το βιολογικό λογότυπο της ΕΕ ή εγκεκριμένα εθνικά λογότυπα για βιολογική παραγωγή.</p> <p>7. Ανακυκλωμένες ίνες: Οι προσφέροντες οφείλουν να αναφέρουν την αναλογία κατά βάρος του υφάσματος που είναι φτιαγμένο από ανακυκλωμένες ίνες, ήτοι ίνες που προέρχονται αποκλειστικά από αποκόμματα από κλωστοϋφαντουργούς και κατασκευαστές ενδυμάτων ή από απόβλητα μετά από την κατανάλωση (κλωστοϋφαντουργικά ή άλλα).</p> <p>Εξακρίβωση: Ο προμηθευτής οφείλει να καταθέσει αποδεικτικά στοιχεία της προέλευσης των χρησιμοποιούμενων ανακυκλωμένων ινών.</p>

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Σημειώσεις υλοποίησης

Αντοχή, εργονομία και άλλα πρότυπα ποιότητας:

Κάθε χώρα διαθέτει αρκετά πρότυπα ποιότητας τα οποία αναφέρονται είτε σε διεθνή ή ευρωπαϊκά πρότυπα, όπως τα πρότυπα ISO και EN, είτε σε εθνικά πρότυπα. Οι μικρές εταιρείες γνωρίζουν ίσως περισσότερο τα εθνικά πρότυπα από τα ευρωπαϊκά ή διεθνή πρότυπα. Κατά συνέπεια, εφόσον δεν είναι δυνατόν να παρασχεθεί πλήρης κατάλογος με όλα τα διαφορετικά πρότυπα ποιότητας και αντοχής, η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να υποδείξει το κατάλληλο πρότυπο αναφοράς.

Εναλλακτικά, μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα κριτήρια που έχει αναπτύξει το οικολογικό σήμα της TCO Development για καρέκλες και τραπέζια ή το Nordic Swan για έπιπλα εξωτερικού χώρου.

Κριτήρια ανάθεσης:

Οι αναθέτουσες αρχές οφείλουν να αναφέρουν στην προκήρυξη του διαγωνισμού και στις συγγραφές υποχρεώσεων πόσοι πρόσθετοι βαθμοί θα απονεμηθούν για κάθε κριτήριο ανάθεσης. Τα περιβαλλοντικά κριτήρια ανάθεσης πρέπει, συνολικά, να αντιστοιχούν τουλάχιστον στο 10 έως 15% των συνολικών διαθέσιμων βαθμών.

Εφόσον το κριτήριο ανάθεσης διατυπώνεται ως προς «καλύτερες επιδόσεις σε σύγκριση με τις ελάχιστες απαιτήσεις που περιλαμβάνονται στις τεχνικές προδιαγραφές», οι βαθμοί απονέμονται κατ' αναλογία των βελτιωμένων επιδόσεων.